

Luonnonkatastrofin vaikutus matkakohteeseen

Noora Salmi

Tekijä(t) Noora Salmi	
Koulutusohjelma Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Luonnonkatastrofin vaikutus matkakohteeseen	Sivu- ja liitesivumäärä 76 + 7
<p>Matkailun toipuminen on vuonna 2021 tärkeää ja ajankohtaista. Keväällä 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronapandemia mullisti matkailualan, jonka toipumisen kestoja ja alan muutosta spekuloidaan niin kahvipöydässä, iltapäivälehtien otsikoissa kuin asiantuntijoiden kesken. Matkailun turvallisuus ja koronapandemian vaikutukset matkailuun puhuttaa. Koronapandemia tuli yllättäen, mutta luonnonkatastrofien määrä on hiljalleen lähes kaksinkertaistunut ilmastonmuutoksen seurauksena.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää luonnonkatastrofin vaikutuksia matkakohteeseen ja matkailijoiden mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta. Työn tavoitteena on tuottaa tietoa matkakohteen toipumisesta ja luonnonkatastrofin vaikutuksista matkailuun sekä mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta.</p> <p>Työn tietoperustassa käsiteltiin matkakohdetta, mielikuvan ja turvallisuuden käsitteitä sekä luonnonkatastrofeja ja niiden vaikutusta matkailuun. Tutkimus toteutettiin käyttämällä sekä laadullista että määrällistä menetelmää. Teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla toteutettu dokumenttianalyysi tarkasteli luonnonkatastrofin vaikutuksia neljässä kohteessa: Sri Lankassa, Islannissa, Uudessa-Seelannissa ja Indonesiassa. Kyselytutkimus selvitti matkailijoiden näkemyksiä siitä, vaikuttaako luonnonkatastrofi mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta.</p> <p>Luonnonkatastrofilla on matkailuun erilaisia vaikutuksia, jotka riippuvat luonnonkatastrofista, sen voimakkuudesta ja matkakohteen resilienssistä. Vaikutukset kohdistuvat matkailijamääriin, infrastruktuuriin, matkailutuloon, kohdemielikuvaan ja ympäristöön. Toipuminen riippuu kohteesta, luonnonkatastrofista ja sen vaikutuksista kohteessa. Toipumisaika vaihtelee. Toipumiseen vaikutti erilaiset hankkeet matkailijoiden houkuttelemiseksi ja kohdemielikuvan palauttamiseksi, jälleenrakentamisen nopea käynnistäminen ja paikallisyhteisön osallistuminen. Kyselytutkimuksen perusteella luonnonkatastrofi ei juurikaan vaikuttanut vastaajien mielikuvaan kohteesta eikä mielikuvat luonnonkatastrofin kokeneesta matkakohteesta olleet negatiivisia. Luonnonkatastrofilla ei vaikuttanut olevan myöskään erityisen suurta vaikutusta mielikuvaan kohteen turvallisuudesta. Suurin osa vastaajista ei pitänyt luonnonkatastrofin kokenutta kohdetta turvattomana.</p>	
Asiasanat luonnonkatastrofi, matkakohde, matkailu, toipuminen, mielikuva, turvallisuus	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Matkakohde	2
2.1	Matkakohteen johtaminen	3
2.2	Kriisien ja katastrofien hallinta ja johtaminen matkakohteessa	4
2.3	Mielikuva	7
2.4	Turvallisuus	8
3	Luonnonkatastrofit	10
3.1	Maanjäristys	11
3.2	Tulivuorenpurkaus.....	12
3.3	Tsunami.....	12
3.4	Maastopalo.....	13
3.5	Trooppinen hirmumyrsky.....	14
4	Luonnonkatastrofin vaikutukset matkakohteessa.....	15
4.1	Matkailijamäärä ja infrastruktuuri.....	16
4.2	Talous ja matkailuelinkeino	16
4.3	Kohdemieliokuva ja median vaikutus	17
4.4	Kohteen ja matkailun toipuminen	18
4.5	Muut vaikutukset yksilölle, yhteisölle ja ympäristölle.....	20
5	Tutkimuksen suunnittelu ja toteutus	23
5.1	Tutkimusmenetelmät.....	24
5.2	Tutkimuksen suorittaminen	25
6	Tulokset.....	28
6.1	Dokumenttianalyysi - Luonnonkatastrofin vaikutus matkailuun.....	28
6.1.1	Sri Lanka ja Intian valtameren tsunami 2004	28
6.1.2	Islanti ja tuhkapilvi 2010	31
6.1.3	Uuden-Seelannin maanjäristys 2011	32
6.1.4	Gili Trawangan ja Lombokin maanjäristys 2018	34
6.2	Kysely – Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta.....	37
6.2.1	Taustatiedot	37
6.2.2	Luonnonkatastrofit ja matkustaminen	38
6.2.3	Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteesta	40
6.2.4	Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteen turvallisuudesta	44
7	Pohdinta ja johtopäätökset	50
7.1	Luonnonkatastrofin vaikutukset ja matkakohteen toipuminen.....	50
7.2	Matkailijoiden mielikuva matkakohteesta ja sen turvallisuudesta.....	52
7.3	Vastaukset tutkimuskysymyksiin	57

7.4 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti	58
7.5 Tutkimuksen hyödyntäminen ja jatkotutkimusehdotukset	59
7.6 Oman oppimisen arviointi.....	59
Lähteet	62
Liitteet.....	77
Liite 1. Havainnointirunko	77
Liite 2. Kyselylomake	78

1 Johdanto

Terrori-iskut, poliittinen epävakaus, taloudellinen taantuma, bioturvauhat ja luonnonkatastrofit. Viime vuosina maailma ja matkailuala on kokenut monia sekä luonnon että ihmisen aiheuttamia kriisejä ja katastrofeja. Vuonna 2021 COVID-19-virus on koskettanut koko maailmaa ja erityisesti matkailualaa jo vuoden ajan. Asiantuntijat pystyvät vain ennustamaan, milloin matkailuala elpyy ja ennen kaikkea miten se muuttuu.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää luonnonkatastrofin vaikutuksia matkakohteeseen ja matkailijoiden mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta. Työn tavoitteena on tuottaa tietoa matkakohteen toipumisesta ja luonnonkatastrofin vaikutuksista matkailuun sekä mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta. Tutkimuksen lopputuloksena syntynyt tieto auttaa ymmärtämään paremmin luonnonkatastrofin kokonaisvaikutuksia matkakohteessa ja matkailun toipumista.

Aihetta on tärkeä tutkia, sillä YK:n mukaan luonnonkatastrofien määrä on melkein kaksinkertaistunut viimeisen 20 vuoden aikana ilmastonmuutoksen takia. Vuoden 2000 jälkeen katastrofeissa on kuollut yli 1,2 miljoonaa ihmistä. Ilmastoon liittyvät katastrofit, kuten tulvat ja myrskyt, ovat lisääntyneet huomattavasti. (STT 12.10.2020.) Aihe on ajankohtainen juuri nyt globaalien koronaviruspandemian vuoksi, jonka jäljiltä matkailun tulee toipua tulevaisuudessa. Luonnonkatastrofi tai muu kriisi ei katso aikaa tai matkakohdetta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi muotoutuivat:

Pääongelma

- Miten luonnonkatastrofi vaikuttaa matkakohteeseen?

Alaongelmat

- Millaisia vaikutuksia luonnonkatastrofilla on matkailulle?
- Miten matkakohde toipuu luonnonkatastrofista?
- Mitkä tekijät vaikuttavat toipumiseen?
- Miten luonnonkatastrofi vaikuttaa mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta?

Opinnäytetyön aihe on rajattu käsittelemään pääasiassa luonnon aiheuttamia katastrofeja ja matkailua elinkeinona matkakohteissa. Katastrofit, kriisit ja niiden hallinta matkailualalla ovat laajoja aihepiirejä, joihin liittyy paljon erilaisia teemoja ja käsitteitä. Muita kriisejä ja katastrofeja sekä vaaran, riskin, haavoittuvuuden ja resilienssin käsitteitä ei tarkastella laajemmin. Katastrofien ja kriisien ennaltaehkäisy, varautuminen, suunnittelun ja reagoinnin sekä konkreettisten toimien laajempi käsittely vaikutusten ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja lieventämiseksi on rajattu opinnäytetyön ulkopuolelle.

2 Matkakohde

Yksinkertaisimmillaan matkakohde on jokin maantieteellinen alue, joka houkuttelee vierailijoita. Morrisonin (2013, 4) mukaan matkakohteella on useita sille ominaisia piirteitä, kuten hallinnolliset rajat, koordinoiva organisaatio sekä majoitus, mukavuudet ja palvelut matkailijoille. Kohdetta markkinoidaan, siellä toimii erilaisia sidosryhmiä ja matkailijoille on muodostunut siitä mielikuva. (Morrison 2013, 4.) UNWTO (2007, 1-2) taas määrittelee matkakohteen fyysiseksi tilaksi tai paikaksi, jossa matkailija viettää vähintään yhden yön ja jossa on matkailutuotteita, kuten palveluja ja nähtävyyksiä sekä matkailuresursseja. Kohteisiin kuuluu useita sidosryhmiä, usein myös isäntäyhteisö (englanniksi *host community*) ja ne voivat yhdessä muodostaa suurempia kohteita. Kohteet voivat olla eri kokoisia; kokonaisia maita, alueita, kaupunkeja tai itsenäisiä keskuksia, kuten teemapuisto. Matkakohteet muodostuvat useista peruselementeistä, joita ovat nähtävyydet, julkiset ja yksityiset palvelut (mukaan lukien infrastruktuuri), saavutettavuus, imago, hintataso ja henkilöstöressurit. Näiden avulla kohde houkuttelee vierailijoita ja tyydyttää heidän tarpeensa kohteessa. Elementit vaikuttavat kohteen houkuttelevuuteen sekä kokemuksiin, joita se pystyy tarjoamaan, joten niiden tarjonta ja laatu vaikuttavat myös matkailijoiden päätökseen matkustaa kohteeseen. Mielikuvat ja käsitykset matkakohteesta määrittelevät sen kilpailukykyyn markkinoilla. (UNWTO 2007, 1–2.)

Ritalahti ja Holmberg (2017) käyttävät englannin kielen sanasta *destination* suomeksi termiä *matkailukohde* (tässä opinnäytetyössä muualla *matkakohde*) ja tuovat esiin, että sen määrittely riippuu näkökulmasta. He huomioivat tarkastelussa viisi näkökulmaa; maantieteellinen ulottuvuus, maantieteellinen sijainti, alkuperä, palvelut sekä paikallisväestön ja matkailijoiden määrällinen suhde. Matkailukohteet voivat olla erikokoisia maantieteellisiä alueita (kuten kylä, kaupunki, maa tai maanosa) erilaisissa maantieteellisissä sijainneissa, joiden palvelut on suunnattu sekä matkailijoille ja paikalliselle väestölle. Matkailijoiden määrä suhteessa paikallisiin vaihtelee; suurissa kaupungeissa matkailijoita on vain pieni määrä suhteessa paikallisväestön määrään. (Ritalahti & Holmberg 2017.) Myös Lominén ja Edmundsin (2007, 49–50) mukaan matkakohteita voidaan määritellä ja luokitella eri tavoin. Heidän mukaansa tarkastelussa on yleensä otettu huomioon neljä näkökulmaa: kulttuuriset piirteet, fyysiset resurssit, ilmasto-olosuhteet ja nähtävyyksien tarjonta. Kohteen kulttuuriset piirteet ovat olennaisia niin kohteen kulttuuriin keskittyvälle matkailulle kuin matkailijoille. Fyysisillä resursseilla (kuten rannat ja vuoret) on merkitystä kohteen saavutettavuuden ja infrastruktuurin kehityksen kannalta. Ilmasto-olosuhteet vaikuttavat kohteen kausivaihteluun: aurinkoiset kohteet houkuttelevat pohjoisella pallonpuoliskolla asuvia ja hiihtokeskukset ovat suosittuja talvella. Ottaen huomioon mahdolliset luonnonkatastrofit,

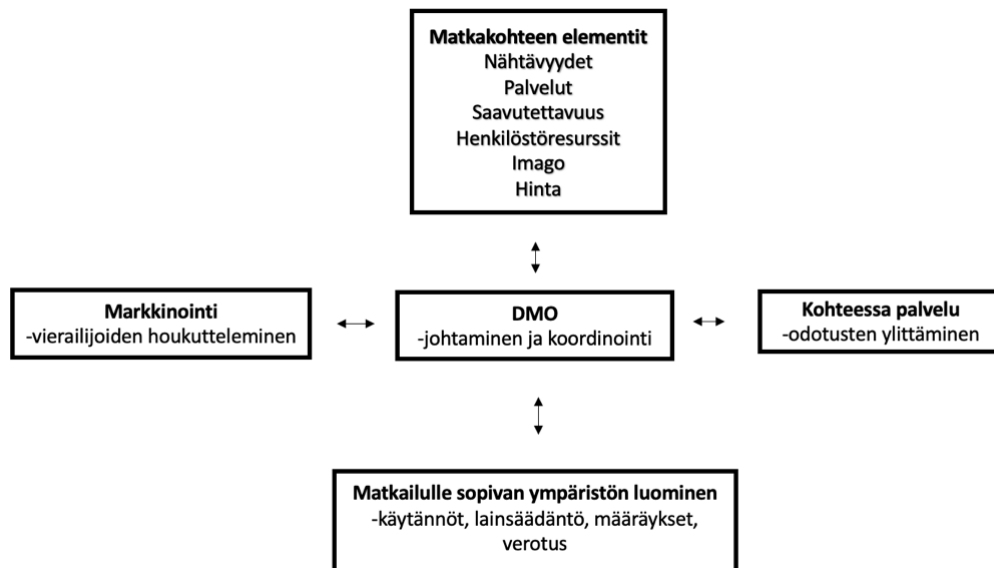
ilmasto-olosuhteet vaikuttavat myös turvallisuuteen ja näin kysyntään. Nähtävyyksien tarjonta ja keskittyminen voi vaikuttaa siihen, että alueet, jotka muuten eivät houkuttelisi matkailijoita, muuttuvat matkakohteiksi. (Lominé & Edmunds 2007, 49–50.)

2.1 Matkakohteen johtaminen

Matkakohteen johtaminen (eng. *destination management*) on matkakohteen eri elementtien (nähtävyydet, palvelut, saavutettavuus, markkinointi ja hinnoittelu) ja toiminnan koordinoitua hallintaa ja johtamista yleensä yhtenäisen strategian mukaisesti sisältäen myös matkailun pitkän aikavälin suunnittelun ja sen jatkuvan tarkkailun ja arvioimisen. (UNWTO 2007, 4-5; Morrison 2013, 6-7.) Matkailu on äärimmäisen kilpailtu toimiala, ja kilpailukykyä säilyttämiseksi kohteiden täytyy tuottaa vierailijoille erinomaista laatua, johon vaikuttaa palvelut ja kokemukset koko vierailun ajan. Laatua tuottavien tekijöiden tehokkaan johtamisen ja koordinoinnin avulla matkakohde varmistaa samaan aikaan matkailun laadun vierailijoille ottaen samalla huomioon paikallisen edun ja kestävyuden. Tehokas kohteen johtaminen hyödyttää monin tavoin; matkakohde erottuu joukosta, varmistaa matkailun kestävyuden, levittää matkailun hyötyjä, kehittää matkailualaa ja rakentaa vahvaa ja eläväistä brändiä. (UNWTO 2007, 9.)

Kohteen johtaminen edellyttää useiden organisaatioiden ja sidosryhmien yhteistyötä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. *Matkakohteen yhteistyöorganisaatiot* ovat keskittyneet matkakohteen markkinointiin ja johtamiseen, ja ne vastaavat matkailun kehittämisestä ja koordinoinnista tietyssä kohteessa tai alueella. Niistä käytetään yleensä sekä englanniksi että suomeksi lyhennettä DMO (*destination management organization*). Suomessa DMO:hon viitataan myös usein termillä *matkailun alueorganisaatio*. Ne toimivat yleensä kansallisella, alueellisella ja/tai paikallisella tasolla. (UNWTO 2007, 2-3; Björck 2017, 142.)

Kuva 1 havainnollistaa matkakohdejohtamisen tehtäviä ja vastuualueita. Kohdetta markkinoidaan, jotta sinne houkuteltaisiin vierailijoita. Näistä vierailijoista huolehditaan ja heille tuotetaan laadukkaita palveluita, joilla varmistetaan heidän odotustensa täytyminen, jopa ylittyminen, kohteessa. Näillä toimilla tuetaan kohteen elementtejä. Matkailulle sopiva fyysinen, sosiaalinen ja taloudellinen ympäristö on ensisijainen. Siitä ovat riippuvaisia markkinointi ja palvelujen tuottaminen. DMO on taho, joka johtaa ja koordinoi näitä kaikkia osaluueita kohteessa. (UNWTO 2007, 4-5.)

Kuva 1. Kohteen johtamisen osa-alueet (mukaillen UNWTO 2007, 4)

DMO:n strategisten ja operatiivisten toimintojen tavoitteena on houkutella matkailijoita, tukea paikallisia yrittäjiä ja valvoa heidän etuaan sekä edistää paikallisten asukkaiden hyvinvointia. DMO vastaa usein matkailustrategian luomisesta ja toteuttamisesta sisältäen strategiaprosessin käynnistämisen, prosessin koordinoinnin, muokkaamisen ja tulosten seurannan. Kun tavoitteena on kohteeseen suuntautuvan matkailun luominen ja lisääminen, DMO:n vastuulla on monien toimijoiden (yritykset, järjestöt ja yksilöt) koordinointi. Se tuo yhteen resursseja ja asiantuntemusta sekä vie asioita eteenpäin alueen matkailun vision ja tavoitteiden saavuttamiseksi. DMO:n tärkeimmät ominaisuudet ovat sen uskottavuus strategisena johtajana matkakohteen markkinoinnissa ja kehittämisessä sekä kyky kehittää ja johtaa toimialan kumppanuuksia ja yhteistyötä kohti yhteistä kohdevisiota. Matkakohteen sidosryhmien, toimintojen ja voimavarojen yhteensovittaminen huomioiden samanaikaisesti yhteiset tavoitteet eli kestävä arvonluominen, matkailijoiden tyytyväisyys ja paikallisten asukkaiden hyvinvointi, on haastava tehtävä, jota vaikeuttaa esimerkiksi sidosryhmien keskinäinen riippuvuus, pienet budjetit ja määrärahat, pienet resurssit ja vähäinen auktoriteetti. (UNWTO 2007, 2-3; Björck 2017, 143.)

2.2 Kriisien ja katastrofien hallinta ja johtaminen matkakohteessa

Katastrofit, kriisit, niille alttius, herkkyys ja haavoittuvaisuus sekä niiden sietokyky ovat matkailualalle olennaisia käsitteitä, jotka ovat sidoksissa toisiinsa ja jossakin määrin toisistaan riippuvaisia. Matkakohteet ja matkailuyritykset kohtaavat resilienssiä koettelevia haasteita. Resiliensillä tarkoitetaan kykyä toipua katastrofista. (Goodwin 2019.) Katastrofin vaikutukset riippuvat sen kokoluokasta, esiintymistiheydestä ja kestosta. Katastrofin tai

kriisin vaikutus matkailulle ja sen kyvyille reagoida ja sopeutua riippuu kohteen haavoittuvaisuudesta ja joustavuudesta. (Buultjens, Ratnayake & Gnanapala 2015.) Kansainvälinen matkailu on kokenut monia kriisejä ja katastrofeja, kuten terrori-iskuja, poliittista epävakautta ja luonnonkatastrofeja. Kaikenlaiset ja -kokoiset organisaatiot kokevat muutoksia ja jossain vaiheessa kaikki kohteet kokevat jonkinlaisen katastrofin. (Ritchie 2009, 17.) Matkailuun vaikuttavat myös monet sellaiset tekijät, joilla ei ole siihen suoraa yhteyttä, kuten luonnonkatastrofit ja muut odottamattomat tapahtumat. Katastrofien ja matkailun välisen suhteen ymmärtäminen on oleellista kohteiden johtamisen parissa työskenteleville, jotka tekevät tärkeitä päätöksiä liittyen kohteen toipumiseen, jälleenrakentamiseen ja markkinointiin. (Genç 2018; Rosselló, Becken & Santana-Gallego 2020.) Katastrofiriskiä ei voida kokonaan poistaa, mutta sitä voidaan hallita paremmin, jotta haavoittuvuus riskille vähenee (Ritchie 2008, 322).

livarin (2012, 185) mukaan Stafford kumppaneineen tiivistää matkailualan kriisinhallinnan olevan reagointi- ja toipumisstrategioiden suunnittelua, koordinoitua ja toteutusta luonnonkatastrofien, epidemioiden, terrori-iskujen ja liikkeenjohdon epäonnistumisten aiheuttamiin kriiseihin. Kriisien ja katastrofien johtaminen ja hallinta matkailualalla on tärkeää, sillä matkailuun ja kohteisiin vaikuttavien kriisien ja katastrofien määrä näyttää kasvavan johonkin esimerkiksi ilmastonmuutoksesta. Matkailu yhdistää useita aloja, ja on myös siksi haavoittuvaisempi ulkoisille kriiseille ja katastrofeille kuin muut toimialat. (Ritchie 2009, 19-20.) Ennalta suunniteltu ja mietitty strategia, jota voidaan muokata tapahtuneen katastrofin valossa, voi mahdollisesti vähentää hätäisiä ja tehottomia päätöksiä, jotka voivat johtaa katastrofien eskaloitumiseen tai uuteen kriisiin tai katastrofiin. Organisaatiolla, jossa kriisinhallinta otetaan vakavasti ja siihen panostetaan, on paremmat mahdollisuudet reagoida. (Ritchie 2009, 69-72.) Vaikka DMOT eivät voi tehdä juurikaan tapahtumien estämiseksi, niillä voi olla tärkeä rooli lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutusten vähentämisessä. Yksi tärkeimmistä syistä, miksi monet kohteet eivät selviydy kriiseistä hyvin, on hyvän suunnittelun puute. (UNWTO 2007, 68.)

Maantieteellisten, sosiokulttuuristen, taloudellisten, poliittisten ja muiden syiden vuoksi jotkut maat pystyvät hallitsemaan paremmin katastrofien esiintymistä ja toipumista kuin toiset. (Chan, Nozu & Zhou 2020, luku 2.1.) Strateginen ja kokonaisvaltainen lähestymistapa kriisi- ja katastrofijohtamiseen voi auttaa vähentämään katastrofin potentiaalisia vaikutuksia, mikä on erityisesti oleellista matkailualla (Chan ym. 2020, luku 1). Katastrofien hallinta on tunnistettu oleelliseksi strategiaksi luonnonkatastrofeista toipumisessa ja sietokyvyn rakentamisessa. Sen avulla voidaan parantaa kohteiden valmiuksia ja helpottaa matkailun palautumista katastrofin jäljiltä. (Chan ym. 2020, luku 2.2.) Useimmilla katastrofeilla on pe-

rusteellisia vaikutuksia yksilöihin, yhteisöihin, organisaatioihin ja näin ollen matkailutoimintaan. Katastrofin epäsuorat seuraukset matkailulle laajemmalla vaikutusalueella ovat myös mahdollisia. Siksi riskien ymmärtäminen, hallinta ja reagointi on oltava keskeinen osa kestävästä matkailun johtamisesta. On mahdotonta ottaa huomioon jokaista skenaariota ja tulevaisuuden kehitystä, ja näin ollen ei ole vain yhtä pätevää ja järkevää lähestymistapaa kriisisuunnitteluun ja hallintaan. (Ritchie 2009, 69-72.)

Luonnonkatastrofien ja niiden vaikutusten hallinnassa ja johtamisessa on Beirmanin (2012b) mukaan neljä vaihetta: valmius, torjunta, reagointi ja toipuminen. Valmius edellyttää, että yritykset ja kohteet ovat valmistautuneet suunnitelmilla ja toimenpiteillä reagoimaan ennakoituun kriisiin. Torjunnassa tärkeää on nopeus, tarkkuus ja todennettavuus. Reagointi edellyttää, että tiedostetaan alueen laajuus, johon katastrofi on vaikuttanut. Toipuminen on prosessi, jonka avulla palautetaan kohteen maine ja taataan sidosryhmille matkailun ja liiketoiminnan jatkuminen (Beirman 2012b). Monissa maissa on omaksuttu kattava ja suoraviivainen PPRR-lähestymistapa (prevention, planning, response, recovery eli ennaltaehkäisy, suunnittelu, reagointi, toipuminen) katastrofihallintaan ja -johtamiseen (Ritchie 2008, 320). Tapahtumien hallinnan ja johtamisen sijaan tulisi suunnata katse kohti suunnittelua niiden varalle (Ritchie 2009, 70). Tähän päivään asti tutkimus on suurelta osin keskittynyt kriisijohtamiseen ja katastrofiriskin vähentämiseen. Riskien hallinta ja katastrofien vaikutusten lieventäminen herättää lisääntyvää huomiota matkailun tutkimuksessa. Erityisesti on oltu kiinnostuneita, kuinka kestävä kehitys ja markkinointistrategiat tulisi sisällyttää suunnitelmiin valmistautua, suojella ja uudelleen rakentaa kohde katastrofin jälkeen, koskien niin rakennuksia kuin kohteen imagoa. (Rosselló ym. 2020.) Läheinen yhteistyö ja sen kehittäminen viranomaisten, yritysten ja hätätilan johtamisesta vastaavien tahojen kanssa on olennaista luonnonkatastrofin vaikutusten minimoimiseksi matkailualalle tai kohteelle (Beirman 2012b).

Tiedotusvälineiden raportoinnin välittämän tiedon seuraaminen on ratkaisevan tärkeää. On mahdollista, että media vääristelee tapahtumia ja vaikuttaa mielikuvaan kohteesta. (Kapuścinski & Richards 2016, luku 2.3.) Katastrofien mediahuomio on usein kiistanalaista, huomionhakuista ja jopa harhaanjohtavaa. Yksityiskohtainen viestintästrategia on ensisijainen, sillä median vaikutuksesta kriisi voi syventyä tai pahentua. Strategisen kriisiviestinnän suunnitelman toteuttamisen voi auttaa vähentämään vahinkoja ja sallii organisaation keskittyä kriisin käsittelemiseen. Tiedon puute katastrofikohteesta voi johtaa matkailijoiden ja potentiaalisten matkailijoiden hämmennykseen kohteen turvallisuudesta ja näin viivästyttää toipumista. Media voi tuoda asioita hallituksen ja päätöksentekijöiden tietoisuuteen ja auttaa nopeuttamaan reagointia ja toipumisprosessia, sillä niillä on enemmän valtaa ja vaikutusta kuin yleisön mielipiteellä. Vaikka kohteen toipuminen kestää,

hiipuu median kiinnostus ja huomio yleensä, kun uudet kriisit tai ongelmat tarvitsevat palstatilaa. (Ritchie 2009, 179-181.) Hallitsemattomat ja vaaralliset tapahtumat voi johtaa ongelmallisiin mielikuviin matkakohteiden turvallisuudesta, mikä rajoittaa merkittävästi matkailualaa. Siksi on oleellista, että kohteilla on kattava johtamisstrategia, joka arvio ja reagoi riskeihin tavalla, joka suojelee vierailijoiden ja työntekijöiden turvallisuutta sekä varmistaa mahdollisuuden jatkaa liiketoimintaa. (Kapuścinski & Richards 2016, luku 2.3.)

2.3 Mielikuva

Mielikuva on jokin käsitys ihmisen mielessä. Se on aina subjektiivinen eli henkilökohtainen tulkinta eikä se välttämättä kuvaa objektiivista totuutta tai käsitystä. Kyse on siitä, mitä mieltä kyseinen henkilö jostain asiasta on, ja yleisestä objektiivisesta käsityksestä poikkeaminen mahdollistaa sen, että toisella henkilöllä voi olla eri mielikuva samasta asiasta. (Rope & Mether 2001, 13-14.) Isohookanan (2007, 19-21) mukaan ”mielikuvat (englanniksi *imago, image*) ohjaavat ajatuksiamme ja käyttäytymistämme”. Tekoja ja valintoja ohjaa se, mitä ajattelemme asioista ja ihmisistä. Esimerkiksi tekeminen, näkeminen ja ihmisten kohtaaminen saavat mielikuvan aktivoitumaan. Vahva mielikuva voi muodostua, vaikkei henkilöllä olisikaan henkilökohtaista kokemusta mielikuvan kohteesta. Monilla voi olla mielikuva maasta, jossa he eivät ole koskaan käyneet. Mielikuva on todellinen sille ihmiselle, jonka mielessä se syntyy. Kukaan ei voi sanoa jonkun mielikuvan olevan väärä. Tarpeet, arvot, tiedot, havainnot, asenteet, ennakkoluulot ja kokemukset vaikuttavat henkilön mielikuvien muodostumiseen. Mielikuvan sisältö voi perustua tosiasioihin, kuten tietoihin ja kokemuksiin, mutta merkittävä osa sen sisällöstä on myös asenteita ja ennakkoluuloja. Mielikuvat voivat usein vääristellä kokemuksia. (Isohookana 2007, 19-21.)

Mielikuvalla matkakohteesta viitataan asenteisiin, käsityksiin ja uskomuksiin, joita ihmisellä tästä kyseisestä kohteesta on. Se on tulkinta siitä, millaiseksi ihminen olettaa todellisuuden. Mielikuvilla on taipumus sisältää joko positiivinen tai negatiivinen arvio, joka vaikuttaa päätöksentekoon matkakohdetta valittaessa. Nämä käsitykset eivät välttämättä ole perusteltuja, sillä useat tekijät vaikuttavat kohdemieliokuvaan, kuten kuulopuheet, ennakkoluulot ja väärinkäsitykset, tosiasiallisen tiedon puute sekä vaikutelmat, jotka perustuvat kokemuksiin samankaltaisista paikoista. (Lominé & Edmunds 2007, 98.) Hall & O’Sullivanin mukaan kolme pääelementtiä luo kohdemieliokuvaan ja vaikuttaa päätöksentekoon ja käyttäytymiseen; alueella vierailleiden matkailijoiden kokemukset, median luomat mielikuvat ja uutisointi sekä viranomaisten käytännöt ja strategiat. (Rindrasih 2018, 201.) Baloglun ja McClearyn mukaan taas kohdemieliokuvaan vaikuttavat matkailumotivaatio, sosiodemografiset tekijät ja erilaiset informaatiolähteet (Ryu, Bordelon & Perlman 2019, 186). Kohdemieliokuva koostuu kahdesta osatekijästä, kognitiivisesta ja affektiivisesta kuvasta. Kognitiivisella kuvalla viitata yksilön uskomuksiin matkakohteen ominaisuuksista. Affektiivinen

kuva sisältää yksilön tunteet kohteesta. (Satyarani, Tamjuddin & Kurniawan 2019.) Ritchien mukaan kriisit ja katastrofit voivat luoda negatiivisen kohdemielikuvan, vaikuttaen matkailijoiden varmuuteen, päätöksentekoprosessiin ja lopulta kohdevalintaan ja käyttäytymiseen. (Rindrasih 2018, 201.) Kohteen menestyksen kannalta keskeinen rooli on sen kohdemielikuvalla. Käsitys matkakohteesta vaikuttaa tyytyväisyyteen ja halukkuuteen viereillä uudestaan, mikä riippuu taas kohteen kyvystä antaa positiivisia kokemuksia. (Satyarani ym. 2019.) Matkailun markkinoinnissa mielikuvan konsepti on erittäin tärkeä ymmärtää, jotta se osataan kohdentaa oikein potentiaalisille asiakkaille, sekä suunnitella ja toteuttaa kampanjoita, joiden tarkoitus on muokata mielikuvaa kohteesta. (Lominé & Edmunds 2007, 98.)

2.4 Turvallisuus

Ihmisen yksi elämän perusedellytyksistä ja tärkeimmistä perustarpeista on turvallisuus. Turvallisuuskäsitteen määrittelyssä on eroja riippuen esimerkiksi kontekstista ja näkökulmasta, mutta puheessa sitä käytetään vapaasti. Yksilön tasolla turvallisuuden määrittelyssä sitä kuvataan tilaksi, jossa ”henkilöön, omaisuuteen tai toimintaympäristöön kohdistuvat riskit ovat hyväksyttävällä tasolla” ja ”kohde on suojattu ei-toivottavilta tapahtumilta”. Absoluuttinen turvallisuus eli riskien täydellinen puuttuminen ei ole mahdollista. (Iivari 2017.) Turvallisuus on yksilön tasolla sisäistä tasapainoa. Turvallisuuteen liitetään varmuus ja vaarattomuus, erilaisten vaarojen, kuten tapaturmien, onnettomuuksien, väkivallan ja rikollisuuden poissaolo. Turvallisuuteen liittyy luotettavuus, ennustettavuus ja levollisuus. (Niemelä 2000.)

Turvallisuudesta puhuttaessa on useissa kielissä kaksi käsitettä, englanniksi *safety* ja *security*. Sanalla *safety* tarkoitetaan ”pehmeämpää” turvallisuutta, joka liittyy ihmisten päivittäiseen toimintaan. Se on käytössä esimerkiksi ympäristöturvallisuuden (environmental safety), paloturvallisuuden (fire safety) ja työturvallisuuden (occupational safety) käsitteissä. Perinteiseen, ”kovaan” turvallisuuteen viitataan sanalla *security*, joka on yleensä valtion vastuulla ja sisältyy esimerkiksi taloudellisen turvallisuuden (economical security) ja tietoturvallisuuden (information security) käsitteisiin. (Iivari 2017.) Turvallisuudella voidaan kuvata sekä yksilön subjektiivista kokemusta että valtioiden välisiä suhteita. Iivarin (2012, 19) mukaan ”se on myös asiain tila, tavoite ja olosuhdeominaisuus”. Objektiivisesta näkökulmasta turvallisuutta voidaan mitata erilaisilla indikaattoreilla, kriteereillä ja tilastoilla. Subjektiivisuus ja objektiivisuus voivat kuitenkin olla ristiriidassa keskenään. Lentäminen on tutkitusti turvallinen tapa matkustaa, mutta matkustaja voi olla lentopelkoinen. Epäloogisesti sama henkilö voi kuitenkin olla tuntematta itseään turvattomaksi tuntemattomassa paikassa keskellä yötä, vaikka objektiivisesta näkökulmasta riski joutua turvattomaan tilanteeseen on kohonnut. Näin ollen ”turvallisuus on yhtä aikaa sekä mielikuva että

tosiasiallinen tila”. Turvallisuus on suhteellista ja huomattavassa määrin irrationaalinen mielikuva, tunne (Iivari 2012, 19–20).

Turvallisuus vaikuttaa ihmisen elämässä moneen asiaan ja päätökseen ollen esimerkiksi yksi tärkeimmistä kriteereistä valittaessa matkakohdetta, mikä johtuu matkailijoiden lisääntyneistä odotuksista ja vaatimuksista turvallisuutta kohtaan. (Iivari 2017.) Sama kohde voi eri ihmisestä tuntua turvalliselta tai turvattomalta yksilöllisen kokemuksen vuoksi. Yksilöllisen kokemuksen lisäksi turvallisuus on myös kollektiivista, ja voi kohdistua esimerkiksi paikkaan, jossa henkilö asuu. Turvallisuus on usein mielipidekysymys, koska turvallisuus perustuu mielikuvaan, joka on kontrastissa todellisuuden kanssa. (Iivari 2012, 19–20.) Matkailussa turvallisuus on avainasemassa, sillä matkailuala on hyvin altis kriiseille ja siihen liitetään herkästi mielikuvia turvattomuudesta. Matkailijalle turvallisuutta koskevilla mielikuvilla on sitä suurempi merkitys, mitä tuntemattomampi kohde hänelle on. (Iivari 2017.) Ihmisten käsitykseen matkailun riskeistä ja heidän päätöksentekoonsa vaikuttaa turvallisuustekijöiden lisäksi sosiaaliset ja taloudelliset ominaisuudet, kuten ikä, sukupuoli, koulutus, uskonto, matkailumotivaatio, henkilökohtainen kokemus ja tulot (Ma, Chiu, Tian, Zhang & Guo 2020, 10). Matkailijoiden käsitys alueiden turvattomuudesta perustuu usein mediasta muodostettuun mielikuvaan ja riskialueilla matkustaneiden kertomuksiin. (Iivari 2012, 144.) Kohteessa todellinen turvallisuuskokemus ei saa olla kaukana turvallisuusodotuksista, sillä muuten se muuttuu ei-toivottavaksi. Myös alueen asukkailla ja yrittäjillä on odotuksia turvallisuudesta. (Iivari 2012, 26-27.)

Käsitys turvallisuudesta on tärkeä osa kohteen imagoa (Rosselló ym. 2020). Tutkimusten mukaan luonnon- tai ihmisen aiheuttama katastrofi matkakohteessa aiheuttaa usein pelkoa ja turvattomuutta matkailijoissa. Jos matkailija kokee itsensä turvattomaksi tai uhatuksi kohteessa, hänellä voi olla kielteinen vaikutelma kohteesta eikä hän enää matkusta kohteeseen tai suosittele sitä muille. Myös mahdolliset matkailijat voivat tehdä päätöksen olla matkustamatta kohteeseen sen negatiivisen maineen vuoksi. Odottamattomat katastrofit vaikuttavat vakavasti matkailualan kehitykseen, heikentävät matkailijoiden luottamusta ja saattavat jopa aiheuttaa paikallisen matkailualan pysähtymisen pitkäksi aikaa. (Ma ym. 2020, 4-5.) Katastrofin jälkeen on ratkaisevan tärkeää palauttaa yleinen käsitys kohteen turvallisuudesta ja houkuttelevuudesta sekä rauhoitella potentiaalisia vierailijoita matkustamaan kohteeseen, sillä se auttaa aluetta matkailun palauttamisessa ja talouden elpymisessä. (Rosselló ym. 2020.)

3 Luonnonkatastrofit

YK:n kansainvälinen katastrofiriskin vähentämisen strategia (The United Nations International Strategy for Disaster Reduction) määrittelee katastrofin yhteisön tai yhteiskunnan toiminnan vakavaksi häiriöksi, johon liittyy laajamittaisia inhimillisiä, aineellisia, taloudellisia tai ympäristöllisiä menetyksiä ja vaikutuksia, ja joka ylittää asianomaisen yhteisön tai yhteiskunnan kyvyn selviytyä omilla resursseillaan. (Mahar ym. s.a.) Katastrofin kuvataan usein olevan seuraavien tekijöiden yhdistelmän tulos: altistuminen vaaralle, haavoittuvaisuus ja riittämättömät valmiudet tai toimenpiteet mahdollisten kielteisten seurausten vähentämiseksi tai selviämiseksi niistä. Katastrofi häiritsee normaalia elämää aiheuttaen sekä fyysistä että henkistä kärsimystä ja ylivoimaisen tunteen avuttomuudesta ja toivottomuudesta. Kuva 2 havainnollistaa katastrofia: jokin tapahtuma tai ilmiö vaikuttaa väestöön tai ympäristöön ja haavoittuvan tilan tai ominaisuuden vuoksi tapahtumalla on erityisen vakavia vaikutuksia. Esimerkiksi hurrikaani aiheuttaa paljon suurempaa vahinkoa alueella, jolla on huonosti rakennettuja asuntoja, verrattuna alueeseen, jolla asunnot ovat hyvin rakennettuja. (Mahar ym. s.a.)

ILMIÖ	x HAAVOITTUVUUS	= VAIKUTUS
-kuivuus		-ihminen
-tulivuorenpurkaukset		-taloudellinen
-tulvat		-sosiaalinen
-maanjäristykset		-ekologinen
-hurrikaanit		-poliittinen

Kuva 2. Katastrofin osatekijät (mukaillen Mahar ym. s.a.)

Punaisen ristin (s.a.a) mukaan ”äkillinen, hitaasti kehittyvä tai ennustettava luonnonilmiö muuttuu katastrofiksi, ellei sitä hallita, ehkäistä tai siihen varauduta”. Luonnonkatastrofeista yleisimpiä ja tunnetuimpia ovat tulvat, maanjäristykset ja trooppiset hirmumyrskyt (Ervasti & Paananen 2003, 43). Luonnonkatastrofin seurauksena voi aiheutua toinen luonnonkatastrofi, esimerkiksi maanjäristystä voi seurata tsunami (PennState College of Earth and Mineral Sciences 2020a). Kaikki katastrofit eivät kuitenkaan liity luontoon tai ole puhtaasti luonnon äkillisesti aiheuttamia, vaan voivat olla seurausta myös ihmisen toiminnasta sekä ihmisen toiminnan ja luonnon aiheuttaman onnettomuuden yhteisvaikutuksesta (Punainen risti s.a.a; Ervasti & Paananen 2003, 8).

Luonnonkatastrofit voidaan luokitella geofyysisiin (maanjäristys, vulkaaninen aktiivisuus), meteorologisiin (myrskyt), hydrologisiin (tulvat), klimatologisiin (kuivuus, maastopalot) ja biologisiin (pandemiat) katastrofeihin. (EM-DAT s.a.) Ervastian ja Paanasen (2003, 8-9) mukaan taas on erilaisia ympäristöuhkia, jotka voidaan luokitella liittyväksi ilmakehään

(myrskyt), vesikehään (tulvat), kallio- ja maaperään (maanjäristykset, tuliperäisyys), eläinkuntaan (kulkutaudit ja epidemiat) sekä ihmisen käyttäytymiseen ja teknologian kasvuun (väestönkasvun seuraukset, nälänhätä, terrorismi). Punainen risti (s.a.a) taas on luokitellut katastrofit hydrometeorologisiin (kuten kuivuus, lumivyöry, maastopalo, trooppiset hirmumyrskyt, tulvat), geologisiin (maanjäristys, maanvyöry, tsunami, tulivuorenpurkaus), biologisiin & teknologisiin (epidemia, tekniset onnettomuudet) sekä moniosaisiin katastrofeihin (nälänhätä, pakolaisuus). Luonnonkatastrofit ovat väistämättömiä, koska eivät ole ihmisen hallinnassa. Ne aiheuttavat usein ihmishenkien menetyksiä, loukkaantumisia, taloudellista, fyysistä, aineellista ja sosiaalista vahinkoa. Ne voivat johtaa mittamattomaan ympäristövahinkoihin, väestön siirtymiseen ja epidemioihin, jotka uhkaavat ihmisterveyttä. Luonnonkatastrofilla voi pahimmillaan olla mittavat vaikutukset yksilöön ja yhteisöihin sekä niiden toimintakykyyn, joista toipuminen voi kestää vuosia tai olla mahdotonta. Pahimmassa tapauksessa se pyyhkii pois alueen vuosien aikana saavuttaman tähänastisen kehityksen. (Ma ym. 2020, 4-5; Punainen risti s.a.a.)

3.1 Maanjäristys

Maanjäristys on maanpinnan liikehdintää, joka voi olla pientä tärinää tai taloja sortavaa suurta liikettä (Strahler & Strahler 1997, 394). Seismologian instituutti (2020a) määrittelee maanjäristyksen ”kallioperään varastoituneen jännitysenergian äkillisen vapautumisen aiheuttamaksi tärinäksi”. Maankuoren jännityksen ylittäessä kiviaineksen lujuuden syntyy maanjäristys. Mannerlaattojen liike, vulkanismi ja esimerkiksi mannerjäätikön aiheuttaman painauman palautuminen ovat luonnollisia syitä sille, miksi jännitystä kertyy. Maanjäristysaalloja synnyttävät myös kivivyöryt, räjäytykset, kaivostoiminta ja muu ihmisen aikaansaama toiminta. (Seismologian instituutti 2020b.) Maanjäristykset tärisyttävät maaperää, rikkovat kallioperää, laukaisevat maanvieremiä ja aiheuttavat tsunameja (Ervasti & Paananen 2003, 64). Maanjäristyksen yhteydessä voi esiintyä esi- ja jälkijäristyksiä. Esijäristys tarkoittaa yhtä tai useampaa, voimakkaampaa pääjäristystä edeltävää järistystä. Voimakkaan maanjäristyksen jälkeen taas voi tapahtua useita, jopa satoja pienempiä järistyksiä. (Seismologian instituutti 2020a.)

Suurin osa maanjäristyksistä tapahtuu mannerlaattojen kohtaamisvyöhykkeillä. 70-90 % maanjäristyksistä tapahtuu Tyynenmeren niin kutsutulla tulirenkaalla (eng. *Ring of Fire*), jossa tyynen meren laatta kohtaa muita ympäröiviä tektonisia laattoja. (USGS s.a.a.) Etelä-Euroopasta kohti Himalajan vuoristoa on toinen vyöhyke, joka kulkee maa-alueilla. Useita toistuvasti maanjäristyksiä kokevia maita, kuten Japani, Filippiinit, Indonesia ja Turkki, sijaitsee näillä vyöhykkeillä. (Seismologian instituutti 2020b.) Maanjäristyksiä mitataan magnitudin asteikolla, joka ilmaistaan luvulla. Erittäin voimakkaita, 8 tai suuremman

magnitudin maanjäristyksiä esiintyy keskimäärinen kerran vuodessa, kun taas hyvin pieniä, alle 3 magnitudin maanjäristyksiä tapahtuu noin 9000 päivässä. Maanjäristyksiä ei voida ennustaa, mutta niitä voidaan ennakoita. Voimakasta maanjäristystä seuraaviin pienempiin jälkijäristyksiin voidaan varautua. (Seismologian instituutti 2020b.)

Maanjäristykset ovat vaikuttaneet matkailuun useassa kohteessa. Japanissa vuonna 2011 tapahtuneen maanjäristyksen ja sitä seuranneen tsunamin vuoksi maan matkailijamäärä laski 30 prosenttia. (Beirman 2012a.) Luonnonkatastrofit ja niistä tiedottaminen myös matkailijoille otetaan maassa vakavasti ja matkailijoita varten on perustettu oma nettisivu, josta löytyy tietoa ja neuvoja turvalliseen matkailuun (Japan Tourism Agency s.a.).

3.2 Tulivuorenpurkaus

Tulivuori on aukko maan kuoressa. Tulivuorenpurkauksessa magmaa, kaasua, tuhkaa ja kiviä purkautuu tulivuoren suuaukosta. Syvällä maan sisässä oleva kuuma magma nousee ylöspäin ja kerääntyy kammioihin. Purkauksen räjähtävyys riippuu magman koostumuksesta. Erityisesti räjähtävät tulivuorenpurkaukset voivat olla vaarallisia aiheuttaen paljon tuhoa ympärilleen. (WHO s.a.a; USGS s.a.b.) Tulivuoren purkauksista voi aiheutua yhdessä sateen, lumen tai sulavan jään kanssa myös tulvia ja maanvyöryjä, sekä kuuma tuhka voi saada aikaan metsäpalon. Tuhkapilvet aiheuttavat vaaraa lentoliikenteelle, sillä hieno tuhka voi vaurioittaa lentokoneen moottoreita ja koneen osia. (USGS s.a.c.) Tulivuoren purkauksilla voi olla vaikutusta ilmastonmuutokseen, sillä niiden mukana pääsee rikki-dioksidia, joka voi aiheuttaa ilmaston viilenemistä sekä vulkaanista hiilidioksidia, joka voi edistää ilmaston lämpenemistä. Maailmassa on arviolta 1500 mahdollisesti aktiivista tulivuorta ja purkauksia tapahtuu vuosittain keskimäärin 50-60. (WHO s.a.a; USGS 2011, 3.) Tulivuoren purkauksia voidaan jonkin verran ennakoita ja alueen asukkaita voidaan evakuoida estäen näin henkilövahingot, mutta rakennuksia tai viljelysatoa on vaikea suojella purkauksen ollessa käynnissä. (Ervasti & Paananen 2003, 76.)

Vuosittain runsaasti matkailijoita houkuttelevalla Balin saarella Indonesiassa sijaitsee useampi toiminnassa oleva tulivuori, jotka ovat ajoittain näyttäneet merkkejä aktiivisuudesta. Tulivuori Mount Agungin sylkemä savu ja tuhka häiritsivät lentoliikennettä, ja tilanteen vuoksi tuhansia matkailijoita jäi jumiin Balille vuonna 2017. (Beirman 2017.)

3.3 Tsunami

Seismologian instituutin (2020b) mukaan ”tsunami eli hyökyaalto on merenpohjan voimakkaasta liikkeestä syntynyt sarja aaltoja”. Sen voi aiheuttaa maanjäristys, merenalainen tai mereen syöksynyt maanvyörymä, meteoriittitörmäys tai vulkaaninen toiminta. Tavalliset

aallot aiheutuvat tuulen vaikutuksesta vain veden ylimmässä pintakerroksessa, kun taas tsunamissa meren vesimassa liikkuu koko syvyydeltään. Syvässä vedessä aalto on loiva liikkuen noin 800 km/h, mutta saapuessaan matalalle rannikolle vesirintama voi kohota jopa 50 metrin korkuiseksi. (Seismologian instituutti 2020a.) Tsunameja voi esiintyä missä päin maailmaa tahansa. Yleisimpiä ne ovat Tyynen valtameren tektonisesti aktiivisella tulirenkaalla. Usein tsunamin syntyy johtavat suuret, matalat maanjäristykset, joiden keskus on lähellä merenpohjaa tai merenpohjassa. (Seismologian instituutti 2020c.) Lähes aina tsunamin aiheuttajana toimii maanjäristys, mutta kaikki maanjäristykset eivät aiheuta tsunamia. Maanjäristystä voidaan pitää ikään kuin luonnon varoitusmerkki tsunamista. Maanjäristysten tavoin tsunamit ovat yllättäviä luonnonkatastrofeja eikä niitä voida ennustaa etukäteen. Varoitusjärjestelmiä on kuitenkin olemassa. (Seismologian instituutti 2020c.)

26. joulukuuta vuonna 2004 Intian valtamerellä tapahtunut tsunami on yksi historian pahimmista luonnonkatastrofeista. Sumatran saaren luoteispuolella Indonesiassa erityisen voimakas, yli 9 magnitudin merenalainen maanjäristys aiheutti noin 1200 kilometrin pituisen maankuoren repeämän ja valtavan hyökyaallon, joka matkasi tuhansia kilometrejä Afrikan rannikolle asti. Indonesian lisäksi se aiheutti suurta vahinkoa muun muassa Thaimaassa, Sri Lankassa, Malediiveilla ja Intian rannikoilla. Kuolleiden, kadonneiden, loukkaantuneiden ja kodittomaksi jääneiden tarkat lukumäärät vaihtelevat lähteestä riippuen. Ihmisiä kuoli ainakin 226 000, lähes 2 miljoonaa ihmistä jäi kodittomaksi ja sadat tuhannet loukkaantuivat. Eniten ihmisiä tsunamissa kuoli, katosi ja jäi kodittomaksi Indonesiassa, jossa tsunami vei 168 000 ihmisen hengen. (Lucich, Dal Bon & Houston 2006; Onnettomuustutkintakeskus 2004; Kataja-Lian 26.12.2016.) Erityisesti Kaakkois-Aasian rannikolla tuhoa aiheuttanutta tsunamia kutsutaan Suomessa yleensä nimellä Kaakkois-Aasian tsunami.

3.4 Maastopalo

Maastopalo on usein ihmisen tai luonnonilmiön, kuten salaman, aiheuttama tulipalo luonnonalueella, kuten metsässä tai ruohoalueella. Puolella paloista ei tiedetä, miten ne saivat alkunsa. Maastopalon riski kasvaa äärimmäisen kuumissa olosuhteissa, kuivuudessa ja kovan tuulen aikana. Palot leviävät nopeasti sytyttäen puita ja taloja palamaan. Niiden seurauksena ilmanlaatu heikkenee sekä metsä- ja maastoalueita, viljelysatoa, taloja ja omaisuutta tuhoutuu sekä ihmisiä ja eläimiä voi kuolla. Ne vaikuttavat myös samanaikaisesti säähän ja ilmastoon vapauttamalla suuria määriä hiilidioksidia, hiilimonoksidia ja hienojakoisia hiukkasia ilmakehään. Tästä aiheutuvat ilmansaasteet voivat aiheuttaa fyysisiä terveysongelmia. (WHO s.a.b; Park & Reisinger 2010.) Maastopalojen koko ja määrä ovat kasvussa ilmastonmuutoksen seurauksena. Sen aiheuttamat entistä kuumemmat ja kuivemmat olosuhteet kuivattavat ekosysteemejä ja lisäävät maastopalojen riskiä. (WHO

s.a.b.) Luonnolliset maastopalot ovat luonnon kannalta olennaisia, sillä polttamalla kuollutta tai hajoavaa ainesta ne palauttavat ravinteita maaperään. Ne myös hävittävät taudeista kärsiviä kasveja ja haitallisia hyönteisiä ekosysteemistä. (Wolters 2019.)

Maastopalot ovat yleisiä Australiassa, jossa myös matkailu on tärkeä toimiala. Alkuvuonna 2020 maassa kärsittiin erityisen voimakkaista maastopaloista, jotka aiheuttivat eläinkunnan lisäksi mittaavia taloudellisia vahinkoja, erityisesti matkailualalle. Tarinat ja kuvat palojen keskeltä horjuttivat mielikuvaa Australiasta turvallisena kohteena. (Geoscience Australia s.a.; Wilks 2021.)

3.5 Trooppinen hirmumyrsky

Esiintymisalueesta riippuen trooppista hirmumyrskyä kutsutaan hurrikaaniksi, taifuuniksi tai trooppiseksi sykloniksi (Ilmatieteenlaitos s.a.). Punaisen ristin mukaan ”sykloneita esiintyy Intian valtamerellä ja Tyynenmeren eteläosissa, hurrikaaneja Atlantilla ja itäisellä Tyynellämerellä sekä taifuuneja Tyynenmeren länsiosissa” (Punainen risti s.a.b). Ne kaikki tarkoittavat samaa, pääasiassa trooppisilla merialueilla päiväntasaajan molemmin puolin syntyvää, kausittain esiintyvää ilmiötä, joka muodostuu trooppisesta matalapaineesta meriveden pintalämpötilan ollessa vähintään 27 C. Myrsky liikkuu noin 20-50 km tuntivauhtia tuulen keskinopeuden ollessa vähintään 33 metriä sekunnissa. Jopa 500 km etäisyydellä myrskyn silmästä tuuli on usein kovaa (15-20 m/s). (Ilmatieteen laitos s.a.; Strahler & Strahler 1997, 218-219.) Hirmumyrskyjä seuraavat usein rankkasateet, ja ne voivat aiheuttaa tulvia ja maanvyöryjä. (WHO s.a.c). Tavallisesti hirmumyrskyjä esiintyy trooppisilla merialueilla noin 100 kappaletta vuodessa, tavallisimmin pohjoisella pallonpuoliskolla elokuusta lokakuuhun ja eteläisellä pallonpuoliskolla tammikuusta maaliskuuhun. Niiden keskimääräinen kesto on 6 vuorokautta, mutta taifuuni voi kestää jopa useita viikkoja. Hirmumyrskyjen ennustaminen on parantunut paljon 10 vuodessa ja nykyisin reittien ennustamisessa voidaan hyödyntää erilaisia säämalleja ja niitä voidaan seurata satelliittikuvista. Useat tekijät vaikuttavat myrskyjen voimakkuuteen, minkä vuoksi myrskyjen voimakkuus on edelleen melko vaikea ennustaa. (Ilmatieteen laitos s.a.; Strahler & Strahler 1997, 219.)

Yksi historian voimakkaimmista trooppisista hirmumyrskyistä on ollut tuhoisa hurrikaani Katrina Yhdysvaltojen New Orleansissa vuonna 2005. Matkailu oli alueelle tärkeä tulonlähde ja toipuminen kesti pitkään. Kaupunki onnistui kuitenkin kovalla työllä palauttamaan matkailun ja rakentamaan sille entistä vahvemman pohjan. (Whitten 28.8.2015.)

4 Luonnonkatastrofin vaikutukset matkakohteessa

Matkailuteollisuus on yksi taloudellisesti tärkeimmistä toimialoista maailmassa, mutta se on myös yksi alttiimmista kriiseille ja katastrofeille. Alan vaikuttaa monet ulkoiset tekijät, kuten valuuttakurssit, poliittinen tilanne, ympäristö sekä sää ja sen menestys riippuu sen kyvystä tarjota matkailijoille turvalliseksi koettu ja miellyttävä kohde vierailta. (Ritchie & Campiranon 2015.) Mikä tahansa matkakohde voi vahingoittua luonnon tai ihmisen aiheuttaman katastrofin seurauksena (Min, KC, Kim & Lee 2020).

UNWTO:n mukaan matkailua kehittyä usein alueille, jotka ovat alttiita tai todennäköisesti alttiimpia äkillisille katastrofeille, kuten ranta- tai rannikkoalueille, jokilaaksoihin tai vuoris- toalueille. (Ritchie 2009, 19-20.) Monilta trooppisilta, rannikolla sijaitsevilta matkailualueilta puuttuu suojaava ja ehkäisevä infrastruktuuri, kuten kestävät rakennukset ja suunnitelma siitä, miten toimitaan hätätilanteissa. Tämä vaikeuttaa negatiivisten vaikutusten hallintaa. (Partelow 2020, 2-3) Näistä monet kohteet ovat taloudellisesti riippuvaisia matkailusta ja siten sijaintinsa vuoksi erityisen haavoittuvaisia luonnonkatastrofeille. (Ritchie 2009, 13-15.) Sen lisäksi, että matkakohteet palvelevat huomattavaa määrää matkailijoita, ne ovat myös paikallisten yhteisöjen koteja, joten katastrofien mahdolliset vahingot ovat suuria (Ritchie 2008, 319). Matkailuala on erityisen herkkä katastrofeille myös siksi, että katastrofin psykologiset vaikutukset saattavat kestää kauemmin kuin fyysiset vahingot (Buultjens ym. 2015.) Osa ihmisistä ja paikoista ovat haavoittuvaisempia luonnonkatastrofeille kuin toiset. Katastrofin todelliseen vakavuuteen voi vaikuttaa itse luonnontapahtumien lisäksi väestöön vaikuttavat sosiaaliset tekijät, kuten taloudellinen tilanne, koulutus, teknologia ja ikä. (PennState College of Earth and Mineral Sciences 2020b.)

Luonnonkatastrofit vaikuttavat matkakohteisiin aiheuttamalla vahinkoa alueilla. (Park & Reisinger 2010.) Metsäpalot, tulvat ja maanjäristykset ovat eniten matkailuun vaikuttavia luonnonkatastrofeja. Rauha, turva ja suoja ovat välttämättömiä matkailun ja matkailuelin- keinon kannalta missä tahansa kohteessa (Estevão & Costa 2020). Luonnonkatastrofit voivat tuhota matkailun kehityksen luonnollisen ympäristön, resurssit ja olosuhteet, hei- kentää matkailualan palveluja ja markkinatilannetta sekä vahingoittaa matkailun harjoitta- jia ja kuluttajia. (Nian ym. 2019.) Luonnonkatastrofin vaikutus kohteen matkailuun riippuu paitsi tapahtumien luonteesta, laajuudesta ja toistuvuudesta, myös määränpään matkailun sietokyvystä, resilienssistä. (Ma ym. 2020, 10.) Luonnonkatastrofi voi vaikuttaa sekä alu- een paikallisiin asukkaisiin että matkailijoihin. Ihmisiä voi kuolla, loukkaantua tai jäädä ko- dittomaksi. Näkyvin luonnonkatastrofin vaikutus on vahingot infrastruktuurille. Taloudelli- set menetykset alueella voivat olla merkittäviä. (Genç 2018.)

4.1 Matkailijamäärä ja infrastruktuuri

Luonnonkatastrofin vuoksi alueella vierailevien määrä usein laskee. Katastrofin aiheuttamat tuhot saattavat estää kärsineitä alueita harjoittamasta matkailuelinkeinoa tai infrastruktuurivaurioiden vuoksi matkailijat eivät halua tai pääse kohteeseen. Monissa tapauksissa katastrofit aiheuttavat merkittäviä fyysisiä rajoitteita matkailupalveluiden tarjoamiselle, näin rajoittaen matkailun tarjontaa. Matkailijoiden määrän lasku johtuu myös ihmisten riskikäsityksestä, turvattomaksi katsottujen alueiden välttelystä tai eettisistä syistä olla matkustamatta katastrofialueelle. (Rosselló ym. 2020; Ritchie 2009, 33.) Vuoden 2004 Intian valtameren tsunamin seurauksena matkailijoiden saapumiset Malediiveille laskivat 69,7 % (Ma ym. 2020). Matkustajamäärät eivät kuitenkaan välttämättä aina laske luonnonkatastrofin seurauksena. Näin kävi Filippiineille vuonna 2013 kansainvälisten matkailijoiden määrän kasvaessa 10 % huolimatta kahdesta suuresta luonnonkatastrofista (UNWTO 2014).

Elintärkeä infrastruktuuri voi vaarantua tai mennä epäkuntoon. Näkyviä esimerkkejä ovat lentokentät, maaliikenne, sähkö ja tietoliikenneverkko. Lisäksi matkailun avaintekijät, kuten majoitusliikkeet ja tärkeät nähtävyydet, ovat voineet vaurioitua ja eivät ole valmiita liiketoiminnalle. (Rosselló ym. 2020.) Matkailualan kriisit ja katastrofit vaikuttavat paikalliseen yhteisön lisäksi matkailijoihin, ja tapahtumat voivat itse kohteen lisäksi suunnata matkailijat pois myös lähialueilta, jopa naapurimaista. (Ritchie & Campiranon 2015.) Erityisesti matkailijat ovat alttiita luonnonkatastrofeille, koska he eivät tunne kohteita ja niiden luonnonvoimia. (Park & Reisinger 2010.) Jotkut tapahtumat eivät tavallisesti aiheuta huomattavaa vaikutusta matkailijamääriin, kuten, maanvyöry tai helleaalto. Näiden luonnonkatastrofien vaikutukset infrastruktuurille ovat vähäisiä tai olemattomia eivätkä aiheita pitkäaikaista riskiä matkailijoille tapahtuman jälkeen. Joillekin tapahtumille taloudellinen vahinko ei ole kaikista merkittävin, vaan se voi olla ihmisten määrä, jota katastrofi kosketti. (Rosselló ym. 2020.)

4.2 Talous ja matkailuelinkeino

Matkailijoiden perumat matkat vaikuttavat matkakohteen talouteen. Matkailijoiden määrän vähentymisen seurauksena kohteen taloudellinen tulo matkailusta laskee, mikä syventää entisestään luonnonkatastrofin aiheuttamaa ahdinkoa. (Genç 2018.) Furtherin, Mazzochin ja Montinin mukaan erään maanjäristyksen aiheuttama matkailun kysynnän lasku Italiassa aiheutti matkailulle 9 kuukaudessa 71 miljoonan euron tappion. Talouden toipumisen mittareina käytetään usein bruttokansantuotetta, työllisyyden ja työttömyyden astetta. Alemman tulotason maat sekä kooltaan pienemmät maat kokivat vakavampia negatiivisia

talousvaikutuksia johtuen luonnonkatastrofista kuin korkeamman tulotason maat tai isommat maat. (Min ym. 2020.)

Matkailu on tärkeä osa paikallista taloutta ja välttämätöntä väestön toimeentulon kannalta monissa kehittyvissä maissa. Esimerkkinä toimii vahvasti matkailuun nojaava Malediivit; matkailu on 71 % bruttokansantuotteesta ja melkein 40 % työvoimasta on työllistynyt matkailualalle. Matkailualan menestys on nostanut Malediivit pois vähiten kehittyneiden maiden listalta. Intian valtameren tsunami osoitti matkailun tärkeyden myös kansallisille hallituksille ja kansainvälisille virastoille. Intian valtameren tsunamin jälkeen vuonna 2004 hallitukset ja matkailualan järjestöt sekä yksityiset yritykset kärsineissä maissa toimivat nopeasti kannustaakseen ihmisiä vierailemaan. Tsunami lisäsi tietoisuutta matkailun merkityksestä kehittyvien maiden talouksille: taloudelliset seuraukset ilman matkailua ovat vakavat. Se kiinnitti huomiota myös siihen, missä määrin monet kehittyvät maat nojaavat matkailupalveluihin väestön toimeentulon tuottajana. (Goodwin 2005.) Tutkimukset ovat painottaneet katastrofien pitkäaikaisia vaikutuksia taloudelliseen kasvuun. Niiden mukaan, mikäli tapahtumat ovat johtaneet sekä matkailijoiden että paikallisten kuolemiin tai loukkaantumisiin, kielteinen vaikutus on pidempi. Luonnonkatastrofit voivat vaurioittaa kohdemielikuvaa ja mainetta, mikä voi johtaa suurempaan vahinkoon taloudelle. (Min ym. 2020.)

4.3 Kohdemielikuva ja median vaikutus

Media muovaa potentiaalisten vierailijoiden kuvaa kohteesta katastrofin jälkeen. Media uutisoinnin paikkansapitävyys on oleellista, sillä matkailijat eivät arvioi perusteellisesti median kuvien todellisuutta. Milon ja Yoderin mukaan katastrofin jälkeinen laaja kansallinen ja kansainvälinen mediahuomio voi vaikuttaa toipumiseen sekä levittää väärää tai liioiteltua tietoa. (Ryu ym. 2019, 186-189.) Ihmiset seuraavat uutisointia katastrofialueelta ja usein tiedotusvälineet kuvaavat kuolemaa, tuhoja, ahdinkoa sekä taloudellisia ja sosiaalisia häiriöitä. Negatiivinen julkisuus seuraa usein kohdetta, kunnes se on toipunut ja olosuhteet ovat palautuneet katastrofia edeltävälle tasolle. Sen lisäksi, että voidaan kokea epävarmuutta kohteen turvallisuudesta tai valmiudesta matkailulle, on myös muita psykologisia tekijöitä, jotka vaikuttavat matkailijoiden päätöksentekoon. Joidenkin mielestä ei ole sopivaa vieraila katastrofialueilla. (Rosselló ym. 2020.) Matkailijat eivät välttämättä myöskään ymmärrä, että suurikokoisissa maissa, kuten Indonesiassa tai Filippiineillä, maanjäristys toisella puolella maata ei vaikuta satojen tai jopa tuhansien kilometrien päässä olevaan matkailutoimintaan. (UNWTO 1998, 47.)

Kohdemielikuva vaikuttaa koko kohteen matkailijavirtaan ja näin paikallisen matkailutalouden kehitykseen (Ma ym. 2020, 10). Katastrofitapahtumat paitsi vahingoittavat fyysisesti matkailukohteita suhteellisen lyhyessä ajassa, ne vaikeuttavat myös kohteen maineen ja

mielikuvan palauttamista pitkällä aikavälillä. Samalla, ottaen huomioon turvallisuuden vaikutuksen matkailun kysyntään, matkailijat peruuttavat epäilemättä suunnitelmansa tiedossaansa, että matka kohteeseen voi vaarantaa heidän turvallisuutensa. Näin ollen tuotteiden myynti matkailukohteissa vähenee. (Ma ym. 2020, 2–3.) Matkailun kannalta on tärkeää palauttaa matkailukohteen turvallisuuskuva kansainvälisillä matkailumarkkinoilla (Ma ym. 2020, 10).

Vaikka tutkitusti katastrofin jälkeen matkailu vähenee, jotkut tekijät voivat myös edistää matkustamista katastrofialueelle. Tieto vaaroista ja niiden vaikutuksista kiinnittää ihmisen huomion ja voi jopa kiehtoa. Näin ollen matkailijoihin voi vaikuttaa uutisointi luonnonkatastrofeista. Media välittää usein suurista luonnonkatastrofeista kiehtovia tarinoita, ja matkabloggaajat, matkailukampanjat ja sosiaalinen media lisäävät niiden houkuttelevuutta. Median uutisoinnilla luonnonilmiöistä on tärkeä rooli myös motivoivana tekijänä vierailualueella. Massamedia ja markkinointi ovat vaikuttavia tekijöitä siihen, miksi katastrofiin liittyvän matkailun muodot kehittyvät. (Rosselló ym. 2020.) Potentiaaliset matkailijat voivat tottua kielteisiin tapahtumiin, jos niitä tapahtuu säännöllisesti, sillä järkytys niistä vähenee ajan myötä (Hillingdon 2017). Tieto katastrofeista lisää luonnonilmiön ja tapahtumapaikan tunnettavuutta. Uutisointi voi siis olla sekä opettavaista että samanaikaisesti yleisön kiinnostusta ruokkivaa. Lisäksi luonnonkatastrofit ja odottamattomat tapahtumat voivat aiheuttaa ihmisten saapumisen alueelle humanitaarisista syistä, sekä näkemään ystäviä ja sukulaisia. (Rosselló ym. 2020.)

Goodwinin (2005) mukaan Intian valtameren tsunami vuonna 2004 osoitti, että matkailu luo solidaarisuutta paikallisten ja matkailijoiden välille. Tapahtumien äkillisyydellä, draamalla sekä niistä uutisoinnilla on vaikutusta yksilön humanitaariseen toimintaan. Ihmisen halu lahjoittaa rahaa ja kannustaa muita tekemään samoin johtuu ihmisten lisääntyneestä sitoutuneisuudesta matkailua tuottaviin maihin; ystäviä tai perhettä oli lomalla tai työskentelemässä alueella, tai vahingoittuneet alueet ja ihmiset siellä olivat muuten tärkeitä. Tragedia paljasti matkailun merkityksen kiintymyksen tunteiden luojana matkailijoiden sekä kohteiden yksilöiden ja yhteisöjen välillä. Vierailukokemus toisten ihmisten asuinpaikassa lisää solidaarisuuden tunnetta ja vahvistaa impulssia toimia. (Goodwin 2005.)

4.4 Kohteen ja matkailun toipuminen

Hätätilanteessa tavoite ei ole tuotteiden ja palvelujen tarjonnan ylläpitäminen; pikemminkin yhteisö keskittyy toipumaan vaurioista niin nopeasti kuin mahdollista. Aineellisten matkailuvarojen ja henkilöresurssien kestävä jälleenrakennus ja palauttaminen on tärkeää matkailun elvyttämiseksi. Kohdemieliokuva on tärkeä toipumisen kannalta, sillä se vaikuttaa

matkailijoiden päätöksentekoon ja näin sillä on vaikutus myös kohteen talouteen ja toipumiseen. (Genç 2018; Wickramasinghe & Takano 2007.) Matkailu on todistanut olevansa kestävä ja palautumiskykyinen ala huolimatta alttiudestaan katastrofeille. Katastrofeilla on välillä huomattavia kielteisiä vaikutuksia, mutta ajan myötä vaikutukset pienenevät ja jopa katoavat. Tutkimukset ovat osoittaneet, että vaikutukset ja toipuminen riippuvat useista tekijöistä, kuten kohteesta, matkailijatyypeistä, tapahtuman luonteesta, sen yleisyydestä ja tuhojen laajuudesta. (Hillingdon 2017.) Furtherin, Mazzocchin ja Montinin painottivat hallituksen käytäntöjä ja asenteita matkailualaa kohtaan avaintekijöinä onnistuneelle toipumisprosessille (Min ym. 2020). DMO on usein se taho, joka vastaa matkakohteessa matkailun toipumisprosessista yhteistyössä viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. (Crater 2013.) Jokainen katastrofi on erilainen, mutta matkailualaa tarkasteltaessa suuntaus on, että kohteet toipuvat, aikavälin vaihdellessa keskipitkäästä pitkään. Toipumisen nopeus riippuu kuitenkin maan kyvystä hallita kriisejä niin turvallisuuden kuin viestinnän ja markkinoinnin näkökulmasta. (Misrahi 2015.)

Craterin (2013) mukaan ensin on vuorossa lyhytaikainen toipumisvaihe sisältäen välittömän reagoivavaihe, joka kestää viikosta kuuteen kuukauteen. Tässä vaiheessa kartoitetaan katastrofin alustavia vaikutuksia ja arvioidaan konkreettisia vaikutuksia matkailualalle. Craterin (2013) mukaan välittömästi katastrofin jälkeen on tärkeää

- tiedostaa tapahtunut katastrofi
- pohtia, kuinka paljon tietoa jaetaan
- viestintä matkailijoille
- vahinkojen arviointi
- kutsua koolle matkailun sidosryhmät
- luoda työryhmä
- rahoitus ja varainhankinta
- huomioida katastrofin vaikutukset työntekijöihin
- katastrofin jälkeinen viestintä
- markkinoinnin kehittäminen.

Katastrofi täytyy tiedostaa ja siitä on tärkeää tiedottaa. Joskus kaikesta tiedottaminen ei ole mahdollista eikä kaikkea aina tarvitse jakaa, jos se vaikuttaa esimerkiksi turvallisuuteen. Tosiasioihin perustuva tieto kohteesta auttaa välttämään virheellisen tiedon leviämisen kohteesta ja tilanteesta. Infrastruktuurivauriot tulee selvittää ja miettiä, voidaanko matkailijoita vastaanottaa ja ellei, mitä tulee tehdä, jotta kohde on valmiina vastaanottamaan heitä. Matkailun sidosryhmien olisi hyvä kokoontua yhteen keskustellakseen tilanteesta ja käytettävissä olevista resursseista sekä saadakseen vertaistukea ja mahdollisesti apua. Alueen asukkaat ja matkailun parissa työskennelleet on tärkeä ottaa huomioon ja auttaa heitä perustarpeiden täyttämässä. Avainasemassa on katastrofin jälkeinen viestintä, joka päivittää kohteen tilannetta ja sen salliessa kannustaa matkustamaan alueelle. Toipu-

misen ollessa käynnissä rehellinen markkinointi, joka kertoo positiiviseen sävyyn edistyksestä, on tärkeää. Toipumisen edetessä markkinoinnin tulisi ottaa huomioon katastrofin aiheuttama muutos ja kannustaa matkailijoita vierailemaan alueella. Monissa yhteisössä toipumisprosessi voi kestää vuosia, joten tarvitaan pitkäjäntäisen toipumisstrategia. Sen avulla matkailuala voidaan rakentaa uudelleen vahvemmaksi ja valmiimmaksi tuleville katastrofeille. (Crater 2013.) Katastrofi ja välittömät reagoitimet jäävät hiljalleen taakse, ja seuraavilla toimilla voidaan Craterin (2013) mukaan ohjata toipumisen jatkumista: yhteisön uudelleenarviointi, matkailun kartoitus, yhteisön kokemuksesta oppiminen, yhteisön toipumistarinan jakaminen, toipumiseen osallistuneiden työntekijöiden kiittäminen sekä kriisiviestintäsuunnitelman luominen ja päivittäminen

Katastrofin haastaessa matkailijoiden riskikäsitteiden, matkailualan toipuminen vaatii imagon palauttamisen (Gurtner 2007). Huomiota tulee kiinnittää sekä luonnonkatastrofin kohteen imagon että tulevien matkailijoiden käsityksen palauttamiseen (Rindrasih 2018, 201). On tärkeää miettiä ja arvioida uudelleen matkailua, sen tilaa ja edellytyksiä. Näin voidaan tehdä päätöksiä uuden matkailuinfrastruktuurin tarpeesta tai markkinoinnin ja kampanjoiden uudistuksista. Luomalla mielikuva sitkeästä ja elpyvästä kohteesta jakamalla tietoa toipumisesta mediassa ja mainonnassa vaikutetaan potentiaalsiin matkailijoihin. Matkailun toipuminen riippuu merkittävästi viestinnästä yhteisön ulkopuolella olevien kanssa, joten kriisiviestinnän suunnitelma auttaa valmistautumaan paremmin tulevaisuuden katastrofeihin. (Crater 2013.) Toipumisprosessi voi tarjota myös mahdollisuuden. Kokemuksia ja katastrofista opittuja asioita tulisi arvioida ja hyödyntää parempien strategioiden kehittämiseksi, jotta tulevia kriisejä voitaisiin ehkäistä. Kriisin toipumisen edellyttämät rakenneuudistukset voivat tarjota mahdollisuuden omaksua kokonaisvaltaisempi ja kestävämpi lähestymistapa matkailuun ja sen kehitykseen. (Gurtner 2007.)

Matkailun toipuminen on vuonna 2021 ehkä ajankohtaisempaa kuin koskaan aiemmin, sillä lähes koko maailma kärsii koronaviruksen seurauksista ja matkailun toipuminen on edessä. Yksi UNWTO:n viimeisimmistä konkreettisista toimenpiteistä matkailun tueksi on koronaviruspandemian aikana lanseerattu Tourism Recovery Tracker, joka kokoaa datan eri matkailun mittareista, joiden avulla matkailun toipumista sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla voi seurata. Sen avulla voi seurata esimerkiksi kansainvälisten saapuvien matkailijoiden määrää, kansainvälisten ja kansallisten lentoreittien istuinpaikkatilannetta, lentovaroituksia, hotellihakuja ja varauksia sekä käyttöasteita. (UNWTO s.a.)

4.5 Muut vaikutukset yksilölle, yhteisölle ja ympäristölle

Matkailun lisäksi luonnonkatastrofilla on vaikutuksia yksilöön, yhteisöön ja ympäristöön matkakohteessa. (Nian ym. 2019.) Luonnonkatastrofin vaikutukset ympäristölle voivat olla

suuret, vaikka ihmisyhteisö säilyisikin vahingoittumana. (Sharrieff 2018.) Paikalliset resurssit eivät usein riitä selviytymään ilmiön tai tapahtuman aiheuttamista ongelmista. Yhteisön haavoittuvuuden tunnistaminen tarjoaa perustan ennaltaehkäisylle ja lisää valmiutta. (Mahar ym. s.a.) Erityisesti kehittyvässä maassa katastrofilla voi olla merkittävä sosiokulttuurinen vaikutus kohteessa, jos paikallinen yhteisö on mahdollisesti riippuvainen matkailun tuloista. (Ritchie 2008, 323-324.) Luonnonkatastrofien lisääntyminen on läheisessä yhteydessä kehitysmaiden kotitalouksien ja yhteisöjen lisääntyvään haavoittuvuuteen, koska aiemmat sosioekonomiset haavoittuvuudet voivat pahentaa luonnonkatastrofien vaikutuksia. Siten tällaisten tapahtumien vaikutus voivat johtaa köyhyyden ja puutteen välittömään lisääntymiseen. (Rodríguez-Oreggia, de la Fuente & de la Torre 2008.)

Yksilötasolla katastrofi vaikuttaa usein fyysisesti ja henkisesti. Omaisuusvahingot, taloudelliset menetykset, vammat ja sairaudet ovat mahdollisia seurauksia luonnonkatastrofista. Voimavarojen, turvallisuuden ja kodin menetys voi johtaa suurien väestöjen muuttoliikkeeseen vähemmän kehittyneissä maissa. Negatiiviset mielikuvat omaa ympäristöä kohtaan myös kehittyneemmissä maissa voivat aiheuttaa merkittävää muuttoliikettä. Monelle aiheutuu post-traumaattinen stressihäiriö tai eritasoista masennusta. (Sharrieff 2018.) Luonnonkatastrofi jättää aineellisten ja näkyvien vahinkojen lisäksi henkiset arvet tapahtuneesta, jotka voivat olla näkyä vielä vuosien jälkeen (Grosfield 2018). Luonnonkatastrofeilla voi olla elämää mullistavat vaikutukset niistä selviytyvien lisäksi myös yhteisöön, kaupunkiin tai jopa koko maahan. Monet yhteisöt menettävät niin paljon taloudellisia resursseja, että toipuminen voi olla vaikeaa. Jotkut taas kokevat toipumisen mahdollisuudeksi rakentaa parempi ja vahvempi yhteisö kuin ennen katastrofia. (Sharrieff 2018). Katastrofin aikana yhteisön solidaarisuus vahvistuu, sillä tilanne koskettaa kaikkia. Ympärillä olevat vaikeudet ja luonnonkatastrofin kokemus motivoi auttamaan muita ihmisiä osallistamalla yhteisön toimiin, vapaaehtoistyöhön tai taloudelliseen tukeen mahdollisuuksien mukaan. Yhteisön vahvistumista voidaan pitää luonnonkatastrofin positiivisena seurauksena. (Genç 2018.)

Luonnonkatastrofit, kuten tsunamit ja metsäpalot, voivat aiheuttaa laaja-alaisia ja pitkäkestoisia seurauksia ekosysteemille, sillä ne vapauttavat päästöjä ja jätteitä sekä tuhoavat elinympäristöjä (Grosfield 2018). Luonnonkatastrofin vaikutukset aiheuttavat muutoksia luonnonympäristöön. Ekosysteemi voi myös vaurioutua kokonaan. (Sharrieff 2018.) Villieläimiä voi kuolla tai vahingoittua joko suoraan katastrofin seurauksena tai katastrofin muuttaessa niiden elinympäristöä ja ravinnonsaantia. Uhanalaiset lajit ovat erityisen haavoittuvaisessa asemassa, mikäli elinympäristö vaurioituu. Veden laatuun vaikuttaa mahdollinen puutteellinen jätehuolto ja roskien päätyminen vesistöihin. Rannat liikkuvat ja

muuttavat muotoaan myrskyn vaikutuksesta. Rantavallit murenevat äkillisten tulvien seurauksena. Kaupungeissa luonnonkatastrofit voivat vaikuttaa historiallisiin rakenteisiin, mikä johtaa tarpeeseen kunnostaa ja suojella niitä. Infrastruktuuria, kuten siltoja ja teitä, voi joutua uusimaan ja korjaamaan. Maisema ylipäättään voi muuttua. (SWCA Environmental Consultants 2017.)

Luonnonkatastrofin vaikutukset yksilöön ja yhteisöön voivat myös olla sosiaalisia tai taloudellisia. Luonnonkatastrofit aiheuttavat humanitaarisia kriisejä lisäten pakolaisuutta ja maahanmuuttoa. Luonnonkatastrofin ja ilmastonmuutoksen synnyttämää siirtolaisväestöä kutsutaan ilmastopakolaisiksi (eng. climate refugees) tai englanninkielisellä termillä environmental migrants. Näiden ihmisten on ollut pakko jättää kotinsa luonnonkatastrofin vuoksi, sillä he eivät ole enää voineet asua kodeissaan tai elintaso on laskenut niin paljon, että lähteminen on parempi vaihtoehto. (Grosfield 2018.) Terveysongelmat ovat yksi akuutimmista ja uhkaavimmista ongelmista minkä tahansa luonnonkatastrofin jälkeen. Usein mahdollisuutta puhtaaseen veteen ja peseytymiseen ei ole. Terveysvaaran aiheuttavat myös jätteet ja ihmisten eritteet, jos niiden hävittäminen ei onnistu. Ilman juoksevaa vettä hygieniataso laskee, käsienpesu ei ole mahdollista eikä ruoan hygieniataso turvallinen. Hurrikaanien ja tulvien jälkeen seisova vesi mahdollistaa taudinkantajille, kuten hyttysille, ja bakteereille kasvualustan. Vaurioitunut infrastruktuuri ja poikki menneet kulkuyhteydet voivat eristää mahdolliset selviytyneet, jolloin pelastus- ja terveydenhuoltopalvelut eivät saavuta heitä. (Grosfield 2018.)

Välitön, näkyvin ja taloudellisesti tuhoisa seuraus on vahingot sekä julkiselle että yksityiselle infrastruktuurille. Luonnonkatastrofin aiheuttaessa mittavat taloudelliset vahingot, ei kaikilla valtioilla ole varoja tarvittavaan katastrofin jälkeiseen raivaukseen ja jälleenrakentamiseen. Kaikilla yksityisillä kodinomistajilla ei ole vakuutusta kiinteistölleen tai tiettyjä katastrofeja ei korvata vakuutuksesta. Ihmiset voivat menettää kaiken omaisuutensa ilman oikeutta minkäänlaisiin korvauksiin. (Grosfield 2018.) Yritysten toiminta vaikeutuu, kun vahinkoja koituu rakennuksille, laitteille ja työntekijöille, ja ne voivat joutua jopa lopettamaan toimintansa. (Ono 2015.) Yrityksille aiheutuu usein välittömiä kustannuksia, kuten vahingoittuneiden kiinteistöjen ja laitteiden kunnostamisesta aiheutuvia kustannuksia sekä välillisiä kustannuksia menetetyistä tuloista (Kurt 2020).

5 Tutkimuksen suunnittelu ja toteutus

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää luonnonkatastrofin vaikutuksia matkakohteeseen, erityisesti sen matkailuelinkeinon ja matkailijoiden mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta. Opinnäytetyön pääongelmana on, miten luonnonkatastrofi vaikuttaa matkakohteeseen. Alaongelmia ovat, millaisia vaikutuksia luonnonkatastrofilla on matkailulle, miten matkakohde toipuu luonnonkatastrofista, mitkä tekijät vaikuttavat toipumiseen ja miten luonnonkatastrofi vaikuttaa mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta.

Oikea tutkimusmenetelmä on ratkaiseva tekijä tutkimuksen onnistumisen kannalta. Tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttavat tutkimusongelma sekä tutkimuksen tavoite. (Heikkilä 2014, 2.) Empiirisessä tutkimuksessa lähestymistapana voidaan käyttää joko kvantitatiivista eli määrällisestä tai kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta riippuen siitä, kumpi lähestymistapa koetaan paremmaksi (Heikkilä 2014, 14). Niitä voidaan myös käyttää rinnakkain täydentämässä toisiaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 132-133.)

Kvantitatiivinen tutkimus sopii hyvin testaamaan jonkin teorian paikkansapitävyyttä (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 104). Heikkilän (2014, 15) mukaan eri asioiden välisiä riippuvaisuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia voidaan usein selvittää määrällisin menetelmin, jolloin olemassa oleva tilanne saadaan yleensä kartoitettua. Usein ratkaistavat kysymykset liittyvät lukumääriin ja prosenttiosuuksiin vastaten kysymyksiin mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Tutkimuksessa pyritään keräämään suuri ja edustava otos ja kuvaamaan ilmiötä numeerisen tiedon pohjalta usein havainnollistaen taulukoin ja kuvin. Aineistonkeruumenetelmiä ovat esimerkiksi erilaiset kyselyt ja strukturoidut haastattelut. (Heikkilä 2014, 13). Tutkimusotteelle on tyypillistä tehdä johtopäätöksiä aiempien tutkimusten ja teorioiden pohjalta. Tutkittavista henkilöistä määritellään perusjoukko, josta otetaan otos. Kerätty aineisto koostetaan tilastollisesti käsiteltävään muotoon, joka analysoidaan ja siitä tehdään päätelmiä. (Hirsjärvi ym. 1996, 136.) Vastaamalla kysymyksiin miksi, miten ja millainen, kvalitatiivinen tutkimus taas pyrkii kuvaamaan todellista elämää ja ymmärtämään tarkoin valittua tutkimuskohdetta, josta halutaan lisää tietoa (Heikkilä 2014, 13). Aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu on pääosassa (Hirsjärvi ym. 1997, 160). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineisto kerätään käyttämällä esimerkiksi haastatteluja, osallistuvaa havainnointia tai valmiita aineistoja ja dokumentteja. Toisin kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa, tarkoituksena ei ole tehdä tilastollisia yleistyksiä, joten kvalitatiivista tutkimusta käytetään usein toiminnan kehittämisessä, vaihtoehtojen etsimisessä ja sosiaalisten ongelmien tutkimisessa. (Heikkilä 2014, 13). Luokittelun, päättelyn ja tulkinnan perusteet ovat samoja kuin määrällisessä tutkimuksessa (Heikkilä 2014, 16).

5.1 Tutkimusmenetelmät

Tämän opinnäytetyön aiheen ja tutkimuskysymysten vuoksi valittiin kaksi erilaista tutkimusmenetelmää käytettäväksi rinnakkain, sillä näin tutkimuskysymyksiin voitiin parhaiten löytää vastauksia. Yhdellä tutkimusmenetelmällä kaikkia tämän opinnäytetyön tavoitteita ei olisi ollut mahdollista saavuttaa. Tutkimuskysymyksiä tarkastellaan sekä kvalitatiivisen että kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla. Kvantitatiivisen tutkimuksen aineisto kerättiin kyselytutkimuksella. Kvalitatiivisen tutkimuksen tutkimusmenetelmänä on teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla toteutettu dokumenttianalyysi.

Dokumenttianalyysin avulla pyritään tekemään päätelmiä tarkastelun kohteena olevasta aineistosta, joka on saatettu kirjalliseen muotoon, kuten www-sivuista, lehtiartikkeleista ja raporteista. Tavoitteena on järjestelmällisen analyysin avulla luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta asiasta. Dokumenttianalyysissa voidaan käyttää analyysimenetelmänä sisällönanalyysia, joka pyrkii järjestämään kerätyn, joskus hajanaisen aineiston tiiviiksi ja selkeäksi tiedoksi tutkittavasta ilmiöstä luotettavien johtopäätösten tekoa varten tarkoituksenaan informaatioarvon lisääminen. Aineisto voidaan hajottaa osiin, käsitteellistää ja koota uudestaan loogiseksi kokonaisuudeksi. (Ojasalo ym. 2015, 136-137; Tuomi & Sarajärvi 2018, 86–91.) Tässä opinnäytetyössä käytetään teorialähtöistä sisällönanalyysia, jossa jo olemassa olevan tiedon avulla muodostetun, erilaisia luokituksia sisältävän analyysirungon avulla aineistosta etsitään ja poimitaan analyysirungon sisälle kuuluvat asiat. (Ojala ym. 2015, 140-141.) Sisällönanalyysi sopii parhaiten selvittämään luonnonkatastrofin vaikutuksia matkakohteessa, koska sillä voidaan kuvata aineiston keskeisiä asioita tiivistetysti sanallisessa muodossa (Leinonen 2018). Luonnonkatastrofin vaikutuksia tarkastellaan neljässä kohteessa: Sri Lankassa, Islannissa, Uudessa-Seelannissa ja Indonesiassa. Sisällönanalyysin avulla aineistosta etsitään sitä, millaisia vaikutuksia luonnonkatastrofilla on ollut kohteessa, kuinka kohteet ovat toipuneet ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet toipumiseen.

Kyselytutkimus selvittää matkailijoiden näkemyksiä siitä, miten luonnonkatastrofi vaikuttaa mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta. Kyselytutkimus valittiin, sillä sen avulla voidaan parhaiten selvittää ihmisten ajatuksia, tunteita, kokemuksia ja uskomuksia (Hirsjärvi ym. 1997, 180). Kyselyllä voidaan tavoittaa paljon vastaajia, joilta kysytään monia asioita ja näin kerätä laaja tutkimusaineisto. Kyselylomakkeella voidaan kerätä tietoja tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista, asenteista sekä uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Vastaajaa voidaan myös pyytää perustelemaan tai arvioimaan esimerkiksi toimintaansa tai mielipiteitensä. Huolellisesti suunnitellulla lomakkeella kerätty aineisto voidaan käsitellä ja analysoida tietokoneen avulla nopeasti. Kyselytutkimuksen heikkouksina pidetään kuitenkin esimerkiksi epävarmuutta vastaajien rehellisyydestä ja

huolellisuudesta, mahdollista vastausvaihtoehtojen väärinymmärtämistä sekä katoa eli vastaamattomuutta. (Hirsjärvi ym. 1997, 190-192.)

5.2 Tutkimuksen suorittaminen

Sisällönanalyysin avulla suoritettua dokumenttianalyysia varten tähän opinnäytetyöhön kerätyn tietoperustan pohjalta muodostettiin havainnointirunko (liite 1), jonka avulla etsittiin tietoa neljästä luonnonkatastrofin kokeneesta kohteesta. Kohteiksi valikoituivat Sri Lanka, Uusi-Seelanti, Islanti ja Indonesia. Tarkasteltaviksi kohteiksi valittiin eri puolilla maailmaa sijaitsevia ja eri luonnonkatastrofin kokeneita kohteita. Tarkasteltaviksi asioiksi tietoperustan pohjalta valikoitui

- fyysiset vahingot (kuten infrastruktuuri)
- henkilövahingot
- vaikutus matkailijamääriin
- taloudelliset vaikutukset (matkailutulo)
- vaikutukset luonnonympäristöön
- mediahuomio
- kohdemielikuva
- toipuminen ja siihen vaikuttaneet tekijät
- muuta/erityistä tapahtuneesta.

Kysely toteutettiin suomenkielisellä kyselylomakkeella (liite 2), joka luotiin sähköisesti Webropol-ohjelmalla. Kysymyksiä oli 17, ja ne laadittiin tämän opinnäytetyön teoriaosuiden pohjalta. Ensimmäiseksi vastaajan tuli vastata kolmeen taustatietojä käsittelevään kysymykseen. Seuraavat kolme kysymystä käsittelevät luonnonkatastrofia ja matkustamista. Kysymykset 7-10 kartoittivat luonnonkatastrofin vaikutusta vastaajan mielikuvaan matkakohteesta. Viimeiset kysymykset 11-17 käsittelevät luonnonkatastrofin vaikutusta mielikuvaan kohteen turvallisuudesta. Kaikki kysymykset oli asetettu vastaajalle pakollisiksi lukuun ottamatta kysymyksiä 10, 12 ja 13, joihin kaikki vastaajat eivät olisi välttämättä pystyneet vastaamaan kokemuksen puutteen, tietyllä lailla edelliseen kysymykseen vastaamisen tai tietyn mielipiteensä takia.

Asteikkoon perustuvassa kysymyksessä vastaaja ottaa kantaa erilaisiin väittämiin kertomalla, kuinka samaa tai eri mieltä hän on kysymyksessä esitettyihin väittämiin valitsemalla vaihtoehdon, joka vastaa parhaiten hänen omaa käsitystään. Kysymyksissä 4,6,7,8,14,16 ja 17 vastaajien tuli kertoa mielipiteistään tai kokemuksistaan Likertin asteikolla, joka on yleinen, yleensä 4- tai 5-portainen asteikko, jota käytetään mielipideväittämissä. Ääripäät ovat esimerkiksi *täysin samaa mieltä* ja *täysin eri mieltä*. (Hirsjärvi ym. 1997, 193-95; Heikkilä 2014, 49-51.) Muut kysymykset olivat monivalintakysymyksiä, joihin tuli vastata valitsemalla parhaiten itseään tai omaa mielipidettään parhaiten kuvaava vaihtoehto. Monivalintakysymykset eli suljetut kysymykset antavat valmiiden vastausvaihtoehtojen vuoksi

yksinkertaisia vastauksia, joita on helppo käsitellä ja jotka eivät ole riippuvaisia vastaajien kirjallisesta itseilmaisusta ja vastauksen muotoilusta. Tämä ehkäisee virheitä, mutta vastaajat voivat vastata harkitsemattomasti tai olla johdateltavissa vastausvaihtoehtojen järjestyksen avulla. Osa kysymyksistä oli sekamuotoisia kysymyksiä antaen vastausvaihtoehdot, mutta jättäen yhden avoimeksi. ”Muu, mikä?” lisätään usein, jos ei ole varmaa, onko kaikki vastausvaihtoehdot lueteltu. (Hirsjärvi ym. 1997, 193-95; Heikkilä 2014, 49-51.) Kysymyksessä 12 vastaaja pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon. Kysymys 10 oli avoin kysymys, jossa vastaaja sai halutessaan vapaasti kertoa mielikuvastaan luonnonkatastrofin kohdanneesta kohteesta ja miten se vastasi todellisuutta. Avointen kysymysten käsittely työlästä voi olla työlästä ja niihin on myös vastaajien helppo jättää vastaamatta. Niiden avulla voidaan kuitenkin saada vastauksia, jotka tuovat uusia näkökulmia ja vastaajan persoonallisuutta esiin. (Heikkilä 2014, 47-48.)

Kyselyn testasi viisi 21–53-vuotiasta vastajaa. Testaajia pyydettiin vastaamaan kyselyyn ja kommentoimaan yleisesti kyselyä ja kysymyksiä, niiden ymmärrettävyyttä, asettelua ja mahdollisia kirjoitusvirheitä. Sen lisäksi kirjoittaja otti aikaa, kuinka kauan jokaisella testajaalla kului kyselyn tekemiseen, jotta saatekirjeen aika-arvio olisi mahdollisimman todenmukainen. Testaajien kommenttien pohjalta täsmennettiin muutamaa kysymystä, tarkennettiin muutaman kysymyksen sanavalintoja, asettelua ja pakollisuutta sekä Likertin asteikon vastausvaihtoehtoja. Eräs testaajista ehdotti, että kysymyksessä 12 voisi valita useamman vaihtoehdon sekä tarkentamista taustatietojen matkustamista koskevassa kysymyksessä, että puhutaan matkustamisesta ennen pandemiaa. Näiden ehdotusten perusteella kyselyä muokattiin lisäämällä mahdollisuus valita useampi vaihtoehto ja maininta ”pandemia-ajan ulkopuolella”. Kysely jaettiin kahteen Facebook-ryhmään; Seikkailijattaret (noin 7 7700 jäsentä ja Suomalaiset Balilla (noin 2900 jäsentä). Lisäksi kirjoittaja jakoi kyselyn omalla Facebook-tilillään. Kysely oli auki kuuden päivän ajan ja siihen saatiin 127 vastausta.

Dokumenttianalyyssissä käytettiin analyysimenetelmänä sisällönanalyyysiä, jonka avulla aineisto järjestettiin tiiviiksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi. Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen kannalta oleelliset teemat ja käsitteet oli johdettu tietoperustasta ennen sisällönanalyyysiä, ja tiedonkeruu tapahtui niiden avulla poimimalla aineistosta havainnointirungon sisälle kuuluneet asiat. Havainnointirunko täytettiin tuloksien perusteella ja tulokset kirjoitettiin selkeään ja sanalliseen muotoon. Dokumenttianalyyssiin tuloksissa on käytetty lähteitä, sillä jo olemassa olevaa tietoa kerättiin useista eri lähteistä havainnointirungon kriteerien mukaan eikä lähteitä valittu etukäteen.

Kyselyn sulkeutumisen jälkeen vastaukset vietiin Webropolista Exceeliin. Kysymysten vastauksista tehtiin kuviot kaikista yksinkertaisimpia kysymyksiä lukuun ottamatta. Diagrammit havainnollistavat kokonaisvastaajamäärää, kunkin vastausvaihtoehdon vastaajamäärä prosentteina sekä vastausten jakaumaa. Kuviot valittiin niin, että vastausten tulkinta olisi mahdollisimman helppoa. Suurin osa kuvioista on diagrammeja, mutta kysymys 16 havainnollistetaan vastausvaihtoehtojen keskiarvon avulla. Kuvioista tehtiin mahdollisimman yhtenäisiä ja vastaukset järjestettiin diagrammeissa laskevaksi vastausprosentin mukaan. Avointen kysymysten vastaukset käytiin läpi, ja materiaali, joka ei vastannut kysymykseen, jätettiin pois. Jokaisen kysymyksen tulokset kirjoitettiin sanallisesti ja teksti järjestettiin loogiseksi kokonaisuudeksi kysymysten teemojen ja järjestyksen mukaisesti.

6 Tulokset

Dokumenttianalyysi toteutettiin talvella 2020-2021. Suurin osa analysoidusta aineistosta oli tutkimuksia ja artikkeleita eri internetjulkaisuissa. Kaikista tarkasteltavista kohteista ei löytynyt tietoa jokaisesta havainnointikriteeristä, tietoa oli vain vähän tai se ei ollut kirjallises-
sessa muodossa, joten analysoitavassa aineistossa oli mukana myös esimerkiksi video-
materiaalia. Kyselyn vastaukset kerättiin maaliskuussa 2021 julkaisemalla linkki kyselyyn
Seikkailijattaret ja Suomalaiset Balilla-nimisissä Facebook-ryhmissä.

6.1 Dokumenttianalyysi - Luonnonkatastrofin vaikutus matkailuun

Sisällönanalyysin avulla tarkasteltiin luonnonkatastrofin vaikutuksia ja matkailuelinkeinon
toipumista neljässä eri kohteessa ennalta määriteltujen kriteerien mukaisesti. Havainnoin-
tirunko (liite 1) täytettiin poimimalla aineistosta tarkasteltaviin kategorioihin kuuluvat asiat.

6.1.1 Sri Lanka ja Intian valtameren tsunami 2004

Intian valtameren tsunami vuonna 2004 oli katastrofi jo ennestään sisällissodasta kärsi-
neen Sri Lankan matkailulle, jonka osuus maan bruttokansantuotteesta oli neljänneksi
suurin. Ala oli myös merkittävä työllistäjä. (Blažin ym. 2014.)

Fyysiset vahingot: Tsunami aiheutti valtavat tuhot ja vauriot infrastruktuurille. Infrastruktuu-
rivaurioiden arveltiin nousseen yli miljardiin Yhdysvaltain dollariin. Toipumiseen tarvitta-
vien varojen oli arvioitu ylittävän 2 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Matkailun infrastruktuuri-
vauriot olivat 250 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria ja tuotannon tappiot 130 miljoonaa Yh-
dysvaltain dollaria. (Blažin ym. 2014.)

Henkilövahingot: Tsunamissa kuoli noin 35 000 ihmistä (Blažin ym. 2014).

Vaikutus matkailijamääriin: Matkailijoita oli ollut vuosittain 400–500 000 vuosien 1983–
2004 aikana, eikä kasvua ollut tapahtunut sisällissodan johdosta. Matkailu oli kokenut pie-
nen elpymisen tsunamin aikaan hallituksen ja tamilien välisen tulitaukosopimuksen vuoksi.
Tsunamin vuoksi kansainvälisten matkailijoiden määrä laski 3 prosenttia. (Buultjens ym.
2015; Wickramasinghe & Takano 2007, 1-3, 9.)

Taloudelliset vaikutukset: Matkailutulon menetys oli yhteensä noin 150 miljoonaa Yhdys-
valtain dollaria tsunamia seuranneiden kahden seuraavan vuoden aikana verrattuna suun-
niteltuun (Blažin ym. 2014.)

Vaikutukset luonnonympäristöön: Tsunami aiheutti myös merkittäviä ympäristövaikutuksia, kuten kosteikkojen, metsien ja korallien tuhoutumista sekä suolaisen veden saastumista. Kaikista eniten tsunami vaurioitti maan rannikkoalueita, joista suurin osa oli kärsinyt myös sisällissodasta eniten, koska alueiden maasto on tasaista ja tiivisti asutettua. Monet Sri Lankan suosituista matkailukohteista sijaitsivat juuri rannikolla. (Buultjens ym. 2015; Wickramasinghe & Takano 2007, 1-3, 9; The Official Website of Sri Lanka Tourism 2021.)

Mediahuomio: Tsunami oli tapahtuessaan koko maailman puheenaihe, josta lähes jokainen media ympäri maailmaa uutisoi (BBC Trending 25.12.2014). Helsingin Sanomien ja YLE:n hakukoneista löytyi hakusanalla ”Kaakkois-Aasian tsunami” lukuisia hakutuloksia suomalaisista verkkomedioista. Helsingin Sanomat kirjoitti tapahtunutta seuranneiden kahden kuukauden aikana tsunamista lähes päivittäin, joskus useita kertoja päivässä (esim. HS 27.12.2004 ja Vasama 15.1.2005). Tätä opinnäytetyötä kirjottaessa tsunamista on kulunut yli 16 vuotta, jonka vuoksi esimerkiksi kaikista vanhimpia uutisia ei enää löydy. Tsunamista kirjoitetaan edelleen, ja se on esillä esimerkiksi tapahtuman vuosipäivänä 26. joulukuuta (esim. Haukka 26.12.2019). Suurimmaksi osaksi uutiset suomalaisessa mediassa keskittyivät ja keskittyvät edelleen Thaimaahan.

Kohdemielikuva: Konkreettisten vahinkojen lisäksi tsunami loi käsityksen, että Sri Lankan rannat ja matkailu oli pyyhkiytynyt pois, mikä johti epävarmuuden tunteeseen. Negatiivinen mielikuva vaikutti mahdollisesti epäsuorasti matkailuun rantakohteiden ulkopuolella; sisämaan suositut vierailukohteet säästyivät vahingoittumattomina, mutta kärsivät koko maan tavoin matkailijakadosta, sillä väärinkäsityksen seurauksena levisi tieto, että koko maa olisi vahingoittunut tsunamissa. Tsunamin vaikutus oli erityisen voimakas, koska se vaikutti samoihin alueisiin, jotka olivat kärsineet sisällissodasta. (Buultjens ym. 2015; Wickramasinghe & Takano 2007, 1-3, 9.) Satunnaiset kyselyt osoittivat, että negatiivinen mielikuva oli erityisen vahva eurooppalaisten matkailijoiden keskuudessa. Toipumisprosessissa suurin prioriteetti oli oikoa väärät käsitykset ja viestiä potentiaalisille matkailijoille, että matkailu oli mahdollista ja kohteet turvallisia. (Wickramasinghe & Takano 2007.)

Toipuminen ja siihen vaikuttaneet tekijät: Matkailun palauttaminen tehtiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe sisälsi toimenpiteitä matkailijoiden rauhoittamiseksi sekä joukkoviestimien ajantasaisen tiedottamisen tilanteesta matkailun osalta. Jälkimmäisen, niin kutsutun nopean elpymisvaiheen, tarkoituksena oli matkailijoiden kiinnostuksen ja matkailuinfrastruktuurin palauttaminen. Puutteellinen katastrofinhallinta ja maan turvallisuustilanne vaikeuttivat toipumista. Sri Lankan hallitus ei ollut valmistautunut tsunamiin ja alussa katastrofiin ei kyetty reagoimaan tarpeeksi nopeasti. Myöhemmin valmiutta lisättiin

ja reagoitiin erilaisilla toimenpiteillä, yhteistyöllä sekä ottamalla käyttöön katastrofinhallintalaki ja perustamalla kansallinen katastrofihallintoneuvosto. Bounce Back Sri Lanka-niminen markkinointihanke käynnistettiin 5,3 miljoonalla Yhdysvaltain dollarilla, jotta matkailu elpyisi nopeasti ja varmistaisi toimeentulon siitä riippuvaisille. Tarkoituksena oli palauttaa mielikuva Sri Lankasta laadukkaana matkakohteena, hallita median luomaa negatiivista käsitystä, houkuttella matkailijoita takaisin niin pian kuin mahdollista sekä korostaa Sri Lankan matkailun kestävyyttä ja jatkuvuutta. Osana hanketta järjestettiin esimerkiksi maailmanlaajuinen postikorttikampanja ja tutustumiskierroksia, joiden avulla esiteltiin Sri Lankan monipuolisuutta ja katastrofin jälkeisen matkailun tilannetta. Yhteistyö hallituksen ja matkailusta vastaavien tahojen, Ministry of Tourism (MOT) ja Sri Lanka Tourist Board, välillä oli merkittävä matkailun toipumisen kannalta painottaen matkailun tärkeyttä maan taloudelle. Hallitus tuki matkailua taloudellisesti, jotta liiketoiminta voitaisiin käynnistää mahdollisimman nopeasti. Hallitus käynnisti myös markkinoinnin, johon panostettiin vierailijoiden houuttelemiseksi. Markkinointiin osallistui sekä suuryritykset että valtion matkailuvirasto. Matkailusta riippuvaisille yrityksille oli tärkeää, että hallitus ryhtyi tähän toimintaan, koska niillä itsellään ei ollut kykyä tai verkostoja markkinoida tehokkaasti. Erityisesti huomiota kiinnitettiin oikean käsityksen levittämiseen maan tilanteesta – matkailu oli mahdollista ja turvallista. (Buultjens ym. 2015; Wickramasinghe & Takano 2007, 1-3, 9.) Vain muutamassa kuukaudessa, huolimatta laajoista vaurioista, suurin osa maan rannikon hoteleista avautui, sähkö- ja puhelinyhteydet oli korjattu ja tiet siivottu. Matkailun toipumista varjosti kuitenkin palautuneet poliittiset konfliktit ja tsunamin negatiiviset psykologiset vaikutukset. Kaksi vuotta tsunamin jälkeen matkailun elementit, kuten hotellit ja huonekapasiteetti, olivat palannut tsunamia edeltävälle tasolle. Jo tsunamia seuraavana vuonna kansainvälisten matkailijoiden määrä oli palannut samoihin lukemiin kuin ennen tsunamia. Katastrofin vakavuudesta huolimatta kansainvälinen matkailu toipui suhteellisen nopeasti, mikä kieli matkailusektorin resilienssistä, kyvystä kestää vastoinkäymiset. (Buultjens ym. 2015; Wickramasinghe & Takano 2007, 1-3, 9.)

Muuta/erityistä tapahtuneesta: Kaakkois-Aasiassa oli tuhansia länsimaisia matkailijoita, minkä vuoksi tsunami kosketti maailmanlaajuisesti. Tapahtuma on edelleen yksi nykyajan tuhoisimmista luonnonkatastrofeista kuolleiden määrän perusteella, ja myös tuhoisin suomalaisia rauhanaikana kohdannut onnettomuus. Suomen kansalaisia kuoli tai katosi yhteensä 179 ja noin 250 loukkaantui. (Härkönen 25.12.2019; Onnettomuustutkintakeskus 2004.)

6.1.2 Islanti ja tuhkapilvi 2010

Islannissa Eyjafjallajökull-jäätikön alainen tulivuori purkautui keväällä 2010 useiden kuukausien ajan. Purkaus sai aikaan tuhkapilven, joka vaikutti suuresti lentoliikenteeseen Euroopassa. (Aunila & Jegorow 14.4.2020; Hafstað 18.4.2020.)

Fyysiset vahingot: Mahdollisista infrastruktuurivaurioista ei löytynyt tietoa. Luultavasti tietoa olisi saatavilla, mikäli fyysisiä vahinkoja olisi tapahtunut.

Henkilövahingot: Tuhkapilvi ei ilmeisesti aiheuttanut henkilövahinkoja, sillä niistä ei löytynyt tietoa.

Vaikutus matkailijamääriin sekä taloudelliset vaikutukset: Vuonna 2010 Islanti saapui noin puoli miljoonaa matkailijaa. Matkailijamäärät laskivat 30 % tapahtumaa seuranneiden viikkojen aikana, mutta loppuvuoden matkailijavirta ylitti ennusteen 27 prosentilla, joka tarkoitti lähes 80 000 ylimääräistä vierailijaa. (Troxler s.a.) Tuhkapilven seurauksena seuraavien vuosien aikana matkailijamäärät nousivat räjähdysmäisesti. Vuonna 2018 määrä oli kohonnut jo 2,3 miljoonaan. Luku on melkein seitsenkertainen verrattuna maan asukasluvuun (340 000). Matkailu kasvoi vuosina 2014-2019 keskimäärin 20 % vuosittain. Pääkaupunki Reykjavikissa matkailijat toivat eloa ja asiakkaita hiljentyneisiin kauppoihin. Matkailubuumi toi paljon uusia matkailuyrittäjiä ja talouskasvun. Työntekijöitä tarvittaisiin jopa enemmän, jotta voitaisiin vastata matkailualan tarpeisiin. Matkailu saavutti aseman Islannin merkittävimpänä elinkeinona muutamassa vuodessa. Se on vahvistanut maaseudun kehitystä ja maan asukkaat ovat suurimmaksi osaksi olleet sitä mieltä, että matkailun nousu on ollut hyvä asia. Matkailumäärien nopea kasvu kuitenkin aiheutti sen, että matkailijoiden tarvitsemien palveluiden rakentaminen oli hallitsematonta ja niitä tehtiin puutteellisella suunnittelulla. Asuntojen vuokraaminen välityspalveluiden kautta matkailijoille kutisti vuokra-asuntotarjonnan nostaten kuukausivuokrat pilviin. Selvitysten mukaan asukkaiden ja myös itse matkailijoiden mielestä Islannin matkailijamäärät alkavat olla huipussaan ja tunnetuimmilla nähtävyyksillä on jo liian ruuhkaista. (Hafstað 18.4.2020, Vaarama 15.2.2019; Rämö 1.7.2017.)

Vaikutukset luonnonympäristöön: Islannissa tapahtuma aiheutti suuria vahinkoja maataloudelle ja maaperälle (Hafstað 18.4.2020). Purkausta seurannut tuhka aiheutti saasteita huonontaa ilmanlaatua väliaikaisesti (Bird ym.2017).

Mediahuomio: Maailmalla tapahtuma nousi isosti otsikoihin 14.huhtikuuta purkauksen aikaansaaman tuhkapilven levitessä Euroopan ylle pysäyttäen lentoliikenteen ja sulkien useita lentokenttiä. (Aunila & Jegorow 14.4.2020.) Suomessa esimerkiksi YLE ja Helsingin

Sanomat uutisoivat aiheesta etenkin maaliskuussa 2010 useaan otteeseen eri näkökulmista (muun muassa YLE 14.4.2010 ja Rämö 23.4.2010). Eyjafjallajökullin purkauksesta ja tuhkapilvestä mainitaan usein tulivuoren purkausten tai niitä koskevien uutisten yhteydessä (muun muassa Kokkonen 20.9.2018).

Kohdemieliokuva: Matkailijamäärien noususta voi päätellä, että tapahtuma lisäsi matkailijoiden kiinnostusta Islantia kohtaan eikä näin vaikuttanut kielteisesti kohdemieliokuvaan. Icelandic Tourist Boardin vuonna 2014 tehdyn selvityksen mukaan suurin osa matkailijoista koki matkan täyttäneen odotukset ja kertoivat matkustavansa Islantiin todennäköisesti myös uudelleen (Guðlaugsson & Larsen 2017).

Toipuminen ja siihen vaikuttaneet tekijät: Tulivuoren purkauksen seurauksena maailman huomio kiinnittyi Islantiin ja sillä oli huomattavia vaikutuksia maan matkailuun. Promote Iceland käynnisti projektin, joka sai nimekseen Inspired by Iceland. Sen tarkoitus oli ottaa kaikki irti tulivuorenpurkauksen saamasta huomiosta. Jo purkauksen aikana yhteensä 400 toimittajaa vieraili Islannissa ja vuonna 2010 noin puoli miljoonaa matkailijaa onnistuttiin houkuttelemaan Islantiin. (Hafstað 18.4.2020.)

Muuta/erityistä tapahtuneesta: Ilmailualalle ja lentoyhtiöille aiheutui tapahtuneesta mittavat tappiot (IATA 2010).

6.1.3 Uuden-Seelannin maanjäristys 2011

22. helmikuuta vuonna 2011 Christchurchissa, Uuden-Seelannin toiseksi suurimmassa ja matkailulle tärkeässä kaupungissa, tapahtui 6,3 magnitudin maanjäristys. Suoraan kaupungin alla tapahtunut järistys vei ihmishenkiä ja aiheutti laajat tuhot, ja erityisesti matkailualalle aiheutui valtavat tappiot. (Orchiston & Seville 2012.)

Fyysiset vahingot: Maanjäristys aiheutti laajaa vahinkoa ennestään heikolle infrastruktuurille ja rakennuksille, sillä kyseessä oli edellisen vuoden syyskuussa tapahtuneen maanjäristyksen jälkijäristys. Erityisesti kaupungin keskusta, jossa suurin osa hotelleista ja matkailuyrityksistä sijaitsi, vaurioitui pahoin. (Becken, Scott & Ritchie 2015, 190.) Helmikuun maanjäristys vaurioitti suurinta osaa kaupungin hotelleista. Vuonna 2012 kaupungissa oli 1100 hotellihuonetta, kun ennen järistystä luku oli 3750. (Orchiston, Vargo & Seville 2012.)

Henkilövahingot: Maanjäristyksessä kuoli 185 ihmistä. (Jones 25.7.2017.)

Vaikutus matkailijamääriin: Ennen syyskuuta 2010 kansainvälisten matkailijoiden määrä ylitti paikallisten matkailijoiden saapumiset kesäkuukausina, mutta helmikuun maanjäristyksen jälkeen kansainvälisten matkailijoiden määrät pysyivät ennennäkemättömän alhaisina. Maanjäristyksen jälkeen kansainvälisten vierailijoiden ja yöpymisten määrä laski, ja jatkoi laskemista muutaman seuraavan vuoden ajan. Kansainvälisten matkailijoiden määrä putosi kolmanneksella vuonna 2012 verrattuna vuoteen 2010. Huhtikuussa 2012 tehtiin kysely matkailuyrittäjille edellisvuosien maanjäristysten vaikutuksista yritystoimintaan Canterburyn alueella, johon Christchurch kuuluu. Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että vierailija-aines oli muuttunut. Kansainväliset matkailijat olivat vähentyneet 70 %. Kaupungin ulkopuolella joillakin alueilla kotimaisten matkailijoiden määrä oli noussut kaupungin asukkaiden paetessa rauhallisemmille seuduille. (Simmons & Sleeman 2012; Becken ym. 2015, 190; Orchiston & Seville 2012.) Sitten vierailijamäärät palautuivat ja vuonna 2015 ne olivat jo lähes samalla tasolla kuin ennen maanjäristystä. (Stats NZ 2018.)

Taloudelliset vaikutukset: Canterburyn alueen matkailuyritykset menettivät 230 miljoonaa Uuden-Seelannin dollaria maanjäristyksen tuhojen ja kansainvälisten vierailijoiden kadon vuoksi (Wood 10.5.2012).

Vaikutukset luonnonympäristöön: Maanjäristykset aiheuttivat merkittäviä muutoksia luonnonympäristössä, kuten maaperän vettymistä, maanpinnan korkeuden muutoksia ja maanvyöryjä. Ilman- ja vedenlaatu vaihteli ja esimerkiksi kaikenlaiset vesiaktiiviteetit kiellettiin puoleksi vuodeksi. (Potter, Becker, Johnston & Rossiter 2015.) Eniten katastrofi vaikutti urbaaniin ympäristöön. Kaupungin yleisilme muuttui, sillä maanjäristys vaurioitti monia tärkeitä rakennuksia ja nähtävyyksiä, ja yli 200 merkittävää rakennusta purettiin. (Orchiston & Seville 2012.)

Mediahuomio ja kohdemieliokuva: Uuden-Seelannin matkailuviranomaiset ja joidenkin maiden maiden hallitukset kehottivat välittömästi maanjäristysten jälkeen välttämään matkustamista Christchurchiin. Australiassa kuvia Christchurchin keskustasta televisioitiin vuorokauden ympäri useiden päivien ajan kahdella uutiskanavalla helmikuun maanjäristyksen jälkeen. (Orchiston ym. 2012.) Maanjäristys vaikutti matkailuun niin Christchurchissa kuin koko Eteläsaarella. Matkailu kärsi pahoin vaurioituneen infrastruktuurin ja laajan mediahuomion vuoksi. Laaja mediahuomio helmikuun maanjäristyksen jälkeen vaikutti Christchurchin maineeseen turvallisena kohteena ja aiheutti pelon ja ahdistuksen tunnetta kansainvälisissä matkailijoissa. Stigma kaupungin ja turvallisuuden ympärillä erityisesti kansainvälisten matkailijoiden mielisä vaikutti matkailijamääriin negatiivisesti muutaman vuoden ajan. (Simmons & Sleeman 2012; Becken yms. 2015, 190; Orchiston & Seville 2012; Jones 25.7.2017.)

Suomen mediassa Helsingin Sanomat uutisoi tapahtuneesta ensimmäisen viikon ajan useaan otteeseen (esim. HS 23.2.2011, Lahtinen 25.2.2011 ja HS 1.3.2011). Tapahtuma oli myös esillä sen vuosipäivänä (HS 22.2.2012) ja korjaustöistä uutisoitiin myös vuotta myöhemmin (HS 16.4.2012). YLE kirjoitti tapahtumapäivänä useita uutisia tilanteesta, pelastustöistä ja suomalaisista paikan päällä (esim. YLE 22.2.2011). Seuraavien neljän päivän aikana tilannetta seurattiin päivittäin (esim. YLE 24.2.2011 ja YLE 26.2.2011). Sen jälkeen kirjoitettiin yksittäisiä artikkeleita vahingoista, uhriluvusta ja korjaustöistä (esim. YLE 28.2.2011). Viimeinen uutinen koskien tapahtuman vahinkoja julkaistiin kesäkuussa 2011 (YLE 14.6.2011). Vuonna 2014 uutisoitiin vielä kesken olleesta jälleenrakennuksesta (Aro 6.5.2014).

Toipuminen ja siihen vaikuttaneet tekijät: Toipumista on kuvattu hitaaksi pääasiassa joh-tuen viivästyksistä keskustan jälleenrakennuksessa, missä suurin osa hotelleista ja matkailupalveluista sijaitsi. Kahden vuoden jälkeen matkailuala ei ollut vielä palautunut sel-laiseksi, kuin se oli ennen maanjäristyksiä. (Orchiston & Seville 2012.) Vaikka monet yri-tykset olivat vaikeuksissa, osalla meni hyvin. Hotellien liikevaihto oli normaalia alhaisempi täyttöasteen laskiessa puoleen, mutta suurimmalla osalla motelleista se oli tavallista suu-rempi, koska niissä yöpyi jälleenrakennuksessa mukana olleita rakennusmiehiä. (Sim-mons & Sleeman 2012; Becken ym. 2015, 190; Orchiston & Seville 2012.) Vuonna 2016 vuosia kestänyt toipuminen oli edelleen käynnissä, mutta useiden vaikeiden vuosien jäl-keen alkoi vihdoon näkyä positiivisia merkkejä matkailun elpymisestä. Ennen maanjäris-tystä kaupungin markkinaosuus koko maan matkailijoiden kulutuksesta oli 9.2 %, ja osuus oli vaikeiden vuosien jälkeen hiljalleen noussut 7.8 %:iin. Paikallisten matkailijoiden määrä ja taloudellinen kulutus olivat vuonna 2015 saavuttanut samat lukemat kuin ennen maan-järistystä, toisin kuin kansainvälisten matkailijoiden. Muuttunut kävijärakenne oli edelleen nähtävissä; australialaisten määrä oli huomattavasti vähentynyt, ja heidän tilalleen olivat tulleet kiinalaiset. (Jones 25.7.2017.)

Muuta/erityistä tapahtuneesta: Uusi-Seelanti sijaitsee seismisesti aktiivisella Tyynenmeren tulirengaalla (Seismic Resilience s.a.). Maanjäristys helmikuussa 2011 oli toiseksi eniten uhreja vaatinut luonnonkatastrofi Uuden-Seelannin historiassa. (Simmons & Sleeman 2012)

6.1.4 Gili Trawangan ja Lombokin maanjäristys 2018

Gili Trawangan on suosittu matkailukohde ja suurin niin kutsutuista Gilin saarista (englan-niksi *the Gili islands*), jotka sijaitsevat Lombokin luoteispuolella. (The Official Website of The Ministry of Tourism, Republic of Indonesia 2019.) Alle 6 neliömetrin kokoisella saa-

rella on noin 750 yritystä ja 2 000 vakituista asukasta. Matkailijoita on noin miljoona vuodessa. 2010-luvulla matkailusta tuli saaren pääelinkeino (Hampton & Jeyacheya 2015). Ottaen huomioon maailmanlaajuiset matkailustandardit, saaren julkinen infrastruktuuri ei ole kuitenkaan vielä kovin kehittynyt (Partelow & Nelson s.a., luku 1.3) Heinä-elokuussa 2018 Lombokilla tapahtui kolme suurta maanjäristystä, jotka aiheuttivat lisäksi satoja pienempiä jälkijäristyksiä. (STT & Asikainen 19.8.2018.) Näistä voimakkain oli 5.8.2018 klo 19.46 paikallista aikaa tapahtunut 6,9 magnitudin järistys, joka vaikutti myös Gili Trawanganilla (Seismologian instituutti 2018; Aisyah 1.3.2019).

Fyysiset vahingot: Gili Trawanganilla sortui tai vaurioitui runsaasti rakennuksia. Juokseva vesi ja sähkö olivat hetkellisesti poikki. (Lamb 11.8.2018.) Tarkempaa tietoa esimerkiksi vahinkojen rahallisesta määrästä ei ollut löydettävissä.

Henkilövahingot: Tapahtumapäivän iltaan mennessä 7 ihmistä kuoli, mukaan lukien yksi lapsi. (CNA Insider 5.9.2018.)

Vaikutus matkailijamääriin: Maanjäristysten jälkeen Lombokin matkailijamäärät romahtivat, mikä vaikutti myös Gili Trawanganisiin. Indonesian matkailuministeriön selvityksen mukaan vuoden 2018 syys- ja joulukuun välillä matkailijoita oli 66 % vähemmän verrattuna samaan vuodentakaiseen ajankohtaan. Ministeriön mukaan ennen maanjäristystä Lombokin lentokentälle saapui keskimäärin 10 000 ulkomaista matkailijaa kuukausittain. Määrä putosi maanjäristyksen seurauksena 3000. (Aisyah 1.3.2019.) Muutaman kuukauden päästä, tammi- ja helmikuussa 2019 Lombokin matkailumäärät olivat 38 % pienemmät verrattuna edellisvuoteen (Farid, Hamsu, Surayyal ja Zulkifli 2019). Sesonkihuippuna, kuten elokuussa ja vuoden lopussa, Gili Trawanganille saapuu jopa 1500-2500 matkailijaa päivässä. Noin kuukausi katastrofin jälkeen saarelle saapui 600 matkailijaa päivässä, mikä oli selvästi normaalia sesonkia vähemmän. Mandalika Post-sanomalehden mukaan 600-800 matkailijaa saapui Gili Trawanganille päivittäin myös joulukuussa 2018. (Nugraha 27.12.2018; Coconuts Bali 30.8.2018.) Enempää tai tarkempaa tietoa matkailijamääristä tai niiden muutoksista Gili Trawanganilla maanjäristyksen jälkeen ei ollut saatavilla.

Taloudelliset vaikutukset: Tietoa yksistään Gili Trawanganin matkailun taloudellisista vaikutuksista ei löytynyt, mutta Indonesialle matkailutulojen menetyksen arveltiin olleen sata miljoonaa dollaria ulkomaisten matkailijoiden osalta. (Vatvani 7.8.2019)

Vaikutukset luonnonympäristöön: Osassa saarta ympäröiviä koralliriuttoja oli muutoksia, kuten halkeamia ja maanvyöryjä. Riutoilla havaittiin tavallista vähemmän eri lajeja ja kaloja ei ollut yhtä paljon kuin yleensä. (Gili Shark Conservation 2018.) Muista vaikutuksista luonnonympäristöön ei löytynyt tietoa.

Mediahuomio: Helsingin Sanomat uutisoi tapahtuneesta useita kertoja elokuun aikana, neljän ensimmäisen päivän aikana kolmesti. Pääuutista tapahtuneesta ei enää löytynyt, mutta tapahtumapäivänä oli haastateltu Lombokilla ollutta suomalaista matkailijaa (Onali, Varpula & Viljamaa 5.8.2018) ja muutaman päivän päästä oli uutisoitu tilanteesta ja avustustöistä (Hakkarainen 8.8.2018 ja 9.8.2018). Tilannepäivitystä esimerkiksi kuolleiden määrästä ja uudesta järjestyksestä tehtiin vielä tapahtumaa seuranneiden parin viikon aikana (HS 14.8.2018 ja 19.8.2018 sekä Vainio 24.8.2018). Viimeinen tapahtuneeseen liittynyt uutinen (Vainio 31.8.2018) oli elokuun lopussa tehty Gili Trawanganilla asuneen suomalaisen haastattelu, joka kertoo tuhoista saarella. Muuten Gili Trawanganin tilanteesta ei uutisoitu mainintoja saarelta evakuoituneista matkailijoista lukuun ottamatta. YLE uutisoi tapahtuneesta useasti kahden viikon ajan, ensimmäisen viiden päivän aikana ainakin kerran päivässä. Uutiset päivittivät tilannetta ja antoivat tietoa uhriluvusta (esim. Takkunen & Görman 5.8.2018 ja Pöllänen 7.8.2018). Päivä tapahtuneen jälkeen ilmestyi kolme juttua saman päivän aikana, joissa käsiteltiin matkailukohteiden, kuten Balin ja Gili-saarten, tilannetta ja haastateltiin paikalle olleita suomalaisia (Takkunen & Latvala 6.8.2018). Tämän jälkeen ilmestyi muutama uutinen avustustöistä ja tilanteen kehittymisestä (esim. Pöllänen 14.8.2018 ja Töyrylä 16.8.2018). Viimeisen kerran tapahtuneesta uutisoitiin 19.8., kun alueella tapahtui kolmas maanjäristys kuukauden sisään.

Kohdemieliokuva: Vuosi tapahtuman jälkeen alueen matkailusta vastaava The West Nusa Tenggara Tourism Agency kertoi, että matkailijoiden houkutteleminen takaisin voisi viedä aikaa. Paikallisen yrittäjän mukaan vuosi maanjäristyksen jälkeen Gili Trawanganilla oli hitaasti palattu normaaliin, vaikka matkailijaluvut olivat silti edellisvuotta matalammat. (Vatvani 7.8.2019.)

Toipuminen ja siihen vaikuttaneet tekijät: Suurin osa asukkaista työskentelee matkailun parissa, kuten majoitusliikkeissä, ravintoloissa ja sukelluskeskuksissa, ja heistä monet ovat kotoisin viereiseltä Lombokin saarelta. Matkailun käynnistäminen Gili Trawanganilla katsottiin olevan paras tapa auttaa Lombokia ja paikallisia työntekijöitä. Toimeentulo ja paluu normaaliin olivat äärimmäisen tärkeitä paikallisille työntekijöille ja saaren taloudelle, ja ne voitaisiin turvata vain matkailun jatkumisella. (Partelow 2020.) Monet sukelluskeskuksissa työskennelleistä ulkomaalaisista jäivät auttamaan maanjäristyksen jälkeen. Noin 30 hengen pääosin ulkomaalaisista saarella asuneista koostunut joukko aloitti maanjäristyksen jäljiltä raivaustyöt. Muutama päivä maanjäristyksen jälkeen armeijan työntekijöitä saapui purku- ja raivaustöihin. (CNA Insider 5.9.2018.) Saaren sosiaaliset verkostot ja itsenäinen organisointi vauhdittavat saaren toipumista. Suositun matkailukohteen maineesta oli etua, sillä se mahdollisesti maailmalaajuisen verkoston taloudellisen avun keräämiseen. Ihmiset ympäri maailmaa lahjoittivat rahaa, mikä helpotti ja nopeutti auttamistoimenpiteitä,

ja apua tarjottiin myös pahasti vaurioituneella Lombokilla, jossa suuri osa Gili Trawanganilla työskentelevistä paikallisista indonesialaisista työntekijöistä asuu. Näin heitä saatiin palaamaan myös takaisin saarelle töihin matkailun käynnistämiseksi. Yhteisön toimien ansiosta Gili Trawangan avautui virallisesti matkailijoille 1. syyskuuta 2018. Avautumisen jälkeen monet yritykset pitivät kuitenkin ovensa kiinni. Seuraavien kolmen kuukauden aikana yritykset ponnistelivat levittäääkseen viestiä kannustaakseen matkailijoita takaisin saarelle, sillä se koettiin parhaaksi tavaksi auttaa paikallisia ja aluetta toipumaan. Paikalliset työntekijät palasivat hitaasti takaisin saarelle työskentelemään. Psykologinen trauma tapahtuneesta vaikutti joihin indonesialaisiin niin, etteivät he halunneet enää palata saarelle töihin. (Partelow 2020.) Helmikuuun 2019 mennessä noin puolet saaren 500 hotellista ja ravintolasta oli palannut normaaliin toimintaan. (Aisyah 1.3.2019.)

Muuta/erityistä tapahtuneesta: Luonnonkatastrofit, kuten maanjäristykset, tulivuoren purkaukset ja tulvat, ovat Indonesiassa yleisiä. Tämä johtuu maan sijainnista Tyynenmeren tulirenkaaksi kutsutulla alueella, jolla etenkin maanjäristyksiä ja tulivuorenpurkauksia esiintyy paljon. (Ulkoministeriö 2020.) Sijainnin lisäksi korkea väestötiheys, kaupungistuminen, ympäristöongelmat, köyhyys ja taloudellinen epätasa-arvo sekä konfliktit ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat ja lisäävät Indonesian haavoittuvaisuutta luonnonkatastrofeille. Tuloterot ovat maassa korkeat. Köyhät asuvat yleensä riskialttiimmilla alueilla kuten tulva-alueilla ja huonosti rakennetuissa rakennuksissa altisten heidät katastrofeille. Paljon riskejä aiheutuu infrastruktuurin huonosta suunnittelusta ja rakennusmääräysten heikosta noudattamisesta. Monien indonesialaisten suhtautuminen katastrofeihin on perinteisesti ollut fatalistinen, kuten monissa kehitysmaissa. Näkemys siitä, että Jumala on katastrofien takana, saa ihmiset ajattelemaan, ettei mitään voida tehdä riskien vähentämiseksi tai katastrofiin valmistautumiseksi. (Willitts-King 2009, 8.)

6.2 Kysely – Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta

Kyselyllä selvitettiin matkailijoiden näkemyksiä siitä, miten luonnonkatastrofi vaikuttaa mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta. Kyselyyn saatiin 127 vastausta. Tulokset on tässä alaluvussa esitelty kyselylomakkeen teemojen mukaisesti ja niitä on havainnollistettu kuvioiden avulla.

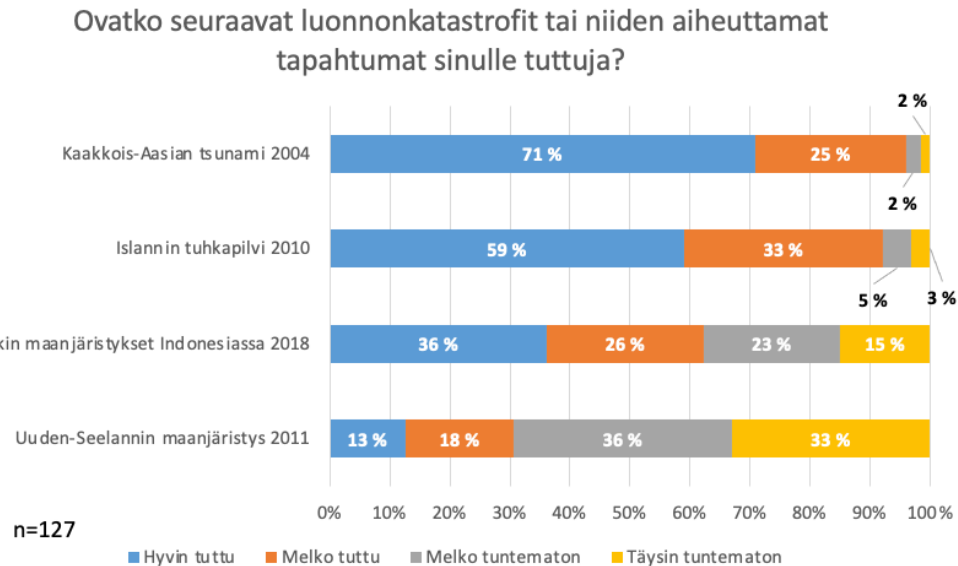
6.2.1 Taustatiedot

Vastaajia oli kaikista kyselyyn valituista ikäluokista. Suurin osa (31 %) vastaajista oli 25–30-vuotiaita. Seuraavaksi eniten vastauksia (23 %) saatiin yli 50-vuotiailta. 16 % vastaajista oli 18–24-vuotiaita. Loput vastaajat jakautuivat muihin ikäryhmiin melko tasaisesti:

31–35-vuotiaiden osuus oli 10 %, 36–40-vuotiaiden 9 %, 41–45-vuotiaita oli 6 % ja 46–50-vuotiaita oli 5 %. Lähes kaikki vastaajat kertoivat tekevänsä ainakin yhden ulkomaanmatkan vuodessa pandemia-ajan ulkopuolella. 1-2 kertaa vuodessa matkustaa 44 %, 3-4 matkaa vuodessa tekee 36 %, 15 % matkustaa useammin kuin 4 kertaa vuodessa ja vain 5 % kertoi matkustavansa harvemmin kuin kerran vuodessa. Vastaajat matkustavat yleensä joko yksin (26 %), puolison kanssa (33 %), perheenjäsenen tai perheen kanssa (18 %) tai ystävän tai ystävien kanssa (23 %). Osana isompaa ryhmää ei matkustanut yleensä kukaan vastaajista.

6.2.2 Luonnonkatastrofit ja matkustaminen

Neljäs kysymys selvitti, kuinka hyvin vastaajat tunsivat eri luonnonkatastrofeja (kuvio 1). Kaakkois-Aasian tsunami oli hyvin tuttu tai melko tuttu 96 %:lle vastaajista. Islannin tuhkapilvi oli toinen tunnetuimmista katastrofeista, sillä se oli hyvin tuttu tai melko tuttu 92 %:lle vastaajista. Vastaukset Lombokin maanjäristyksistä Indonesiassa jakautuivat neljästä katastrofista tasaisemmin. Ne olivat hyvin tuttuja 36 %:lle, melko tuttuja 26 %:lle, melko tuntemattomia 23 %:lle ja täysin tuntemattomia 15 %:lle vastaajista. Uuden-Seelannin maanjäristys oli vastaajille katastrofeista tuntemattomin. 69 % vastaajista kertoi sen olevan melko tuntematon tai täysin tuntematon.

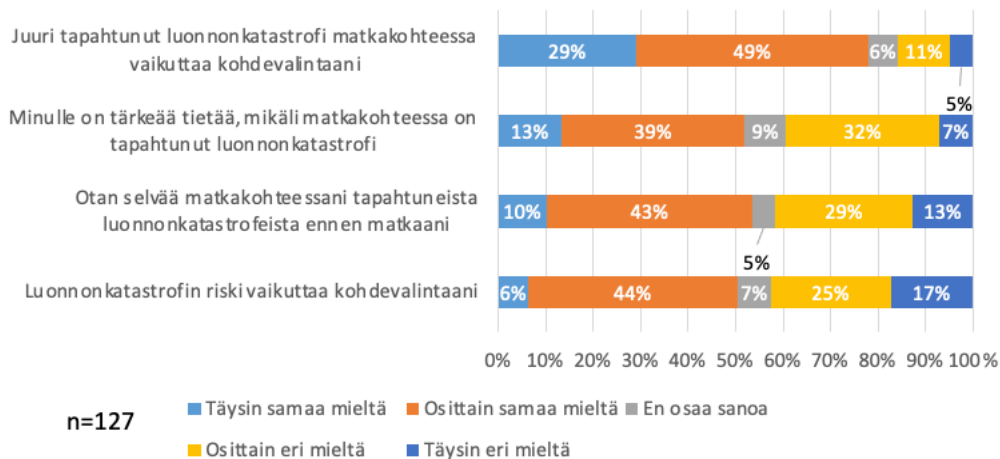
Kuvio 1. Vastaajat tunsivat parhaiten Kaakkois-Aasian tsunamin ja Islannin tuhkapilven

Viidenteen kysymykseen ”oletko matkustanut kohteeseen, jossa tiedät joskus luonnonkatastrofin tapahtuneen?” suurin osa, 76 % vastaajista, vastasi ”kyllä”. ”Kyllä”-vaihtoehto sisälsi myös avoimen kysymyksen ”minne ja minä vuonna?”, johon vastasi 92 henkilöä. Monet vastaajista kertoivat käyneensä useissa kohteessa. Suurin osa mainintoja saaneista kohteista sijaitsee Aasiassa. Eniten mainintoja sai Indonesia (58), Thaimaa (41), Islanti

(8), Uusi-Seelanti (10) ja Japani (6). Enemmän kuin kerran mainittiin Filippiinit, Meksiko, Sisilia (Italia), Australia ja Yhdysvallat. Yksittäisiä mainintoja sai Laos, Ecuador, Intia, Chile, Kolumbia, Vietnam, Nepal, Praha (Tšekki), Sri Lanka, Peru ja Karibian saaret Saint-Martin & Anguilla. Kaikki vastaajat olivat käyneet Thaimaassa, Islannissa, Uudessa-Seelannissa ja Indonesiassa tässä opinnäytetyössä käsiteltävien katastrofien jälkeen. Yksi vastaaja kertoi olleensa Thaimaassa vuonna 2004, kun tsunami tapahtui. Vierailut kohteissa olivat myös suhteellisen tuoreita, sillä suurin osa oli vierailut kohteessa viimeisen viiden vuoden sisään. Eräs vastaaja kertoi vierailleensa Lombokilla vuonna 2019, eikä ollut tiennyt siellä vuonna 2018 tapahtuneista maanjäristyksistä ennen vastaamista kyselyyn.

Vastaajia pyydettiin kertomaan mielipiteensä väitteistä, jotka koskivat kohteen valintaa (kuvio 2). Selvästi enemmistölle (78 % yhteensä) vastaajista oli juuri tapahtuneella luonnonkatastrofilla merkitystä matkakohteen valinnassa. Noin puolelle vastaajista oli myös tärkeää tai jokseenkin tärkeää tietää, mikäli matkakohteessa on tapahtunut luonnonkatastrofi. Noin 40 %:lle vastaajista ei ollut juurikaan tai ollenkaan tärkeää tietää. Väitteet ”otan selvää matkakohteessani tapahtuneista luonnonkatastrofeista ennen matkaani” ja ”luonnonkatastrofin riski vaikuttaa kohdevalintaani” jakoivat vastaajat kahtia. Noin puolet vastaajista oli kummastakin väitteestä täysin tai osittain samaa mieltä ja reilut 40 % taas osittain tai täysin eri mieltä.

Kerro ystävällisesti mielipiteesi seuraavista väittämistä.

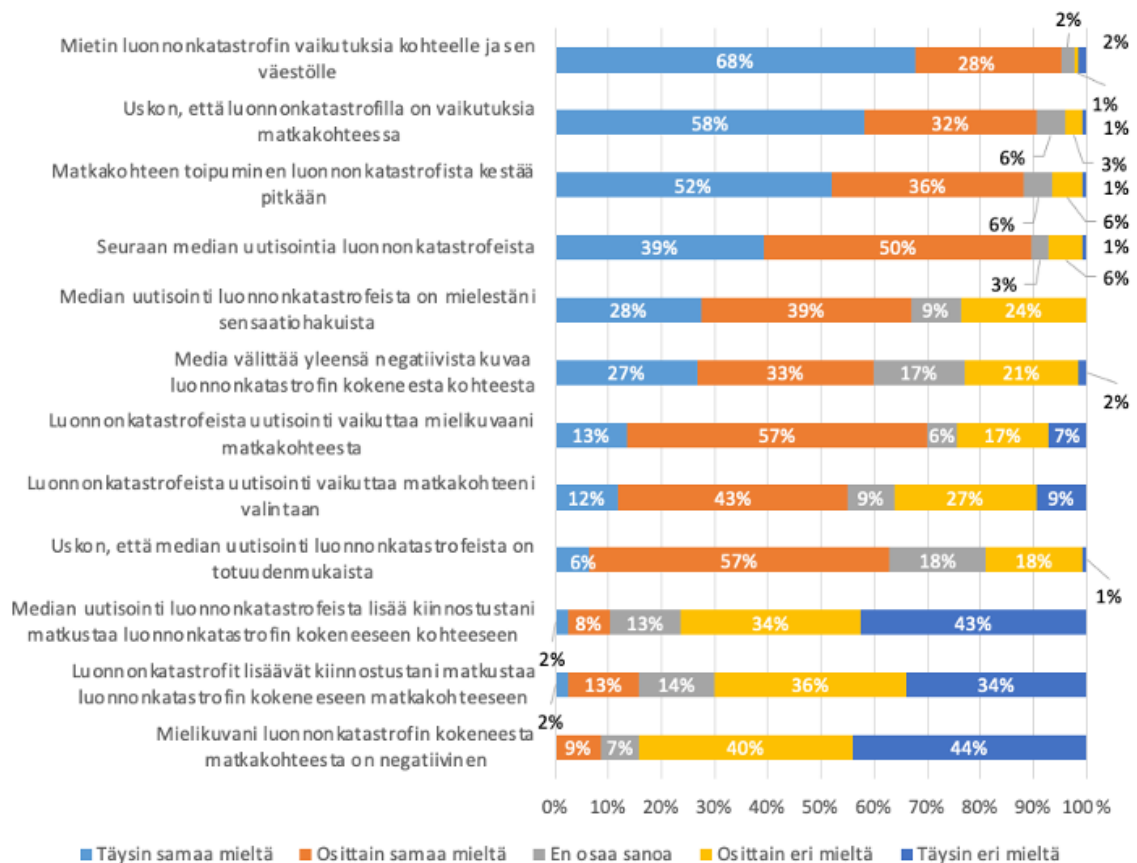
Kuvio 2. Väitteet koskien luonnonkatastrofeja ja kohteen valintaa

6.2.3 Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteesta

Kuvio 3 havainnollistaa kyselyn vastauksia luonnonkatastrofien vaikutuksesta mielikuvaan matkakohteesta. 96 % vastaajista kertoi miettivänsä luonnonkatastrofin vaikutuksia kohteelle ja sen väestölle. Yhteensä yli 90 % vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä väitteestä ”uskon, että luonnonkatastrofilla on vaikutuksia matkakohteessa”. 88 % vastaajista oli täysin (52 %) tai osittain (36 %) samaa mieltä, että matkakohteen toipuminen luonnonkatastrofista kestää pitkään. 89 % vastaajista kertoi myös seuraavansa median uutisointia luonnonkatastrofeista. Täysin samaa mieltä oli 39 % ja osittain samaa mieltä 50 %. Yhteensä 57 % oli täysin (28 %) tai osittain samaa (39 %) mieltä, että median uutisointi luonnonkatastrofeista on sensaatiohakuista. 24 % oli tästä osittain eri mieltä, mutta täysin eri mieltä ei ollut kukaan. Lähes 60 % oli yhteensä täysin samaa (27 %) tai osittain samaa (33 %) mieltä, että media välittää yleensä negatiivista kuvaa luonnonkatastrofin kokeneesta kohteesta. Tästä väittämästä ei mielipidettä ollut 17 %:lla. 23 % oli osittain tai täysin eri mieltä. Yhteensä 70 % vastaajista oli täysin (13 %) tai osittain (57 %) samaa mieltä siitä, että luonnonkatastrofeista uutisointi vaikuttaa mielikuvaan matkakohteesta. Asiasta osittain eri mieltä oli 17 % ja 7 % täysin eri mieltä. 55 % vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että luonnonkatastrofeista uutisointi vaikuttaa matkakohteen valintaan. 36 % oli osittain tai täysin eri mieltä. 9 % ei osannut sanoa. Yhteensä 63 % oli täysin tai osittain samaa mieltä median uutisoinnin totuudenmukaisuudesta. 18 % ei osannut sanoa ja saman verran oli osittain eri mieltä. Täysin eri mieltä oli vain yksi vastaaja. Median uutisointi luonnonkatastrofeista ei lisännyt juurikaan vastaajien kiinnostusta matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen. Yhteensä 77 % vastaajista oli täysin tai osittain eri mieltä väitteestä. 70 % vastaajista oli sitä mieltä, etteivät luonnonkatastrofit lisää kiinnostusta matkustaa matkakohteeseen. Yhteensä 88 % oli täysin tai osittain eri mieltä väitteestä ”mielikuvani luonnonkatastrofin kokeneesta matkakohteesta on negatiivinen”. Kukaan ei ollut väittämästä täysin samaa mieltä.

n=127

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

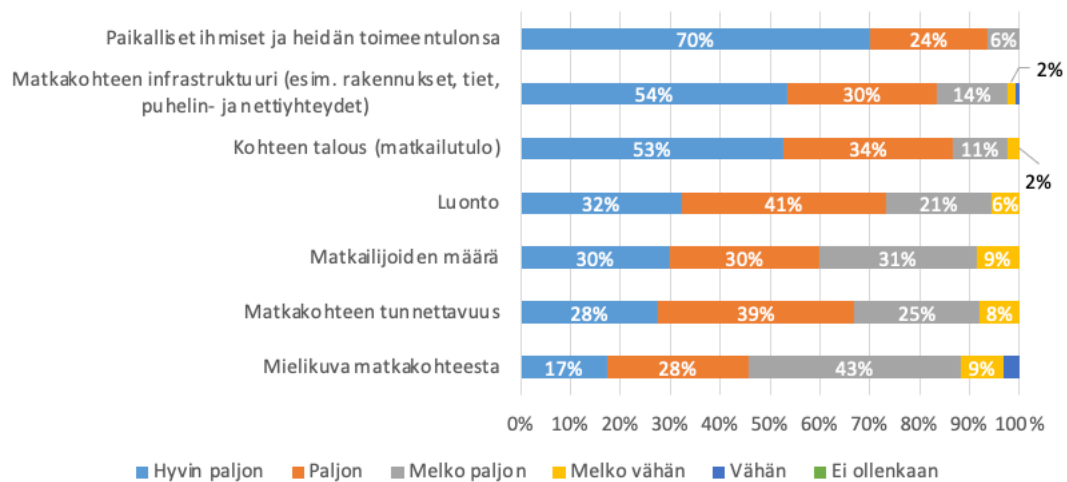

Kuvio 3. Väittämät koskien luonnonkatastrofeja ja mielikuvaa

Vastaajia pyydettiin kertomaan, kuinka paljon he uskoivat luonnonkatastrofin vaikuttavan matkakohteessa (kuvio 4). Hyvin paljon tai paljon sen uskottiin vaikuttavan paikallisiin ihmisiin ja heidän toimeentuloonsa (94 %), matkakohteen infrastruktuuriin (84 %), kohteen talouteen (87 %) ja luontoon (73 %). 60 % vastaajista uskoi luonnonkatastrofin vaikuttavan matkailijoiden määrään hyvin paljon tai paljon, 31 % melko paljon. Matkakohteen tunnettavuuteen luonnonkatastrofi vaikuttaa 67 %:n mielestä hyvin paljon tai paljon, 25 %:n mielestä melko paljon. 45 % oli sitä mieltä, että luonnonkatastrofi vaikuttaa mielikuvaan matkakohteesta hyvin paljon tai paljon, 43 % uskoi sen vaikuttavan melko paljon. Ainoastaan kahden asian kohdalla, mielikuva ja infrastruktuuri, muutama vastaaja oli sitä mieltä, että luonnonkatastrofi vaikuttaisi niihin vain vähän. Kaikkiin asioihin luonnonkatastrofin uskottiin vaikuttavan edes hieman, sillä kukaan vastaajista ei valinnut kertaakaan vaihtoehtoa ”ei ollenkaan”.

Kuinka paljon uskot luonnonkatastrofin vaikuttavan seuraaviin asioihin matkakohteessa?

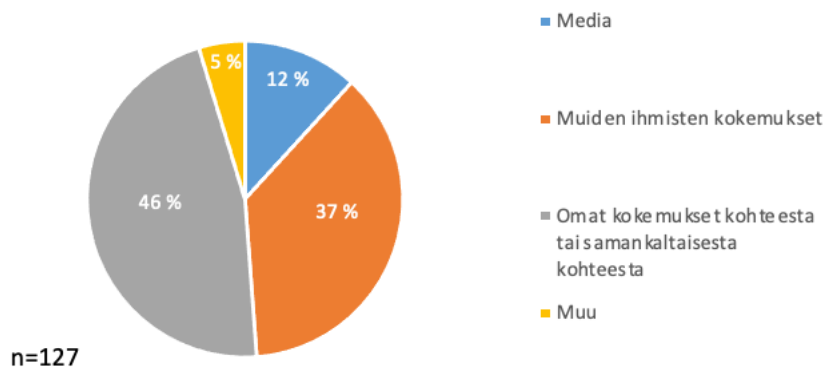
n=127

Kuvio 4. Luonnonkatastrofin vaikutus matkakohteessa

Lähes puolet vastaajista (46 %) oli sitä mieltä, että eniten mielikuvaan matkakohteesta vaikuttavat omat kokemukset kohteesta tai samankaltaisesta kohteesta (kuvio 5). 37 %:n mukaan muiden ihmisten kokemukset vaikuttavat eniten. 12 % vastasi median vaikuttavan eniten ja 5 % kertoi jonkun muun asian vaikuttavan eniten. Vastausvaihtoehtoa seurasi avoin kysymys, johon vastasi kuusi vastaajaa. Yhden vastaajan mukaan kaikki yllä olevat vaikuttavat mielikuvaan matkakohteesta. Loput vastaajat kertoivat eniten vaikuttavan oma tiedonhaku eri lähteistä, kuten Internetistä ja kirjoista. Vaikuttimiksi mainittiin myös oma kiinnostus ja ystävät, jotka ovat käyneet kohteessa tai asuvat siellä. Yksi vastaaja kertoi eniten mielikuvaan vaikuttavan ”itse etsitty, mahdollisimman puolueeton tieto yhdistettynä omiin kokemuksiin matkailusta”.

Mikä vaikuttaa eniten mielikuvaasi matkakohteesta?

Kuvio 5. Omat tai muiden ihmisten kokemukset vaikuttivat eniten vastaajien mielikuvaan matkakohteesta

Kysymys 10 oli avoin kysymys ”jos olet matkustanut kohteeseen, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi, millainen mielikuvasi kohteesta oli ja miten se vastasi todellisuutta?” Kysymykseen vastasi 59 vastaajaa. Osa vastaajista kertoi, että mielikuva oli neutraali tai minkäänlaista mielikuvaa ei ollut. Eräs vastaaja kertoi, ettei ollut ajatellut mitään sen kummempaa matkustaessaan kohteeseen. Toinen taas kertoi, että hänellä ei ollut mielikuvaa kohteesta, mutta kertoi yllättyneensä, kuinka paljon vuosia sitten tapahtunut maanjäristys näkyi vieläkin katukuvassa. Muutama vastaaja kertoi, että katastrofeilla ei ole vaikutusta mielikuvaan. Eräs vastaaja kertoi, että mielikuva oli hyvä. Toinen kertoi, että huonot mielikuvat kohteesta eivät liittyneet luonnonkatastrofeihin. Muutama vastaaja kertoi, että mielikuva ei ollut katastrofaalinen tai negatiivinen. Eräs vastaaja kertoi ymmärtäneensä tuhon määrän, koska oli käynyt kohteessa aikaisemmin, toinen taas kertoi miettineensä, näkykö vaikutukset edelleen negatiivisella tavalla. Eräs vastaaja ei osannut kuvitella, miten paljon rakennuksia oli korjaamatta ja minkälainen tunnelma vallitsee vielä vuoden kuluttua. Toinen vastaaja taas kertoi yllättyneensä, miten nopeasti tuhoja oli saatu korjattua.

Moni vastaaja kertoi, että mielikuva vastasi todellisuutta. Syiksi kerrottiin, että kohde oli tuttu, ystävät olivat lähettäneet kuvia ja kertoneet tapahtumista sekä luonnonkatastrofista oli jo niin paljon aikaa, ettei sen vaikutukset enää näkyneet. Useat vastaajat kertoivat, että tiesivät mitä odottaa matkustaessaan kohteeseen. Yksi vastaaja kertoi, että oli kuvitellut kohteen jo toipuneen katastrofista, mutta se ei pitänyt paikkaansa eikä siitä oltu Suomessa uutisoitu. Moni vastaaja kertoi, ettei luonnonkatastrofi muuttanut mielikuvaa kohteesta millään lailla tai sen takia ei jäänyt negatiivista mielikuvaa. Muutama vastaaja kertoi todellisuuden olleen paljon parempi kuin heidän mielikuvansa.

”Vastasi mielikuvaa, että rakennustyö oli vielä vuosienkin jälkeen kesken”

”Mielikuva piti hyvin paikkansa: johtuen paljolti varmasti siitä, että tiesin kohteen muistakin yhteyksistä eikä se ollut tunnettu vain katastrofin takia. Vähemmän tunnetussa paikassa mielikuva olisi voinut olla vahvemmin väritynyt.”

”Mielikuva kohteesta ei muuttunut. Matkailija ottaa tietoisesti riskin matkaillessani alueella.”

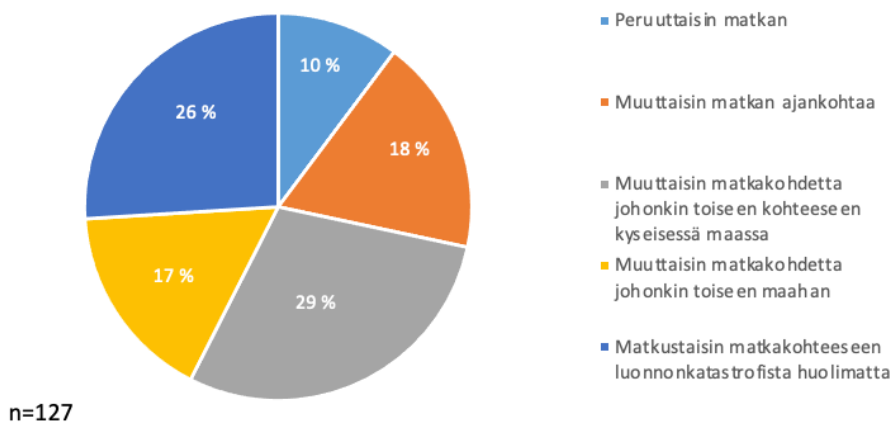
”Mielikuvani on silti positiivinen, luonto korjaantuu ja ihmiset jatkavat elämäänsä hyvin nopeasti. Enemmän Suomessa asuvilla omaisilla on ollut huoli, kun ovat uutisista tapahtumista lukeneet. ”

Toisinaan todellisuus ylittää oletukset, toisinaan todellisuus yllättää ja toisinaan on myös saanut pettyä. En perusta mielikuvaani matkakohteesta luonnonkatastrofeille, vaikka varmasti nekin siihen vaikuttavat. Pysin tutustumaan kohteeseen kokonaisuutena. Tutkien sen historiaa, kulttuuria ja luontoa.

6.2.4 Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteen turvallisuudesta

Kuvio 6 havainnollistaa vastaajien toimia, mikäli matkakohteessa tapahtuisi luonnonkatastrofi ennen matkaa. Ainoastaan 10 % peruusi matkansa kokonaan ja 18 % muuttaisi matkan ajankohtaa. Matkalle lähtisi kuitenkin suurin osa. 29 % matkustaisi luonnonkatastrofin kokeneeseen maahan, mutta valitsisi jonkun toisen kohteen. 17 % muuttaisi matkakohdetta johonkin toiseen maahan. Noin neljäsosa (26 %) vastaajista matkustaisi matkakohteeseen luonnonkatastrofista huolimatta.

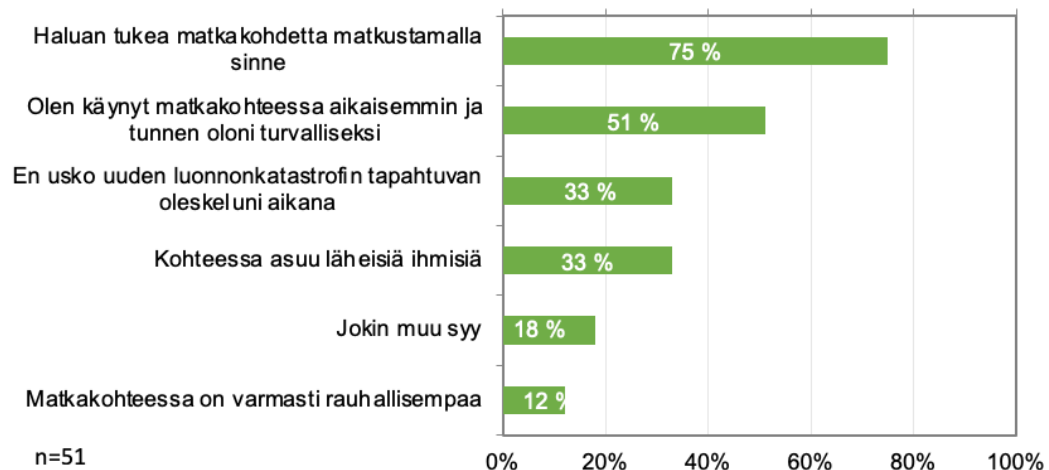
Mitä tekisit, jos matkakohteessa, jonne aikoisit matkustaa, tapahtuisi luonnonkatastrofi ennen matkaasi? Matkustaminen kohteeseen olisi edelleen mahdollista.

Kuvio 6. Ainoastaan kolmasosa vastaajista peruuttaisi matkan tai muuttaisi sen ajankoh-
taa, mikäli matkakohteessa tapahtuisi luonnonkatastrofi ennen matkaa

Kysymyksessä 12 vastaajat pystyivät perustella, miksi matkustaisivat matkakohteeseen luonnonkatastrofista huolimatta (kuvio 7). Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. 75 % kertoi haluavansa tukea matkakohdetta matkustamalla sinne. Puolet vastaajista (51 %) oli käynyt matkakohteessa aikaisemmin ja tunsivat olonsa turvalliseksi. 33 % vastaajista ei uskonut uuden luonnonkatastrofin tapahtuvan oleskelunsa aikana. Kolmasosalla vastaajista kohteessa asui läheisiä ihmisiä. 12 % kertoi syyksi matkakohteen rauhallisuuden. Kysymys sai 113 vastausta 51 vastaajalta.

Jos vastasit edelliseen kysymykseen matkustavasi kohteeseen luonnonkatastrofista huolimatta, miksi? Voit halutessasi valita useamman vaihtoehdon.

Kuvio 7. Suurimmat syyt matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen olivat halu tukea matkakohdetta ja tutun kohteen turvallisuus

18 % vastasi taustalla olevan jokin muu syy. Vastausvaihtoehtoa seurasi avoin kysymys, johon vastaaja pystyi halutessaan kertomaan, miksi matkustaisi kohteeseen luonnonkatastrofista huolimatta. Avoimeen kysymykseen saatiin 7 vastausta. Useampi mainitsi, että matkustaminen riippuisi tilanteesta. Yksi vastaajista koki, että mikäli matkustaminen on mahdollista, on ok matkustaa. Muutama vastaaja nosti esiin infrastruktuurin. Mikäli se toimisi, he voisivat matkustaa. Yksi vastaajista nosti ehdoksi matkustamiselle sen, ettei olisi haitaksi paikallisille. Eräs vastaajista suhtautui matkustamiseen varauksella kertoen uutisoinnin mahdollisista riskeistä ja uudesta katastrofista vaikuttavan niin, että jos uusi katastrofi olisi melko varma, hän miettisi, riskeeraisiko henkeään matkustamalla kohteeseen.

”Riippuu täysin katastrofin luonteesta, laajuudesta ja toisaalta kohteesta”

”Jos nähtävyydet ovat edelleen koettavissa, ravintoloita / kauppoja löytyy ja infra ei ole tuhoutunut, en näe syytä peruuttaa”

Ottaisin etukäteen selvää millainen vaikutus tapahtuneella on kohteessa. Mikäli katastrofi ei ole suuri ja esim. majoituspaikkani olisi ehjä, ruoan ja juoman saatavuus taattu, matkustaisin sovittuna ajankohtana. Mikäli kyseessä merkittävä olemista haittaava katastrofi, siirtäisin matkaa niin että puitteet on saatu kuntoon.

”Shit happens. Sattuu jos sattuu. Kerran täällä vaan ollaan”

Kysymys 13 kysyi ensisijaista syytä, miksi vastaaja ei matkustaisi luonnonkatastrofin kokeneeseen matkakohteeseen (kuvio 8). Suurin osa (62 %) kertoi syyksi turvallisuuden. Loput vastaukset jakautuivat tasaisesti kolmen muun vastausvaihtoehdon kesken; rajallinen matkailutarjonta, eettiset syyt ja jokin muu syy. Jokin muu syy-vastausvaihtoehto sisälsi

myös avoimen kysymyksen ”mikä?”, johon vastasi 14 vastaajaa. Monet vastaajat korostivat, että matkustaminen riippuisi tilanteesta ja katastrofin laajuudesta. Vastauksissa mainittiin esimerkiksi epävarmuus tilanteesta ja surullinen ilmapiiri paikan päällä sekä ahdistus siitä, että matkustaisi paikkaan, jossa olisi paljon ihmisiä kuollut. Muutamat vastaajat kertoivat syyksi sen, että todennäköisesti kohteeseen olisi vaikea päästä tai se olisi mahdotonta tai että matkustaminen kiellettäisiin. Eräs vastaaja toi esiin muuttuneen elämäntilanteessa.

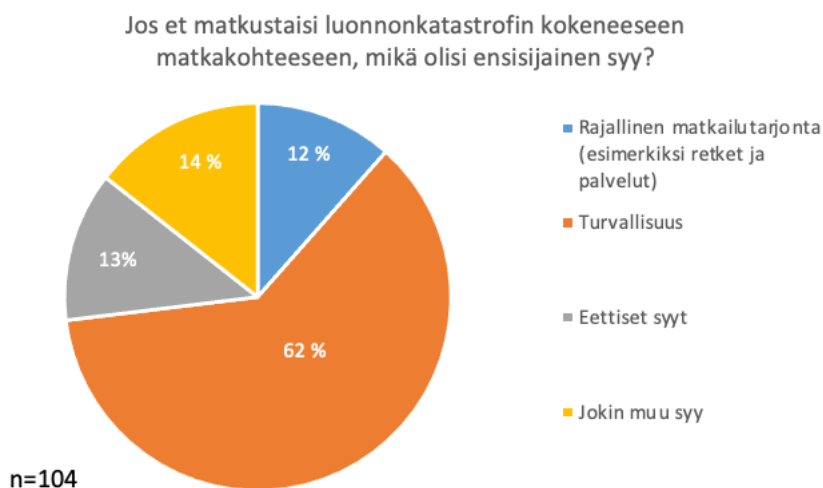
”Yksin matkustaessa menisin. Perheessä on pieniä lapsia, joten turvallisuus ja mukavuus on kasvaneet.”

Infrastruktuurin tilanne ja turvallisuus mietitytti muutamaa vastaajaa, ja oli syy sille, että ei matkustaisi. Käytännön syyt, kuten vakuutuksen kattavuus, mainittiin myös. Useat vastaajat korostivat paikallisia ja heidän resurssejaan. Osa vastaajista mainitsi, että haluaisi antaa kohteelle aikaa kunnostustöihin.

”Infrastruktuuri, esim. puhdas vesi, tiet, internetyhteys. Paikallisten laittaminen etusijalle”

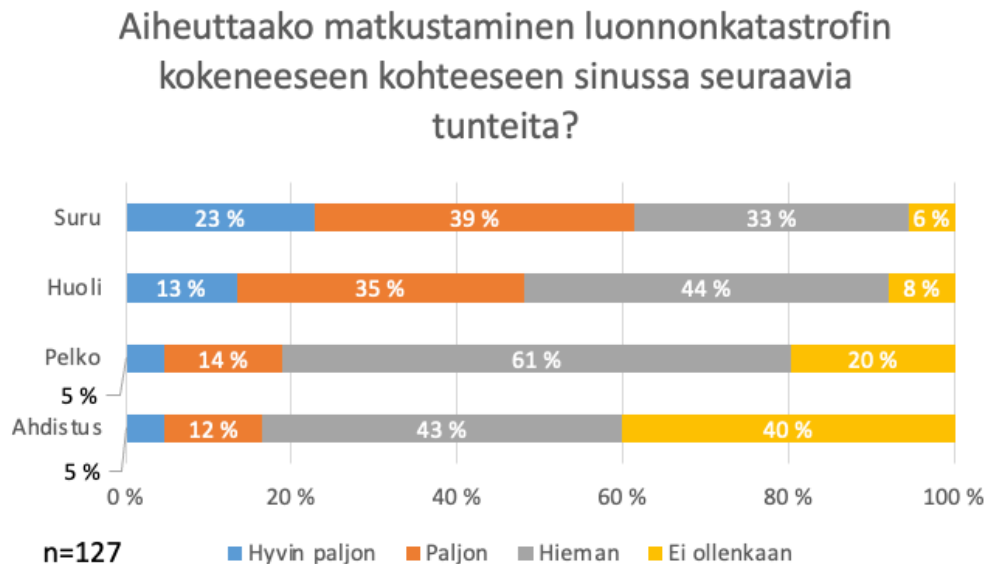
”Riippuu katastrofin suuruudesta, mutta tilanne voi olla sekä matkailijoille että paikallisille sellainen, että matkaa kannattaa ainakin siirtää”

”Turvallisuus ja etenkin se, riittävätkö paikallisten resurssit auttamaan, mikäli itselleni sattuisi jokin onnettomuus ja joutuisin sairaalaan. Myös se kattaako vakuutus kohteeseen matkaamisen.”

Kuvio 8. Turvallisuus oli suurimman osan mielestä ensisijainen syy, miksi vastaaja ei matkustaisi luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen

Vastaajilta kysyttiin, aiheuttaako matkustaminen luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen pelkoa, ahdistusta, surua tai huolta (kuvio 9). Se aiheutti pelkoa enimmäkseen vain hieman (61 %) tai ei ollenkaan (20 %). Ahdistusta ei myöskään aiheutunut kuin hieman (43 %) tai ei ollenkaan (40 %). Surua matkustaminen luonnonkatastrofin kokeneeseen matkakohteeseen aiheutti suurimmalle osalle hyvin paljon (23 %), paljon (39 %) tai edes hieman (33 %). Huolta aiheutui ainakin hieman (44 %), reilulle kolmasosalle (35 %) paljon ja 13 %:lle hyvin paljon.

Kuvio 9. Matkustaminen luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen aiheuttaa vastaajissa eniten surua ja huolta

Seuraava kysymys selvitti, aiheuttaako matkustaminen luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen vastaajassa jotain muita tunteita kuin surua, huolta, pelkoa tai ahdistusta. Suurimmalle osalle ei, mutta 17 % vastasi kyllä. Kyllä-vaihtoehtoa seuraavassa avoimessa kysymyksessä yhteensä 20 vastaajaa kertoi matkustamisen luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen aiheuttavan esimerkiksi solidaarisuuden, rakkauden, myötätunnon, säälön ja toivon tunteita. Useampi vastaajista mainitsi halun ja tarpeen tukea ja auttaa. Empatia mainittiin useissa vastauksissa. Muutama vastaajista mainitsi, että arvostus Suomea kohtaan nousee. Vastaajat kertoivat ajattelevansa erityisesti paikallisia ihmisiä. Eräs vastaajista täsmensi huolensa koskevan nimenomaan kohdetta ja paikallisten ihmisten pärjäämistä. Vastauksissa kerrottiin myös ihmetyksestä ja pettymyksestä median tapaan käsitellä asioita.

”Tulee etuoikeutettu olo, kun miettii miten epätodennäköistä vastaava olisi Suomessa”

”Aiheuttaa paljonkin tunteita, esimerkiksi arvostuksen omaa kotimaata kohtaan”

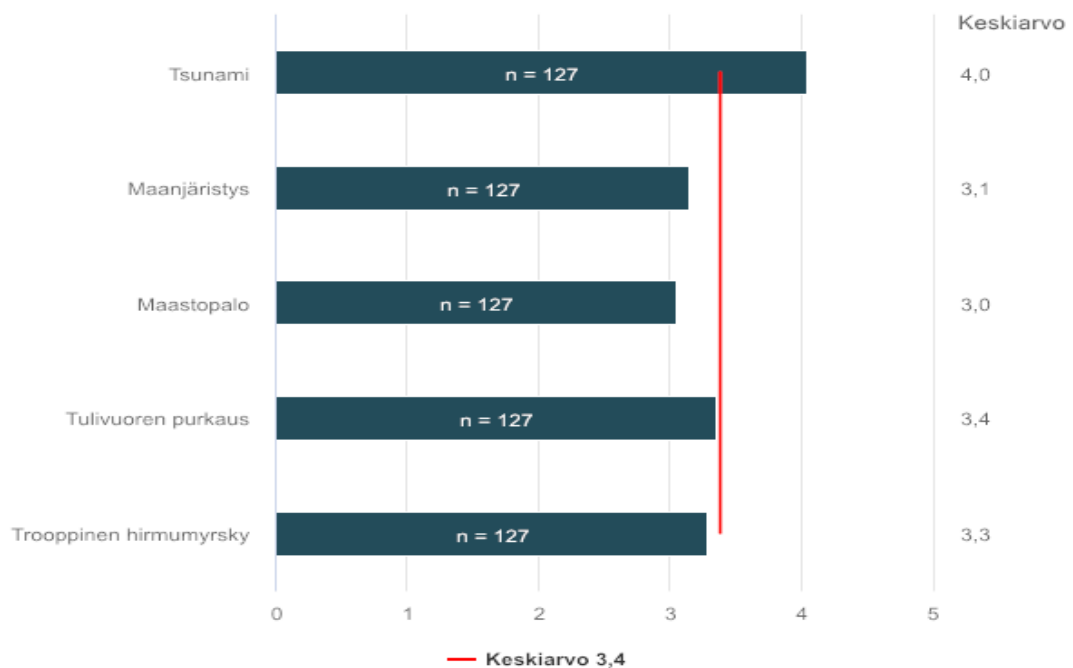
”Huoli paikallisten toimeentulosta ja infrastruktuurista”

”Ihailen paikallisten rohkeutta ja kykyä luoda elämä uudelleen katastrofin jälkeen”

”Toisinaan pettymystä median tapaan käsitellä asiaa. Mahdollisesti myös iloa, mikäli ihmiset ja maa ovat toipuneet”

”Ihmetys; yleensä paikalliset suhtautuvat asiaan rennommin kuin esimerkiksi länsimaalaiset, jotka ovat seuranneet mediasta uutisointia!”

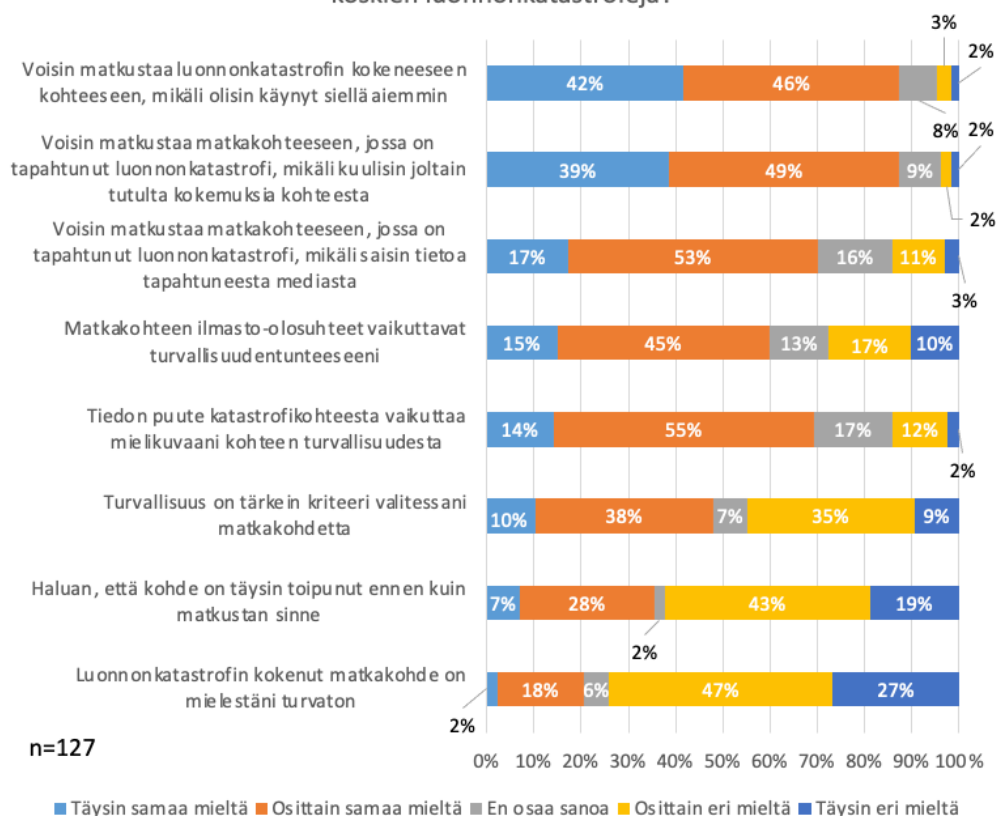
Kysymyksessä 16 vastaajaa pyydettiin arvioimaan viittä eri luonnonkatastrofia asteikolla 1-5, kuinka todennäköisesti hän peruuttaisi matkansa, mikäli se tapahtuisi kohteessa ennen matkaa (kuvio 10). Vastausten keskiarvon perustella kaikista todennäköisemmin matka peruutettaisiin, mikäli kohteessa olisi tapahtunut tsunami ennen matkaa. Epätodennäköisimmin matka peruutettaisiin, mikäli kohteessa olisi tapahtunut maanjäristys tai maastopalo.

Kuvio 10. Suurin osa vastaajista peruuttaisi todennäköisesti tai hyvin todennäköisesti matkansa, mikäli matkakohteessa tapahtuisi tsunami tai tulivuoren purkaus ennen matkaa

Viimeisessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan väitteitä, jotka koskivat luonnonkatastrofeja ja turvallisuudentunnetta (kuvio 11).

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien luonnonkatastrofeja?

Kuvio 11. Luonnonkatastrofin kokenutta matkakohdetta ei pidetty kovin turvattomana ja vain kolmasosa oli sitä mieltä, että haluaa sen olevan täysin toipunut ennen matkaa

Yhteensä 88 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että voisi matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen, mikäli olisi käynyt siellä aiemmin tai mikäli kuulisi joltain tutulta kokemuksia kohteesta. Yhteensä 70 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että voisi matkustaa matkakohteeseen, mikäli saisi tietoa tapahtuneesta mediasta. Yhteensä 60 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että matkakohteen ilmasto-olosuhteet vaikuttavat turvallisuudentunteeseen, yhteensä noin kolmasosa (27 %) oli osittain tai täysin eri mieltä. Yhteensä 69 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että tiedon puute katastrofikohteesta vaikuttaa mielikuvaan kohteen turvallisuudesta. Turvallisuus tärkeimpänä kriteerinä valitessa matkakohdetta jakoi vastaajat: yhteensä 48 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, kun taas yhteensä 44 % oli osittain tai täysin eri mieltä. Ainoastaan yhteensä 35 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että haluaisi kohteen olevan täysin toipunut ennen kuin matkustaa sinne. Yhteensä 74 % oli osittain tai täysin eri mieltä siitä, että luonnonkatastrofin kokenut kohde on turvaton.

7 Pohdinta ja johtopäätökset

Tulosten pohdinta ja tehdyt johtopäätökset esitellään tässä luvussa peilaten tietoperustaan. Dokumenttianalyysin ja kyselyn tuloksia pohditaan omissa alaluvuissaan. Lisäksi vastaukset tutkimuskysymyksiin esitellään kappaleen viimeisessä alaluvussa.

7.1 Luonnonkatastrofin vaikutukset ja matkakohteen toipuminen

Park & Reisingerin (2010) mukaan luonnonkatastrofit vaikuttavat helposti juuri matkakoh-teisiin niiden aiheuttamien vahinkojen vuoksi. Dokumenttianalyysin tulosten perusteella luonnonkatastrofilla on matkailuun hyvin erilaisia vaikutuksia, jotka riippuvat luonnonkatastrofista ja sen vakavuudesta, mikä tukee sitä, että katastrofivaikutus kohteen matkailuun riippuu paitsi tapahtumien luonteesta, laajuudesta ja toistuvuudesta, myös määränpään matkailun sietokyvystä, resilienssistä (Ma ym. 2020, 10). Useimmat vaikutukset olivat kiel-teisiä, kuten mittavat vahingot infrastruktuurille, matkailumäärien lasku ja menetetty matkailutulo. Kaikissa tarkastelun kohteeksi valituissa kohteissa luonnonkatastrofilla oli vaiku-tuksia luonnonympäristöön. Rossellón, Beckenin ja Santana-Gallegon (2020) mukaan ka-tastrofit johtavat usein alueella vierailijoiden määrän vähentymiseen ja syitä sille on katastrofin aiheuttamat tuhot, jotka estävät matkailun ja matkailijoiden turvattomaksi katsomien alueiden välttely. Katastrofin psykologiset vaikutukset saattavat kestää kauemmin kuin fyysiset vahingot (Buultjens ym. 2015), mikä voi myös selittää matkailumäärän laskua luonnonkatastrofin jälkeen. Matkustajamäärät eivät välttämättä aina laske luonnonkatastrofin seurauksena (UNWTO 2014) ja Islannin matkailua koskevasta esimerkistä käy ilmi, että luonnonkatastrofilla voi olla myös myönteisiä vaikutuksia matkailuun. Matkailijoiden kiinnostus ja Islannin suosio matkakohteena lisääntyi. Rossellón ym. (2020) mukaan tieto katastrofeista lisää luonnonilmiön ja tapahtumapaikan tunnettavuutta ja median uutisoin-nilla luonnonilmiöistä on tärkeä rooli myös motivoivana tekijänä vieraila alueella. Luonnonkatastrofin saaman huomion ansiosta Islannin matkailumäärät nousivat ja matkailutulo lisääntyi. Kohteen saama huomio voi kuitenkin johtaa liikamatkailuun.

Luonnonkatastrofi voi vaikuttaa kohdemielikuvaan kielteisesti, jonka vuoksi matkailijat taas voivat perua matkansa, mikä aiheuttaa taloudellisia tappioita matkakohteille. (Ma ym. 2020, 2–3; Min ym. 2020.) Dokumenttianalyysin tuloksista voidaan huomata, että näin kävi Christchurchille, jonka maine turvallisenä kohteena kärsi, matkailijamäärät laskivat pitkäksi aikaa ja matkailualalle aiheutui mittavat tappiot. Katastrofin jälkeisen matkailu-määrien laskun perusteella voisi sanoa, että luonnonkatastrofi vaikutti kohdemielikuvaan kielteisesti kaikissa valituissa kohteissa. Tosin Sri Lankan matkailumäärien palautumisen perusteella voi päätellä, että tsunamilla ei ollut loppujen lopuksi kovin pitkäaikaista negatiivista vaikutusta kohdemielikuvaan. Kohdemielikuva on tärkeä toipumisen kannalta, sillä

se vaikuttaa matkailijoiden päätöksentekoon ja näin sillä on vaikutus myös kohteen talouteen ja toipumiseen. (Genç 2018; Wickramasinghe & Takano 2007.) Dokumenttianalyysin perusteella osa kohteista, kuten Sri Lanka, teki myös paljon työtä yrittäessään parantaa kohdemielikuvaansa.

Luonnonkatastrofien saama mediahuomio vaihteli. Intian valtameren tsunamin mediahuomio oli laaja, mikä johtuu luultavasti suuresta kuolleiden määrästä, joiden joukossa oli paljon länsimaalaisia matkailijoita. Länsimaissa luonnonkatastrofit ovat harvinaisempia kuin esimerkiksi Aasiassa, ja varsinkaan vuonna 2004 suomalaiset eivät olleet tottuneet länsimaalaisia koskettaviin luonnonkatastrofeihin. Tsunamista uutisointi keskittyi suurimmaksi osaksi Thaimaahan, jossa suurin osa matkailijoista menehtyi. Toinen aikanaan suuren mediahuomion saanut luonnonkatastrofi oli Islannin tulivuorenpurkauksesta aiheutunut tuhkapilvi, jonka maailmanlaajuinen vaikutus oli myös hyvin merkittävä. Luonnonkatastrofin saaman mediahuomion voi sanoa olevan laaja, mikäli se tai sen vaikutukset koskevat suurta määrää ihmisiä. Vaikka Uuden-Seelannin ja Lombokin maanjäristyksissä kuoli paljon ihmisiä, ne tapahtuivat Suomesta käsin kaukana eikä niissä kuollut huomattavaa määrää matkailijoita. Sen vuoksi ne luultavasti unohtuivat Suomen mediassa nopeasti. Rossellón ym. (2020) mukaan joillekin tapahtumille taloudellinen vahinko ei ole kaikista merkittävin, vaan se voi olla ihmisten määrä, jota katastrofi kosketti. Vaikka Intian valtameren tsunamin taloudelliset vauriot infrastruktuurin ja matkailun osalta olivat suuret ja tsunamin vahingoittamat kohteet ja niiden matkailu toipuivat, koko maailmaan tapahtuma jätti varmasti muistijäljen isona globaalina katastrofina, jota muistellaan edelleen vuosittain.

Misharin (2015) mukaan jokainen katastrofi on erilainen, mutta matkailualaa tarkasteltaessa suuntaus on, että kohteet toipuvat, aikavälin vaihdellessa keskipitkäästä pitkään. Toipumisen nopeus riippuu myös maan kyvystä hallita kriisejä niin turvallisuuden kuin viestintän ja markkinoinnin näkökulmasta. Tämä voidaan päätellä myös dokumenttianalyysin tuloksista. Toipumisaika vaihteli, ja kohteen toipumisen arvioiminen on hankalaa, sillä ei ole universaalia määritelmää tai mittareita, jonka avulla voisi sanoa, milloin kohde on toipunut. Jos mittarina käytettäisiin matkailumäärien palautumista katastrofia edeltävälle tasolle, kesti kohteilta muutamasta viikosta kolmeen vuoteen toipua katastrofista. Gili Trawangan ei matkailijamäärällä mitattuna löydetyn tiedon puitteissa mahdollisesti ollut toipunut vielä maanjäristyksestä ennen koronapandemian alkua. Tuhkapilven vaikutus Islannin matkailuun taas on esimerkki nopeasta toipumisesta. Toipumiseen dokumenttianalyysissa tarkastelluissa kohteissa vaikutti erilaiset hankkeet matkailijoiden houkuttelemiseksi ja kohdemielikuvan palauttamiseksi, korkeamman tahon (esimerkiksi hallitus) tuki ja apu, jälleen-

rakentamisen ripeä käynnistäminen ja paikallisyhteisön osallistuminen. Toisaalta psykologisen trauman ollessa jossain tapauksissa niin valtava, on oleellista miettiä, toipuuko kohde koskaan täysin, vaikka infrastruktuuri saataisiin toimimaan ja matkailijat palaamaan.

Kohteessa asuva paikallisyhteisö voi auttaa ja olla merkittävä tekijä toipumisessa. Vaikka Gili Trawanganin taustalla ei ollut esimerkiksi DMO:ta, käynnistyi toipumisprosessi välittömästi paikallisen yhteisön työn avulla. Gili Trawangan on myös saari, ja näin esimerkki luonnonkatastrofeille alttiista alueesta, joka on taloudellisesti riippuvainen matkailusta ja vielä sijaintinsa vuoksi Tyynenmeren tulirenkaalla erityisen haavoittuvainen luonnonkatastrofeille. Trooppisilta, rannikolla sijaitsevilta kohteilta puuttuu usein suojaava ja ehkäisevä infrastruktuuri ja suunnitelma siitä, miten toimitaan hätätilanteissa. (Partelow 2020, 2-3; Ritchie 2009, 19-20; Ritchie 2009, 13-15.) Osa ihmisistä ja paikoista ovat haavoittuvampia luonnonkatastrofeille kuin toiset, ja katastrofin todelliseen vakavuuteen voi vaikuttaa itse luonnontapahtumien lisäksi väestöön vaikuttavat sosiaaliset tekijät. (PennState College of Earth and Mineral Sciences 2020b.) Indonesiassa ongelmina ovat esimerkiksi köyhyys sekä puutteellinen infrastruktuuri ja rakentaminen.

Tämän opinnäytetyön tietoperustasta ja dokumenttianalyysistä voidaan päätellä, että luonnonkatastrofin vaikutukset matkakohteessa ovat myös sidoksissa toisiinsa ja vaikutukset voivat aiheuttaa lisää vaikutuksia. On mahdollista, että luonnonkatastrofi aiheuttaa kohteessa fyysisiä vahinkoja, joiden saaman mediahuomion vuoksi matkailijoiden mielikuva kohteesta on kielteinen eivätkä he matkusta kohteeseen. Tällä taas on taloudellisia vaikutuksia matkakohteeseen. Tosin fyysiset vahingot itsessään voivat olla myös syy, miksi matkailijat eivät pääse matkustamaan kohteeseen. Kaikki tämä vaikuttaa kohteen toipumiseen. Craterin (2013) mukaan DMO on usein se taho, joka vastaa matkakohteessa sen matkailun toipumisprosessista yhteistyössä viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tämän opinnäytetyön tutkimus ei selvittänyt, oliko kohteissa luonnonkatastrofin tapahtuessa tai tänä päivänä DMO:ta, mutta tutkimuksen tulosten perusteella kohteen toipumista voisi nopeuttaa ja luonnonkatastrofin vaikutuksia lieventää DMO:n strategisesti suunniteltu ja toteutettu matkakohteen johtaminen, erityisesti kriisi- ja katastrofitilanteessa.

7.2 Matkailijoiden mielikuva matkakohteesta ja sen turvallisuudesta

Kaakkois-Aasian tsunami ja Islannin tuhkapilvi olivat kyselyn vastaajille selkeästi tunnetuimmat luonnonkatastrofit, mikä ei kuitenkaan ollut kovin yllättävää, sillä mediahuomio kummassakin tapauksessa oli laaja, kuten tämän opinnäytetyön dokumenttianalyysin perusteella voidaan todeta. Lombokin maanjäristykset olivat myös yli puolelle vastaajista tuttuja, mikä ei kuitenkaan ollut yllättävää, sillä kyselyn linkki jaettiin Facebook-ryhmään,

jossa on jäseninä Indonesiassa asuvia tai siellä matkailuvia. Uuden-Seelannin maanjäristys taas oli jopa kolmasosalle täysin tuntematon katastrofi. Mahdollisesti se olisi voitu tunnistaa paremmin, mikäli siitä olisi käytetty nimeä Christchurchin maanjäristys. Tosin dokumenttianalyysin tulosten mukaan siitä ei uutisoitu Suomessa tapahtuman jälkeen yhtä paljon kuin esimerkiksi Kaakkois-Aasian tsunamista tai Islannin tuhkapilvestä, mikä varmasti saa ihmiset unohtamaan sen nopeammin.

Vastaajat eivät vaikuttaneet juuri miettivän luonnonkatastrofeja ennen matkaa, sillä 49 %:lle vastaajista ei ollut tärkeää tietää, mikäli matkakohteessa on tapahtunut luonnonkatastrofi eikä myöskään noin 40 % ottanut niistä selvää ennen matkaa. Ainoastaan juuri tapahtunut katastrofi selkeästi vaikuttaa; suurimmalle osalle vastaajista juuri tapahtunut luonnonkatastrofi vaikutti kohdevalintaan ainakin jonkin verran. Puolet vastaajista kertoivat myös luonnonkatastrofin riskin vaikuttavan kohteen valintaan. On kuitenkin hieman ristiriitaista, että puolille vastaajista ei kuitenkaan ollut kovin tärkeää tietää kohteessa tapahtuneista katastrofeista eikä niistä otettu selvää.

Ihmisten käsitykseen matkailun riskeistä ja heidän päätöksentekoonsa vaikuttaa turvallisuustekijöiden lisäksi sosiaaliset ja taloudelliset ominaisuudet, kuten ikä, sukupuoli, koulutus, uskonto, matkailumotivaatio, henkilökohtainen kokemus ja tulot. (Ma ym. 2020, 10.) Kyselyn vastaajat matkustavat paljon, sillä puolet vastaajista kertoivat matkustavansa ulkomaille ainakin kolme kertaa vuodessa. Suurin osa vastaajista oli myös matkustanut kohteeseen, jossa on tiennyt luonnonkatastrofin tapahtuneen, kuten Thaimaahan ja Indonesiaan. Vastaajien kokemus voi selittää sen, että luonnonkatastrofin riski ei vaikuttanut matkakohteen valintaan 40 %:lla vastaajista. Tämän voi selittää myös luonnonkatastrofien yleisyys, jonka vuoksi potentiaaliset matkailijat voivat tottua kielteisiin tapahtumiin, jos niitä on säännöllisesti, sillä järkytys niistä vähenee ajan myötä (Hillingdon 2017).

Tulosten perusteella vastaajat ovat empaattisia, myötätuntoisia, tiedostavia ja mediaa seuraavia, sillä suurin osa kertoi seuraavansa uutisointia, miettivänsä luonnonkatastrofin vaikutuksia kohteelle ja sen väestölle sekä uskovansa, että luonnonkatastrofilla on suuria vaikutuksia matkakohteessa ja toipumisen kestävän pitkään. Ritchien mukaan (2009, 179-181) katastrofien mediahuomio on usein huomionhakuista ja jopa harhaanjohtavaa ja myös kyselyn vastaajista 70 % oli sitä mieltä, että uutisointi on sensaatiohakuista eikä kukaan ollut asiasta täysin eri mieltä. 60 % oli myös sitä mieltä, että median välittämä kuva negatiivinen. Vastaajista 63 % oli sitä mieltä, että uutisointi on totuudenmukaista, 70 % vastaajista kertoi uutisoinnin luonnonkatastrofeista vaikuttavan mielikuvaan matkakohdeesta ja 55 % kertoi luonnonkatastrofeista uutisoinnin vaikuttavan matkakohteen valin-

taan, mikä tukee sitä, että media voi vääristellä tapahtumia ja vaikuttaa mielikuvaan kohteesta. (Kapuścinski & Richards 2016, luku 2.3.) Rossellón ym. (2020) mukaan tieto vaaroista ja niiden vaikutuksista sekä uutisointi luonnonkatastrofeista voi motivoida matkustamaan katastrofialueelle, mutta suurin osa kyselyn vastaajista koki, että median uutisointi ei lisää kiinnostusta matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen matkakohteeseen eikä luonnonkatastrofi itsessään myöskään ole motivaatiotekijä.

Kohdemielikuvaan vaikuttaa alueella vierailleiden matkailijoiden kertomat kokemukset, median uutisointi ja vaikutelmat, jotka perustuvat kokemuksiin samankaltaisista paikoista. (Lominé ja Edmunds 2007, 98; Rindrasih 2018, 201; Ryu ym. 2019, 186.) Myös kyselyyn vastaajista lähes puolet kokivat, että eniten mielikuvaan matkakohteesta vaikuttivat juuri omat kokemukset kohteesta tai samankaltaisesta kohteesta, 37 % koki muiden ihmisten kokemusten vaikuttavan eniten ja vain 12 % kertoi median vaikuttavan eniten. Ritchien mukaan kriisit ja katastrofit voivat luoda negatiivisen kohdemielikuvan (Rindrasih 2018, 201), mutta suurin osa vastaajista kertoi, että mielikuva luonnonkatastrofin kokeneesta matkakohteesta ei ole negatiivinen. Tämän opinnäytetyön dokumenttianalyysin perusteella voitiin sanoa, että luonnonkatastrofi vaikutti kohdemielikuvaan kielteisesti kaikissa tarkastelluissa kohteissa, mutta kyselyyn vastanneiden mielikuva luonnonkatastrofin kokeneesta kohteesta oli aivan päinvastainen.

Kysymys, joka käsitteli mielikuvaa luonnonkatastrofin kokeneesta kohteesta ja sitä, kuinka se vastasi todellisuutta, toi ilmi, että vastaajien mielikuvat olivat hyvin neutraaleja tai mielikuvia ei ollut. Mielikuva saattoi olla myös hyvä ja vastauksissa tuotiin myös esiin, että huonot mielikuvat kohteesta eivät liittyneet luonnonkatastrofeihin tai mielikuva ei ollut luonnonkatastrofin takia negatiivinen. Luonnonkatastrofi, sen vaikutukset ja niiden näkyminen kohteessa mietityttivät eikä niitä välttämättä ymmärretty kunnolla ennen vierailua, mutta myös positiivinen yllättyminen tuotiin ilmi, jos tuhot oli saatu korjattua. Monen kohdalla mielikuva myös vastasi todellisuutta ja tiedettiin, mitä odottaa matkustaessa kohteeseen. Todellisuus saattoi olla myös parempi kuin mielikuva. Monet toivat myös ilmi sen, ettei luonnonkatastrofi muuttanut mielikuvaa, ainakaan negatiivisesti. Tästä voi päätellä, että katastrofilla ei ole suurta vaikutusta mielikuvaan eikä sen vuoksi näytä muodostuvan negatiivisia mielikuvia tai olemassa olevat mielikuvat eivät muutu negatiivissävytteisiksi. Vastaajat kertoivat seuraavansa uutisointia, jonka perusteella monet tiesivät, mitä odottaa. Vastaajat vaikuttavat joustavilta, ymmärtäväisiltä ja tiedostavan sen, että luonnonkatastrofeja tai niiden osumista omalle kohdalle ei voi ennustaa. Erään vastaajan sanoin: matkailija ottaa tietoisesti riskin matkaillessaan alueella. Vastauksissa tuntui korostuvan tämä matkailijan oma vastuu, jolloin päätös on itse tehty ja mahdolliset riskit sekä luonnonkatastrofin vaikutukset ja näkyminen kohteessa hyväksytään ja niihin sopeudutaan.

livan mukaan (2017) turvallisuus on yksi tärkeimmistä kriteereistä valittaessa matkakohdetta, mutta vastaajista ainoastaan noin puolet oli asiasta täysin tai osittain samaa mieltä. Huomattava osa vastaajista kuitenkin kertoi sen syyksi sille, miksi ei matkustaisi luonnonkatastrofin kokeneeseen matkakohteeseen. Ainostaan 10 % peruisi matkansa kokonaan kohteessa ennen matkaa tapahtuneen luonnonkatastrofin vuoksi ja 26 % matkustaisi kohteeseen siitä huolimatta. Ne, jotka matkustaisivat matkakohteeseen luonnonkatastrofista huolimatta kertoivat syyksi halun tukea matkakohdetta, tutun matkakohteen tuntumisen turvalliselta, kohteessa asuvat läheiset ihmiset ja sen, että eivät usko uuden luonnonkatastrofin tapahtuvan oleskelunsa aikana. Nämä vastaajat eivät siis kokeneet epävarmuutta kohteen turvallisuudesta tai valmiudesta matkailulle, ja osalle syy matkustaa oli läheisten näkeminen, jonka vuoksi matkakohteeseen Rossellón ym. mukaan (2020) voi saapua ihmisiä luonnonkatastrofin jälkeen, mutta kaikkien mielestä ei ole sopivaa vieraila katastrofi-alueella. Myös vastauksista nousi esille ajatus, että matkustaminen ei saisi olla haitaksi paikallisille. Paikalliset ihmiset nousivat kyselyssä esille vastauksissa kysymykseen, miksi vastaaja ei matkustaisi luonnonkatastrofin kokeneeseen matkakohteeseen. Useat vastaajat korostivat paikallisten ihmisten olevan etusijalla ja ajattelevansa heitä ja heidän resurssejaan sekä antavansa kohteelle aikaa toipua.

Kaikista todennäköisimmin vastaajat peruisivat matkan, mikäli kohteessa olisi tapahtunut tsunami ennen matkaa. Luonnonkatastrofit, joiden vaikutukset infrastruktuurille ovat vähäisiä tai olemattomia eivätkä aiheita pitkäaikaista riskiä matkailijoille tapahtuman jälkeen, eivät tavallisesti aiheuta huomattavaa vaikutusta matkailijamääriin. (Rosselló ym. 2020.) Tsunamin vaikutukset ovat usein voimakkaat ja niistä uutisoidaan näkyvästi. Tuhoisa Kaakkois-Aasian tsunami on monella edelleen tuoreessa muistissa. Nämä tekijät selittäisivät hyvin vastauksia.

Vaikka tutkimusten mukaan luonnon- tai ihmisen aiheuttama katastrofi matkakohteessa aiheuttaa usein pelkoa ja turvattomuutta matkailijoissa (Ma ym. 2020, 4-5), suurimmalle osalle vastaajista matkustaminen luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen aiheutti vain hieman tai ei ollenkaan pelkoa ja ahdistusta. Lähes kaikille se aiheutti jonkin asteista surua ja huolta. Myös paljon muita tunteita ja ajatuksia heräsi: empatia, solidaarisuus, rakkaus, myötätunto, sääli, toivo, paikallisten ihailu, ilo toipumisesta sekä halu ja tarve auttaa ja tukea nousivat esiin vastauksista. Tämä tukee Goodwinin (2005) ajatusta siitä, että matkailu luo solidaarisuutta paikallisten ja matkailijoiden välille, sillä vierailu toisten ihmisten asuinpaikassa lisää solidaarisuuden tunnetta ja vahvistaa impulssia toimia. Vastauksissa mainittiin tunteina myös ihmetys ja pettymys median tapaan käsitellä asioita, joka tukee sitä, että luonnonkatastrofien mediahuomio on usein sensaatiohakuista. Vaikka livan (2017) mukaan matkailuun liitetään herkästi mielikuvia turvattomuudesta ja tutkimusten

mukaan luonnonkatastrofi matkakohteessa aiheuttaa usein pelkoa ja turvattomuutta, jonka vuoksi matkailijalla voi olla kielteinen vaikutelma kohteesta ja joka voi johtaa myös päätökseen olla matkustamatta kohteeseen (Ma ym. 2020, 4-5), kyselyyn vastanneiden keskuudessa luonnonkatastrofi ei juurikaan aiheuttanut pelkoa, mielikuva luonnonkatastrofin kokeneesta kohteesta ei ollut kielteinen ja ainoastaan juuri tapahtunut luonnonkatastrofi vaikutti matkustuspäätökseen. Suurin osa vastaajista ei pitänyt luonnonkatastrofin kokenutta kohdetta turvattomana ja ainoastaan kolmasosa halusi, että kohde täysin toipunut ennen kuin matkaa. Luonnonkatastrofien yleisyys ja niihin tottuminen on voinut vaikuttaa myös tähän. On olennaista pohtia, onko vastaajien kansallisuus vaikuttanut heidän asenteisiinsa ja suhtautumiseensa. Suomalaiset ovat usein rationaalisia, yhteiskunta ei rajoita kansalaisiaan ja Suomessa media on vapaa ja riippumaton.

Matkailijoiden käsitys alueiden turvattomuudesta perustuu usein mediasta muodostettuun mielikuvaan ja riskialueilla matkustaneiden kertomuksiin (Iivari 2012, 144). Lominén ja Edmundsin (2007, 49–50) mukaan ilmasto-olosuhteet vaikuttavat myös turvallisuuteen, ja myös noin kolmasosa (27 %) lukuun ottamatta vastaajat olivat sitä mieltä. 88 % vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä, että voisi matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen, mikäli olisi käynyt siellä aiemmin tai mikäli kuulisi joltain tutulta kokemuksia kohteesta. Media muovaa potentiaalisten vierailijoiden kuvaa kohteesta katastrofin jälkeen, jonka vuoksi uutisoinnin paikkansapitävyys oleellista (Ryu ym. 2019, 186-189). 70 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että voisi matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen, mikäli saisi tietoa tapahtuneesta mediasta. 16 % ei osannut sanoa. Vastaajien mielestä median uutisointi on usein sensaatiohakuista, joten kantaa ottamattomuus voi kertoa näiden vastaajien luottamuksesta median uutisointiin luonnonkatastrofeista. Yhteensä 69 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että tiedon puute katastrofikohteesta vaikuttaa mielikuvaan kohteen turvallisuudesta. Iivarin (2017) mukaan matkailijalle turvallisuutta koskevilla mielikuvilla on sitä suurempi merkitys, mitä tuntemattomampi kohde hänelle on. Vastaajille riittävä tieto katastrofikohteesta on tärkeää, mutta sen ei tarvitse tulla mediasta. Eniten luotettiin omiin tai tuttujen kokemuksiin kohteesta ja luultavasti yksi syy tälle on uutisoinnin sensaatiohakuisuus. Suurin osa voisi matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen, mikä voi johtua siitä, että omien tai muiden kokemusten perusteella luonnonkatastrofin matkailijalle näkyvät vaikutukset ovat pienet ja paikalliset ihmiset tekevät kaikkensa varmistaakseen toimeentulonsa, joka näkyy matkailun jatkumisena. Ehkä juuri siksi omien tai muiden kokemusten perusteella luonnonkatastrofin kokenutta kohdetta ei koettu turvattomaksi.

7.3 Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Luonnonkatastrofin vaikutukset ja matkakohteen toipuminen riippuvat kohteesta, luonnonkatastrofista, sen voimakkuudesta, matkakohteen haavoittuvuudesta ja resilienssistä. Vaikutukset kohdistuvat matkailijamääriin, infrastruktuuriin, matkailutuloon, kohdemielikuvaan ja ympäristöön. Usein matkailijamäärät vähenevät, infrastruktuuri vaurioituu ja kohdemieli-kuva, johon median uutisointi vaikuttaa, voi olla kielteinen. Vaikutukset ovat usein kielteisiä, mutta luonnonkatastrofilla voi olla myös myönteisiä vaikutuksia matkailuun.

Toipumiseen vaikuttaa oleellisesti luonnonkatastrofin vaikutukset, jotka toipumisen edessä pienenevät. Toipumisaika vaihtelee. Kohteen toipumisprosessi voi pahimmillaan olla pitkä ja hidas, ja kestää vuosia. Toipumisen nopeuteen vaikuttaa matkakohteen tai kyseisen maan kriisinhallintakyky turvallisuuden, viestinnän ja markkinoinnin osalta. Toipumiseen vaikuttavat esimerkiksi erilaiset hankkeet matkailijoiden houkuttelemiseksi ja kohdemielikuvan palauttamiseksi, korkeamman tahon (esimerkiksi hallitus) tuki ja apu, jälleenrakentamisen ripeä käynnistäminen ja paikallisyhteisön osallistuminen. Matkailu on kestävä ja palautumiskykyinen ala huolimatta alttiudesta katastrofeille.

Kyselytutkimuksen perusteella luonnonkatastrofi ei juurikaan vaikuttanut vastaajien mielikuvaan kohteesta eikä mielikuvat luonnonkatastrofin kokeneesta matkakohteesta eivät olleet negatiivisia, vaikka vastaajat kertoivat uutisoinnin vaikuttavan mielikuvaan ja kohdevalintaan. Luonnonkatastrofin vuoksi ei vaikuttanut muodostuvan negatiivisia mielikuvia tai olemassa olevat mielikuvat muuttuvan negatiivisävytteisiksi. Mahdolliset huonot mielikuvat kohteesta eivät liittyneet luonnonkatastrofeihin. Luonnonkatastrofilla ei vaikuttanut olevan myöskään erityisen suurta vaikutusta mielikuvaan kohteen turvallisuudesta. Ainoastaan puolet vastaajista piti turvallisuutta tärkeimpänä kriteerinä valitessaan matkakohdetta. Luonnonkatastrofi aiheutti pelkoa vain hieman tai ei ollenkaan ja kohteeseen oltiin myös valmiita matkustamaan katastrofista huolimatta. Tosin juuri tapahtunut luonnonkatastrofi vaikutti kohteen valintaan. Suurin osa vastaajista ei pitänyt luonnonkatastrofin kokenutta kohdetta turvattomana ja ainoastaan kolmasosa halusi, että kohde täysin toipunut ennen kuin matkaa. Enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että tiedon puute katastrofikohdeesta vaikutti mielikuvaan kohteen turvallisuudesta, mutta jos kohde olisi tuttu tai siitä kuulisi kokemuksia tutuilta tai saisi tietoa esimerkiksi mediasta, luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen oltiin valmiita matkustamaan.

7.4 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida validiteetin ja reliabiliteetin käsitteillä. Reliabiliteetti tarkoittaa mittauksen luotettavuutta eli sitä, että mittaustulokset ovat toistettavissa. Ollakseen mahdollisimman reliabeleja, tutkimuksen tulisi antaa mahdollisimman vähän ei-sattumanvaraisia tuloksia. (Heikkilä 2014, 28.) Tulokset ja näin tutkimus ovat reliabeleja, mikäli sama tulos saadaan eri tutkimuskerroilla (Hirsjärvi ym. 1997, 226). Tutkimuksen validiteetillä eli pätevyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimus on valitun tutkimusmenetelmän avulla mitannut sitä, mitä sen oli tarkoitus mitata. Jos kyselylomakkeeseen vastaajat ovat käsittäneet kysymykset eri tavalla kuin tutkija on ajatellut, tulokset eivät ole valideja eli päteviä ja tosia. (Hirsjärvi ym. 1997, 226-227.) Kyselytutkimuksen validiteetin kannalta tärkeää ovat kysymykset, joiden avulla voidaan saada ratkaisu tutkimusongelmaan (Heikkilä 2014, 177).

Tämän opinnäytetyön tutkimus on hyvin toistettavissa. Tutkimusmenetelmät nojaavat tietoperustaan ja liitteenä olevien havainnointirungon sekä kyselylomakkeen avulla kuka tahansa toinen tutkija pystyy toteuttamaan dokumenttianalyysin sekä kyselytutkimuksen käyttämällä samoja lähdeaineistoja ja tiedonkeruumenetelmiä. Tutkimusmenetelmät onnistuivat mittaamaan sitä mitä piti, selvittämään vastaukset tutkimuskysymyksiin ja saavuttamaan työn tavoitteen. Vaikka tutkimuksella saatiin vastauksia tutkimusongelmiin, on aihe niin laaja ja monisyinen, että tällä tutkimuksella ei ollut mahdollista selvittää kaikkia ja kaiken tasoisia vastauksia tai ehdottomia totuuksia.

Dokumenttianalyysin aineistoksi yritettiin löytää mahdollisimman luotettavaa tietoa, mutta määrittelyistä havainnointikriteereistä löydetty tieto ja sen määrä saattoi vaihdella tai tietoa ei ollut, eikä kaikki tieto välttämättä ole täysin luotettavaa. Tämän opinnäytetyön dokumenttianalyysi pätee myös ainoastaan valittuihin kohteisiin. Analyysirunkoa ja havainnointikriteereitä voidaan kuitenkin käyttää muiden kohteiden tarkasteluun. Kyselytutkimuksen tulokset edustavat kyselyyn vastanneita ja heidän mielipiteitään. Kyselyn tulokset osoittavat vastaajajoukon olleen esimerkiksi iän perusteella monipuolinen, sillä vastauksia saatiin jokaisesta kyselylomakkeeseen valitusta ikäluokasta. Kysymykset muotoiltiin mahdollisimman yksinkertaisiksi väärinymmärrysten välttämiseksi, mutta ei voi kuitenkaan poissulkea, että jotkin kysymykset on ymmärretty eri tavalla, kuin oli tarkoitus. Kyselylomakkeen testaaminen ja saadun palautteen avulla kyselylomakkeen muokkaaminen selkeämmäksi ja ymmärrettävämmäksi lisäsi myös sen luotettavuutta. Koen kyselytutkimuksen vastaajien ymmärtäneen kyselytutkimuksen kysymykset, sillä suurin osa vastaajista ilmaisi mielipiteensä selkeästi ja ”en osaa sanoa”-vaihtoehtoa käytettiin vähän. Neutraali ”en osaa sanoa”-vaihtoehto haluttiin kuitenkin antaa, jottei sen puuttuminen vaikuttaisi tutkimustuloksiin ja näin tutkimuksen luotettavuuteen. Avoimiin kysymyksiin saatiin paljon vastauksia,

joissa monet kertoivat omista kokemuksistaan ja mielipiteistään selkeästi perustellen ja argumentoiden. Vielä luotettavammaksi kyselytutkimuksen olisi tehnyt suurempi vastaajamäärä.

7.5 Tutkimuksen hyödyntäminen ja jatkotutkimusehdotukset

Huomasin aloittaessani opinnäytetyöprosessin, että luonnonkatastrofin vaikutuksia matkailuun ja matkakohteeseen oli kokonaisvaltaisesti tutkittu todella vähän, kuin myös toipumista ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Yksittäisistä vaikutuksista oli tehty joitakin tutkimuksia, mutta matkailun näkökulmasta ei juurikaan. Aihetta voisi tutkia enemmän tekemällä perusteellisia selvityksiä eri kohteiden toipumisesta ja luonnonkatastrofin vaikutuksista matkailuun, ja vertaamalla niitä toisiinsa. Näin voitaisiin myös löytää enemmän tietoa niistä mahdollisista tekijöistä, jotka vaikuttavat toipumiseen.

Matkailun toipuessa koronaviruksesta voi tätä tutkimusta hyödyntää, jos halutaan verrata koronaviruksen vaikutuksia ja luonnonkatastrofin vaikutuksia keskenään. Tämän opinnäytetyön kyselytutkimus voitaisiin myös toteuttaa eri kansallisuuksille, ja vertailla tuloksia siitä, eroaako luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta eri kansallisuuksien kesken. Tähän opinnäytetyöhön valittujen luonnonkatastrofin ja matkakohteiden kannalta tutkimusta voisi jatkaa selvittämällä, kuinka kohteet olivat valmistautuneet katastrofiin, millaista kriisi- ja katastrofijohtaminen kohteissa on ollut luonnonkatastrofin sattuessa ja vaikuttiko se kohteen toipumiseen. Dokumenttianalyysissä tarkasteltujen matkakohteiden matkailun nykytilasta ennen koronaviruspandemiaa olisi mielenkiintoista saada tietoa, sekä siitä, kuinka ne tänä päivänä ovat varautuneet luonnonkatastrofeja varten. Median uutisoinnin paikkansapitävyyttä voitaisiin tutkia vertaamalla median uutisointia ja paikalla olleiden ihmisten haastatteluja. Gili Trawangania ja luonnonkatastrofin vaikutuksia voitaisiin tutkia pidemmällä aikavälillä, sillä se on suosittu matkailukohde ja luonnonkatastrofista on vain muutama vuosi. Tämä tosin voi olla haastavaa, sillä mahdolliset maanjäristyksen jäljellä olevat vaikutukset ovat luultavasti yhdistyneet koronapandemian vaikutuksiin, ja matkailun elpymässä Gili Trawangan toipuu vielä kummas-takin.

7.6 Oman oppimisen arviointi

”Ei sitä välttämättä huomaisi, jos ei tietäisi”, mietin lokakuussa 2018 pienellä Gili Trawanganin saarella, johon oli vaikuttanut kaksi kuukautta aiemmin tapahtunut koko saarta syvästi järkyttänyt ja paljon vahinkoa aiheuttanut voimakas maanjäristys, jollaista ei koskaan aiemmin saarella ollut koettu. Olin seurannut tilannetta uutisista sekä sosiaalisesta medi-

asta ja nyt matkustanut paikan päälle, sillä tiesin, että saarella toivottiin matkailijoiden palaavan pian. Olin vuosien ajan paljon aikaa saarella viettäneenä seurannut saaren kasvua yhä suosittumaksi matkakohteeksi ja matkailun kasvua koko saaren tärkeimmäksi elinkeinoksi. Kuvista näkemäni kaatuneen moskeijan torni oli jo pystyssä, välillä törmäsi sortuneisiin rakennuksiin ja siellä täällä lojui kasoja kivimurskaa ja betonia. Kyseessä olisi voinut olla mikä tahansa pieni saari Aasiassa. Lähinnä maanjäristys näkyi ihmisten puheissa ja psyykkisinä jälkinä: osa paikallista nukkui edelleen ulkona, elintarvikkeissa oli toimitusvaikeuksia ja lähes jokainen, jonka kanssa puhuin, kysyi olinko ollut paikalla, kun maanjäristys tapahtui. Matkan aikana mietin paljon sitä, kuinka luonnonkatastrofi vaikuttaa matkakohteeseen, jossa matkailu on yksi tärkeimmistä elinkeinoista, miten matkakohde toipuu ja mitkä syyt vaikuttavat siihen, että joku toinen kohde toipuu nopeammin kuin toinen. Opinnäytetyön aiheeni olin siis keksinyt vain vuosi opintojen aloittamisen jälkeen ja se tuntui edelleen oikealta, mielenkiintoiselta ja koronaviruksen vuoksi erittäin tärkeältä ja ajankohtaiselta aloittaessani opinnäytetyöprosessin.

Aloitin opinnäytetyöprosessin kirjoittamalla opinnäytetyösuunnitelman kesällä 2020. Valmistuminen keskellä koronaviruspandemiaa pelotti, joten syksyllä 2020 päätin, että kirjoittaisin opinnäytetyötä rauhassa ja valmistuisin vasta keväällä 2021. Ensin tarkoituksena oli tutkia maanjäristyksen vaikutusta ja Gili Trawanganin toipumista, mutta tietoperustaa kirjoittaessa ymmärsin, ettei siihen sopivaa tutkimusmenetelmää varsinkaan tässä maailmantilanteessa löytyisi, sillä olisin halunnut haastatella ihmisiä paikan päällä. Opinnäytetyön tekemisestä muodostui odotettua aikaa vievämpi ja työläämpi prosessi, sillä aiheen vaihtuessa uusia tutkimuskysymyksiä muotoillessani huomasin, että paras tapa selvittää vastauksia olisi tehdä sekä laadullinen että määrällinen tutkimus.

Kuten jo aiemmin tässä opinnäytetyössä todettiin, luonnonkatastrofit ja niiden vaikutus matkailuun on hyvin laaja ja moninainen aihe, johon liittyy paljon eri teemoja ja käsitteitä, joita on ajoittain vaikea irrottaa toisistaan. Kriisejä ja katastrofeja sekä niiden vaikutuksia käsiteltiin lähteissä usein yleisesti. Vaikka opinnäytetyön aihe oli rajattu, liian monimutkainen ajattelu ja sen harhautuminen helposti opinnäytetyön aihepiiriin liittyviin, mutta loppujen lopuksi tutkimuskysymysten kannalta epäolennaisiin asioihin sekä yksityiskohtiin tarttuminen häiritsi ajoittain opinnäytetyöprosessin aikana. Kokonaisuuden ja rajattujen tutkimuskysymysten mielessä pitäminen oli välillä haastavaa. Tietoa oli paljon, se kaikki tuntui tärkeältä ja oli vaikeaa karsia siinä pelossa, että jättäisin jotain olennaista poista. Välillä haasteena oli myös löytää oleellista tietoa ja luotettavia lähteitä tietoperustaa kirjoittaessa ja dokumenttianalyysin aineistoa etsiessä. Oli myös yllättävää, että joistain aiheista ei vastoin luulemaani löytynyt juurikaan tietoa. Yksi näistä aihepiireistä oli luonnonkatastrofin

vaikutus matkailijan turvallisuuden tunteeseen. Olin varma, että aihetta olisi tutkittu Kaakois-Aasian tsunamin jälkeen, joka oli aikanaan uusi ja valtavan suuri asia suomalaisille. Suuri osa lähteistä oli englanniksi, ja aikaa vievää oli keksiä suomenkieliset vastineet joillekin sanoille ja ilmaisuille, kuten "management", "tourism assets" ja "destination image". Myös aineiston karsiminen kvantitatiivisessa tutkimuksessa oli haastavaa. Kyselyyn vastaajat kertoivat mielipiteistään ja kokemuksistaan paljon ja mukana oli todella paljon mielenkiintoista aineistoa ja yksityiskohtia. Kaikki vastaukset eivät suoraan liittyneet opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin, joten niiden mukaan ottaminen ei ollut mahdollista. Huomasin, että vastaajat olivat erityisesti kuvanneet avoimissa kysymyksissä sitä, miten katastrofi oli näkynyt heidän vieraillessaan kohteessa. Aiheesta olisi voinut lisätä kysymyksen. Se olisi helpottanut myös omaa työtäni, sillä nyt muihin avoimiin kysymyksiin saatettiin vastata ohi aiheen, ja keskittyä kuvailemaan vaikutuksia matkakohteessa.

Olen tyytyväinen opinnäytetyöprosessiin ja sen lopputulokseen. Opinnäytetyön tekeminen juuri tästä aiheesta oli itselleni tärkeää, ja onnistuin mielestäni viemään projektin loppuun onnistuneesti haasteista huolimatta. Koen onnistuneeni selvittämään matkailun toipumista ja luonnonkatastrofien vaikutuksia matkakohteissa sekä niiden vaikutuksia matkailijan mielikuvaan kohteesta ja sen turvallisuudesta. Opinnäytetyöprosessi oli ennen kaikkea mielenkiintoinen, kehittävä ja palkitseva, jossa sain haastaa itseäni sekä näyttää osaamistani ja kiinnostukseni matkailualaan.

Lähteet

Aisyah, R. 1.3.2019. Lombok tourism taking baby steps towards recovery after earthquake. Jakarta Post. Luettavissa: <https://www.thejakartapost.com/news/2019/02/28/lombok-tourism-taking-baby-steps-toward-recovery-after-earthquake.html>. Luettu: 17.12.2020.

Aro, J. 6.5.2014. Uusi-Seelanti kannustaa työttömiä muuttamaan järistyksen tuhoamaan Christchurchiin – tarjolla 1800 euron tukiraha. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-7222942>. Luettu: 3.4.2021.

Aunila S. & Jegorow S. 14.4.2020. Tulivuoren purkaus lamautti lentoliikenteen 2010. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/04/16/tulivuorenpurkaus-lamautti-lentoliikenteen-2010>. Luettu: 14.1.2021.

BBC Trending. 25.12.2014. What might the tsunami have looked like on social media? BBC. Luettavissa: <https://www.bbc.com/news/blogs-trending-30532374>. Luettu: 2.3.2021.

Becken, S., Scott, N. & Ritchie, B.W. 2015. The Development of New Tourism Networks to Respond to and Recover from the 2011 Christchurch Earthquake. Teoksessa Ritchie, B.W. & Campirano, K. Tourism Crisis and Disaster Management in the Asia-Pacific, s.190.CABI. Croydon. Luettavissa: <https://www-cabi-org.ezproxy.haaga-helia.fi/leisu-retourism/FullTextPDF/2014/20143405761.pdf>. Luettu: 15.1.2021.

Beirman, D. 2012a. Making it safe: tourism after Japan's earthquake. Luettavissa: <https://theconversation.com/making-it-safe-tourism-after-japans-earthquake-5691>. Luettu: 30.1.2021.

Beirman, D. 2012b. Danger in paradise: resurrecting tourism after natural disasters. Luettavissa: <https://theconversation.com/danger-in-paradise-resurrecting-tourism-after-natural-disasters-3827>. Luettu: 27.1.2021.

Beirman, D. 2017. Bali tourism and the Mt Agung volcano: quick dollars or long term reputation. Luettavissa: <https://theconversation.com/bali-tourism-and-the-mt-agung-volcano-quick-dollars-or-long-term-reputation-88322>. Luettu: 31.1.2021.

Bird D.K., Jóhannesdóttir G., Reynisson V., Karlsdóttir S., Gudmundsson M.T. & Gísladóttir G. 2017. Crisis Coordination and Communication During the 2010 Eyjafjallajökull Eruption. Luettavissa: https://link.springer.com/chapter/10.1007/11157_2017_6. Luettu: 3.3.2021.

Björck P. 2017. Matkakohteen yhteistyöorganisaatio (DMO). Teoksessa Edenheim, J. & Ilola H. Matkailututkimuksen avainkäsitteet, s. 142-143. Lapland University Press. Rovaniemi.

Blažin N., Gavrilov M. B., Marković S. B., Janičević S., Milošević Z. S., Lukić T. & Hrnjak I. 2014. The tsunami of 26th December 2004: the impact on tourism trends in Southeast Asia. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/269031235_The_tsunami_of_26th_December_2004_The_impact_on_tourism_trends_in_Southeast_Asia. Luettu: 4.3.2021.

Buultjens, J., Ratnayake, I. & Gnanapala, A. C. 2015. From Tsunami to Recovery: The Resilience of the Sri Lankan Tourism Industry. Teoksessa Ritchie, B.W. & Campirano, K. Tourism Crisis and Disaster Management in the Asia-Pacific, s.132–146. CABI. Croydon. Luettavissa: <https://www-cabi-org.ezproxy.haaga-helia.fi/leisuretourism/FullTextPDF/2014/20143405761.pdf>. Luettu: 20.1.2021.

Chan, C-S., Nozu, K. & Zhou, Q. 2020. Tourism Stakeholder Perspective for Disaster-Management Process and Resilience: The Case of the 2018 Hokkaido Eastern Iburi Earthquake in Japan. Luettavissa: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/19/7882>. Luettu: 16.1.2021.

CNA Insider 5.9.2018. Divers Turn Post-Earthquake Heroes In Gili Islands. Video. Katsottavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=1GUL2P0JfmM>. Katsottu: 4.1.2021.

Coconuts Bali 30.8.2018. Tourists trickle back over to Lombok's Gili islands after earthquake devastation, evacuation. Luettavissa: <https://coconuts.co/bali/news/tourists-trickle-back-lomboks-gili-islands-earthquake-devastation-evacuation/>. Luettu: 10.4.2021.

Crater, D. 2013. Recreating Destinations: Rebuilding the Tourism Industry after Disaster. IEDC Research Report. International Economic Development Council. Luettavissa: <https://restoreyoureconomy.org/clientuploads/2013/09/Tourism-White-Paper.pdf>. Luettu: 27.1.2021.

EM-DAT s.a. The International Disaster Database. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters – CRED. Luettavissa: <https://www.emdat.be/classification>. Luettu: 31.1.2021.

Ervasti, V. & Paananen, J. 2003. Globus. Riskien maailma. WSOY. Helsinki.

Estevão, C. & Costa C. 2020. Natural disaster management in tourist destinations: a systematic literature review. Luettavissa: <https://ejtr.vumk.eu/index.php/about/article/view/417/421>. Luettu: 16.1.2021.

Farid, S., Hamsu, H., Surayyal, H. & Zulkifli, H. 2019. The Impact of Promoting Tourist Destinations after Earthquake in Lombok. Luettavissa: <http://repository.stp-bandung.ac.id:8080/bitstream/handle/123456789/1308/5ebe405f10c09.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu: 10.4.2021.

Genç, R. 2018. Catastrophe of Environment: The Impact of Natural Disasters on Tourism Industry. Luettavissa: <https://www.nepjol.info/index.php/jota/article/view/22753/19329>. Luettu: 18.1.2021.

Geoscience Australia s.a. Bushfire. Australian Government. Luettavissa: <https://www.ga.gov.au/scientific-topics/community-safety/bushfire>. Luettu: 31.1.2021.

Gili Shark Conservation 2018. The Impact Of the Earthquake On The Coral Reefs Around The Gili Islands. Luettavissa: <https://www.gilisharkconservation.com/the-impact-of-the-earthquake-on-the-coral-reefs-around-the-gili-islands/>. Luettu: 26.3.2021.

Goodwin, H. 2005. Natural Disasters and Tourism. Natural Resources Management and Development Portal. Luettavissa: <https://rmportal.net/framelib/tsunami.pdf>. Luettu: 14.1.2021.

Goodwin, H. 2019. Resilience. The Responsible Tourism Partnership. Luettavissa: <https://responsibletourismpartnership.org/resilience/>. Luettu: 7.2.2021.

Grosfield, L. 2018. What Are the Negative Effects of Natural Disasters? Sciencing. Luettavissa: <https://sciencing.com/negative-effects-natural-disasters-8292806.html>. Luettu: 6.11.2020.

- Guðlaugsson, Þ & Larsen, F. 2017. Volcanos and tourists: Iceland's Teflon image. Institute of Business Research. School of Business University of Iceland. Reykjavík. Luettavissa: <http://ibr.hi.is/sites/ibr.hi.is/files/WP/wpthorhallurogfridik17.pdf>. Luettu: 21.3.2021.
- Gurtner Y. 2007. Tourism crisis: Management and recovery in tourist-reliant destinations. Teoksessa King, D & Cottrel A. Communities living with hazards, s.90-91. The Centre for Disaster Studies, James Cook University. Townsville ja Cairns. Luettavissa: https://researchonline.jcu.edu.au/19760/1/communities_living_with_hazards.pdf. Luettu: 8.2.2021.
- Hafstað, V. 18.4.2020. Eyjafjallajökull Eruption Remembered. Iceland monitor. Luettavissa: https://icelandmonitor.mbl.is/news/nature_and_travel/2020/04/18/eyjafjallajokull_eruption_remembered/. Luettu: 14.1.2021.
- Hakkarainen, K. 8.8. 2018. Lombokilaiset odottavat apua tuhoutuneissa kylissä tiettomiksi muuttuneiden taipaleiden takana – Järityksessä kuolleita jo yli 345. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005783980.html>. Luettu: 3.4.2021.
- Hakkarainen, K. 9.8.2018. Uusi maanjäristys säikäytti Indonesian Lombokilla – Edellisen järityksen raivaustyöt ovat vielä pahasti kesken, kuolonuhrien määrä nousi yli kolmensadan. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005784809.html>. Luettu: 3.4.2021.
- Hampton, M.P.& Jeyacheya, J. 2015. Power, Ownership and Tourism in Small Islands: evidence from Indonesia. Kent Business School. University of Kent. Canterbury. Luettavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/30706496.pdf>. Luettu: 5.3.2021.
- Haukka, I. 26.12.2019. Tapaninpäivän tsunamista 15 vuotta – lukuisat hirmuaallon tuhoamat ranta-alueet asutettu uudelleen riskeistä huolimatta. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11134480>. Luettu: 1.3.2021.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Edita. Helsinki.
- Helsingin Sanomat 27.12.2004. Tappavat hyökyaallot iskivät Aasiaan. Luettavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004276585.html>. Luettu: 4.4.2021.
- Helsingin Sanomat 23.2.2011. Satojen pelätään kuolleen Uuden-Seelannin järityksessä. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004789803.html>. Luettu: 3.4.2021.

Lahtinen, S. 25.2.2011. Yli 200 kateissa järistyksen jälkeen Uudessa-Seelannissa. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004790176.html>. Luettu: 4.4.2021.

Helsingin Sanomat 1.3.2011. Uuden-Seelannin järistyksen uhreja alettiin haudata. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004791004.html>. Luettu: 4.4.2021.

Helsingin Sanomat 22.2.2012. Uudessa-Seelannissa muisteltiin tuhoisan järistyksen uhreja. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000002521219.html>. Luettu: 3.4.2021.

Helsingin Sanomat 16.4.2012. Christchurch rakentaa väliaikaisen kirkon pahvista. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000002526430.html>. Luettu: 3.4.2021.

Helsingin Sanomat 14.8. 2018. Lombokin lomasaaren maanjäristyksessä kuolleiden määrä nousi yli 430:een. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005790318.html>. Luettu: 3.4.2021.

Helsingin Sanomat 19.8.2018. Lombokin saarella Indonesiassa uusi maanjäristys – Kahden viikon takaisen järistyksen uhriluku on noussut 460:een. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005796160.html>. Luettu: 3.4.2021.

Hillingdon, A. 2017. It's important to keep tourism afloat in areas that experience natural disasters. Luettavissa: <https://theconversation.com/its-important-to-keep-tourism-afloat-in-areas-that-experience-natural-disasters-84461>. Luettu: 26.1.2021.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 1997. Tutki ja Kirjoita. Tammi. Helsinki.

Härkönen, R. 25.12.2019. Tapaninpäivänä 15 vuotta – Hyökyaallot tappoivat yli 200 000 ihmistä, joista 179 oli suomalaisia. Kaleva. Luettavissa: <https://www.kaleva.fi/kaakkois-aa-sian-tuhoisasta-tsunamista-tapaninpaiva/1662106>. Luettu: 25.3.2021.

IATA 2010. Volcano Crisis Cost Airlines \$1.7 Billion in Revenue - IATA Urges Measures to Mitigate Impact. Luettavissa: <https://www.iata.org/en/pressroom/pr/2010-04-21-01/>. Luettu: 3.3. 2021.

livari, P. 2017. Matkailun turvallisuus. Teoksessa Edelheim, J. & Ilola H. Matkailututkimuksen avainkäsitteet, s. 188-189. Lapland University Press. Rovaniemi.

livari, P. 2012. Matkailun turvallisuus. Globaalit muutokset - paikalliset vaikutukset. Luettavissa: <https://matkailu.luc.fi/loader.aspx?id=6a01c43a-d21a-4ea9-a871-b63267d0f26b>. Luettu: 22.1.2021.

Ilmatieteen laitos s.a. Hurrikaanit, taifuunit ja trooppiset syklonit. Luettavissa: <https://www.ilmatieteenlaitos.fi/trooppiset-hirmumyrskyt>. Luettu: 10.12.2020.

Isohookana, H. 2007. Yrityksen markkinointiviestintä. WSOYpro. Helsinki.

Japan Tourism Agency s.a. Safety tips for travelers. Luettavissa: <https://www.jnto.go.jp/safety-tips/eng/index.html>. Luettu: 31.1.2021.

Jones, L. 25.7.2017. The shaking recovery of Christchurch tourism. Metronews. Luettavissa: <https://metronews.co.nz/article/the-shaking-recovery-of-christchurch-tourism>. Luettu: 19.1.2021.

Kapuścinski, G. & Richards, B. 2016. News framing effects on destination risk perception. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517716301030>. Luettu: 16.1.2021.

Kataja-Lian, M. 26.12.2016. Thaimaan tsunamista 12 vuotta – ainakin 400 ruumista yhä tunnistamatta. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9373427>. Luettu: 3.1.2021.

Kokkonen, Y. 20.9. 2018. Suuri tulivuori heräilee Islannissa – odotettavissa suurempi purkaus kuin vuoden 2010 Eyjafjallajökullin tuhkapilvi. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10414225>. Luettu: 21.2.2021.

Kurt, D. 2020. The Financial Effects of a Natural Disaster. Investopedia. Luettavissa: <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/the-financial-effects-of-a-natural-disaster.aspx>. Luettu: 27.2.2021.

Lamb, K. 11.8.2018. Lombok earthquake leaves idyllic Gili islands facing uncertain future. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2018/aug/11/lombok-earthquake-leaves-idyllic-gili-islands-facing-uncertain-future>. Luettu: 10.4.2021.

Leinonen, R. 2018. Sisällönanalyysi. Spoken. Luettavissa: <https://spoken.fi/sisallonanalyysi/>. Luettu: 1.2.2021.

Lominé L. & Edmunds, J. 2007. Key concepts in tourism. Palmgrave Macmillan. New York.

Lucich, M., Dal Bon, N. & Houston, E. 2006. The Indonesian economy after the Boxing Day tsunami and Treasury's role in the Government Partnership Fund. Luettavissa: <https://treasury.gov.au/publication/economic-roundup-winter-2006/the-indonesian-economy-after-the-boxing-day-tsunami-and-treasurys-role-in-the-government-partnership-fund>. Luettu: 15.1.2021.

Ma, H., Chiu, Y-o., Tian, X., Zhang, J. & Guo, Q. 2020. Safety or Travel: Which Is More Important? The Impact of Disaster Events on Tourism. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/340613136_Safety_or_Travel_Which_Is_More_Important_The_Impact_of_Disaster_Events_on_Tourism. Luettu: 31.1.2021.

Mahar, P., Lynch, J A., Wathen, J., Tham, E., Berman, S., Doraiswamy, S. & Maina, A G.K. s.a. Disasters and their Effects on the Population: Key Concepts. Luettavissa: https://www.aap.org/en-us/Documents/disasters_dpac_PEDsModule1.pdf. Luettu: 27.2.2021.

Min, J., KC B., Kim, S. & Lee, J. 2020. The Impact of Disasters on a Heritage Tourist Destination: A Case Study of Nepal Earthquakes. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/343291565_The_Impact_of_Disasters_on_a_Heritage_Tourist_Destination_A_Case_Study_of_Nepal_Earthquakes. Luettu: 31.1.2021.

Misrahi, T. 2015. How can the tourism industry overcome disasters? Luettavissa: <https://www.weforum.org/agenda/2015/11/how-can-the-tourism-industry-overcome-disasters/>. Luettu: 26.1.2021.

Morrison, A. M. 2013. Marketing and managing tourism destinations. Routledge. London & New York.

Nian, S., Zhang, J., Zhang, H., Zhang, J., Li, D., Wu, K., Chen, X., & Yang, L. 2019. Two Sides of a Coin: A Crisis Response Perspective on Tourist Community Participation in a Post-Disaster Environment. Luettavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6617544/>. Luettu: 27.2.2021.

Niemelä, P. 2000. Turvallisuuden käsite ja tarkastelukehikko. Teoksessa Niemelä, P. & Lahikainen, A.R. Inhimillinen turvallisuus, s. 22. Vastapaino. Tampere.

Nugraha, P. 27.12.2018. Reviving Gili Trawangan's status as North Lombok gem. Luettavissa: <https://www.thejakartapost.com/travel/2018/12/27/reviving-gili-trawangans-status-as-north-lombok-gem.html>. Luettu: 25.3.2021.

Ojasalo K., Moilanen T. & Ritalahti J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro Oy. Helsinki

Onali, A., Varpula, S. & Viljamaa, A. 5.8.2018. "Vähän turhankin jännittävä loma", sanoo kaksi maanjäristystä Indonesiassa kokenut suomalainen turisti – Lähes 100 ihmistä on kuollut ja yli 2000 turistia evakuoitu. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005780913.html>. Luettu: 3.4.2021.

Onnettomuustutkintakeskus 2004. Aasian luonnonkatastrofi 26.12.2004. Helsinki Luettavissa: <https://turvallisuustutkinta.fi/fi/index/tutkintaselostukset/muutonnettomuudet/tutkintaselostuksetvuosittain/muutonnettomuudet2004/a22004yaasianluonnonkatastrofi26.12.2004.html>. Luettu: 3.1.2021.

Ono, A. 2015. How do natural disasters affect the economy? World Economic Forum. Luettavissa: <https://www.weforum.org/agenda/2015/02/how-do-natural-disasters-affect-the-economy/>. Luettu: 27.2.2021.

Orchiston, C. & Seville, E. 2012. Tourism Recovery and Resilience after the Canterbury Earthquakes. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/303652630_Tourism_Recovery_and_Resilience_after_the_Canterbury_Earthquakes. Luettu: 19.1.2021.

Orchiston, C., Vargo, J. & Seville, E. 2012. Outcomes of the Canterbury earthquake sequence for tourism businesses. Resilient Organisations. Luettavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/35471611.pdf> Luettu: 29.3.2021.

Park, K. & Reisinger Y. 2010. Differences in the Perceived Influence of Natural Disasters and Travel Risk on International Travel. Luettavissa: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14616680903493621>. Luettu: 13.1.2021.

Partelow, S. 2020. Social capital and community disaster resilience: post-earthquake tourism recovery on Gili Trawangan, Indonesia. Luettavissa: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11625-020-00854-2?fbclid=IwAR2yIXtXB9w33XLI5YP0sxxvDOen6QkqCJhzYFzBUhtaEo0CuV1yietKPQ>. Luettu: 7.1.2021.

Partelow, S. & Nelson K. s.a. Social networks, collective action and the evolution of governance for sustainable tourism on the Gili Islands, Indonesia. Marine Policy. Luettavissa: <http://cris.leibniz-zmt.de/id/eprint/3705/1/Partelow%20and%20Nelson%20-%20Social%20networks%20collective%20action%20Gili%20Trawangan.pdf>. Luettu: 7.1.2021.

PennState College of Earth and Mineral Sciences 2020a. What is a Natural Hazard? Luettavissa: <https://www.e-education.psu.edu/geog30/node/378>. Luettu: 5.1.2021.

PennState College of Earth and Mineral Sciences 2020b. Vulnerability to Natural Hazards. Luettavissa: <https://www.e-education.psu.edu/geog30/node/379>. Luettu: 5.1.2021.

Potter, S.H., Becker, J.S., Johnston, D.M. & Rossiter, K.P. 2015. An overview of the impacts of the 2010-2011 Canterbury Earthquakes. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S221242091500031X>. Luettu: 26.3.2021.

Punainen risti s.a.a. Katastrofityypit. Luettavissa: <https://www.punainenristi.fi/node/1889>. Luettu 20.9.2020.

Punainen risti s.a.b. Trooppiset hirmumyrsky: hurrikaani, sykloni ja taifuuni. Luettavissa: <https://www.punainenristi.fi/node/4008/trooppiset-hirmumyrskyt-hurrikaani-sykloni-ja-taifuuni>. Luettu: 10.12.2020.

Pöllänen, R. 7.8.2018. Pelastustyöntekijät etsivät eloonjääneitä Indonesian lomasaarilla – ainakin 98 kuollut. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10340447>. Luettu: 3.4.2021.

Pöllänen, R. 14.8.2018. Indonesian maanjäristyksissä kuollut jo yli 430 ihmistä. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10351165>. Luettu: 3.4.2021.

Rindrasih, E. 2018. Tourist's Perceived Risk and Image of the Destinations Prone to Natural Disasters: The Case of Bali and Yogyakarta, Indonesia. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/326093632_Tourist%27s_Perceived_Risk_and_Image_of_the_Destinations_Prone_to_Natural_Disasters_The_Case_of_Bali_and_Yogyakarta_Indonesia. Luettu: 8.2.2021.

Ritchie, B.W & Campiranon, K. 2015. Tourism Crisis and Disaster Management in the Asia-Pacific, s.3. CABI. Croydon. Luettavissa: <https://www-cabi-org.ezproxy.haaga-heilia.fi/leisuretourism/FullTextPDF/2014/20143405761.pdf>. Luettu: 20.1.2021.

- Ritchie, B.W. 2009. Crisis and disaster management for tourism. Channel View Publication. Bristol, Buffalo & Toronto.
- Ritchie, B. 2008. Tourism Planning and Management: From Response and Recovery to Reduction and Readiness. Current Issues in Tourism. Luettavissa: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13683500802140372>. Luettu: 26.1.2021.
- Ritalahti J. & Holmberg E. 2017. Matkailukeskus. Teoksessa Edelheim, J. & Ilola H. Matkailututkimuksen avainkäsitteet, s. 48-50. Lapland University Press. Rovaniemi.
- Rodríguez-Oreggia, E., de la Fuente, A. & de la Torre, R. 2008. The Impact of Natural Disasters on Human Development and Poverty at the Municipal Level in Mexico. United Nations Development Programme. Luettavissa: <https://www.preventionweb.net/english/hyogo/gar/background-papers/documents/Chap3/LAC-overview/Mexico/Mexico.pdf>. Luettu: 27.2.2021.
- Rope, T. & Mether, J. 2001. Tavoitteena menestysbrandi - onnistu mielikuvamarkkinoilla. WSOY. Helsinki.
- Rosselló, J., Becken, S. & Santana-Gallego M. 2020. The effects of natural disaster on international tourism: A global analysis. Luettavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7115519/>. Luettu: 18.1.2021.
- Ryu K., Bordelon B.M. & Pearlman, D.M. 2013. Destination-Image Recovery Process and Visit Intentions: Lessons Learned from Hurricane Katrina. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/254364124_Destination_Image-Recovery_Process_and_Visit_Intentions_Lessons_Learned_from_Hurricane_Katrina. Luettu: 8.2.2021.
- Rämö, S. 1.7.2017. Islanti uhkaa upota turisteihin – Kaksion vuokra Reykjavíkissa ampaisi yli 2 000 euroon. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9671344>. Luettu: 14.1.2021.
- Rämö, S. 23.4. 2010. Tulivuorituristin onnenpotku. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/matka/art-2000004726321.html>. Luettu: 21.3.2021.
- Satyarini, N. W. M., Tamjuddin, T., & Kurniawan, R. 2019. Interrelation Between Tourist Risk Perception And Destination Image And Revisit Intention East Lombok Post Earthquake. Luettavissa: <http://jurnal.ut.ac.id/index.php/jelajah/article/view/449>. Luettu: 14.1.2021.

Sharrieff, M. 2018. The Impact of Natural Disasters. Sciencing. Luettavissa: <https://sciencing.com/impact-natural-disasters-5502440.html>. Luettu: 6.11.2020.

Seismic Resilience s.a. Seismicity in New Zealand. Luettavissa: <http://www.seismicresilience.org.nz/topics/seismic-science-and-site-influences/seismicity-in-new-zealand/>. Luettu: 3.4.2021.

Seismologian instituutti 2020a. Seismologian sanastoa. <https://www.helsinki.fi/fi/seismologian-instituutti/maanjaristykset/perustietoa-maanjaristyksista/seismologian-sanastoa>

Seismologian instituutti 2020b. Perustietoa maanjäristyksistä. Luettavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/seismologian-instituutti/maanjaristykset/perustietoa-maanjaristyksista-0>. Luettu: 19.9.2020.

Seismologian instituutti 2020c. Tsunamit. Luettavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/seismologian-instituutti/tsunamit>. Luettu: 6.11.2020.

Seismologian instituutti 2018. Voimakas maanjäristys Indonesiassa Lombokin saarella 5.8.2018. Luettavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/luonnontieteet/voimakas-maanjaristys-indonesiassa-lombokin-saarella-5.8.2018>. Luettu: 11.12.2020.

Simmons, D. & Sleeman, R. 2012. Christchurch's "shaky" tourism. Luettavissa: <http://www.uabsknowledge.ac.nz/en/business-review/competitiveness-innovation-relevance/shaky-tourism.html>. Luettu: 19.1.2021.

Stats NZ 2018. Canterbury: the rebuild by the numbers. Luettavissa: <https://www.stats.govt.nz/assets/Reports/Canterbury-the-rebuild-by-the-numbers/Canterbury-the-rebuild-by-the-numbers.pdf>. Luettu: 26.3.2021.

Strahler A. & Strahler A. 1997. Physical Geography. Science and Systems of the Human Environment. John Wiley & Sons Inc. New York.

STT 2020. "Olemme ehdoin tahdoin tuhoisia" – YK: Luonnonkatastrofien määrä liki tuplaantunut, ilmastonmuutos pääsyllinen. Maaseudun tulevaisuus. Luettavissa: <https://testi.maaseuduntulevaisuus.fi/kotimaa/artikkeli-1.405395>. Luettu: 5.1.2020.

STT & Asikainen, J. 19.8.2018. Kolmas iso maanjäristys alle kuukauden sisään säikäytti Lombokin saarella – ei merkkejä suuresta tuhosta. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10359883>. Luettu: 3.4.2021.

SWCA Environmental Consultants 2017. After the storm: the environmental impacts of natural disasters. Luettavissa: <https://www.swca.com/news/2017/11/after-the-storm-the-environmental-impacts-of-natural-disasters>. Luettu: 27.2.2021.

Takkunen, J. & Görman, P. 5.8.2018. Yli 90 ihmistä kuollut maanjäristyksessä Indonesian Lombokilla. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10338886>. Luettu: 3.4.2021.

Takkunen, J. & Latvala, J. 6.8.2018. Indonesian Gili-saarilta evakuoidaan yli tuhat matkailijaa Lombokin järistyksen takia – UM: Tiedossamme ei ole, että suomalaisia olisi loukkaantunut. YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10339037>. Luettu: 3.4.2021.

The Official Website of Sri Lanka Tourism 2021. Luettavissa: <https://www.srilanka.travel/pristine-beach-holidays>. Luettu: 3.3.2021.

The Official Website of The Ministry of Tourism, Republic of Indonesia 2019. Follow the Action on Gili Trawangan. Luettavissa: <https://www.indonesia.travel/gb/en/trip-ideas/follow-the-action-on-gili-trawangan>. Luettu: 6.11.2020.

Troxler, S. s.a. Eyjafjallajökull: The Volcano That Erupted Icelandic Tourism. EHL Insights. Luettavissa: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/iceland-tourism-boom>. Luettu: 10.3.2021.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.

Töyrylä, K. 16.8.2018. Maanjäristys tuhosi Lombokissa kodin 350 000 ihmiseltä – Suomalainen avustustyöntekijä: "Täällä eletään betoniromun keskellä". YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10353617>. Luettu: 3.4.2021.

Ulkoministeriö 2020. Indonesia: matkustustiedote. Luettavissa: <https://um.fi/matkustustiedote/-/c/ID>. Luettu: 7.11.2020.

UNWTO 2007. A Practical Guide to Tourism Destination Management. The World Tourism Organization. Madrid. Luettavissa: http://docenti.luiss.it/protected-uploads/472/2013/10/20131002182435-UNWTO_DM_practicalguide_bible_2007.pdf. Luettu: 10.1.2021.

UNWTO 2014. UNWTO supports tourism recovery in the Philippines. Luettavissa: <https://www.unwto.org/archive/asia/press-release/2014-06-02/unwto-supports-tourism-recovery-philippines>. Luettu: 27.1.2021.

UNWTO s.a. UNWTO Tourism Recovery Tracker. Luettavissa: <https://www.unwto.org/unwto-tourism-recovery-tracker>. Luettu: 27.1.2021.

UNWTO 1998. Handbook on Natural Disaster Reduction in Tourist Areas. The World Tourism Organization & the World Meteorological Organization. Luettavissa: <https://www-e-unwto-org.ezproxy.haaga-helia.fi/doi/epdf/10.18111/9789284402397>. Luettu: 25.1.2021.

USGS s.a.a. What is the "Ring of Fire"? Yhdysvaltain geologian tutkimuskeskus. Luettavissa: https://www.usgs.gov/faqs/what-ring-fire?qt-news_science_products=0#qt-news_science_products. Luettu: 11.12.2020.

USGS s.a.b. How Do Volcanoes Erupt? Yhdysvaltain geologian tutkimuskeskus. Luettavissa: https://www.usgs.gov/faqs/how-do-volcanoes-erupt?qt-news_science_products=0#qt-news_science_products. Luettu: 11.12.2020.

USGS s.a.c. Can volcanic eruptions endanger helicopters and other aircraft? Yhdysvaltain geologian tutkimuskeskus. Luettavissa: https://www.usgs.gov/faqs/can-volcanic-eruptions-endanger-helicopters-and-other-aircraft?qt-news_science_products=0#qt-news_science_products. Luettu: 11.12.2020.

USGS 2011. Volcano Hazards Program. Yhdysvaltain geologian tutkimuskeskus. Luettavissa: https://volcanoes.usgs.gov/vsc/file_mgr/file-153/FAQs.pdf. Luettu: 11.12.2020.

Vaarama, V. 15.2. 2019. Valtava turistibuumi tuottaa ongelmia Islannissa – mitä Lappi voisi siitä oppia? YLE. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10648282>. Luettu: 14.1.2021.

Vainio, S. 24.8.2018. Lombokin järjestyksissä jo 555 kuollutta ja satojatuhansia kodittomia. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005801446.html>. Luettu: 3.4.2021.

Vainio, S. 31.8.2018. Suomalainen Jaana Tigonen, 30, joutui jättämään kotinsa Indonesian maanjäristyksissä ja pyysi suomalaisia apuun – hankkinut vettä ja ruokaa jo tuhansille perheille. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005810485.html>. Luettu: 3.4.2021.

Vasama, T. 15.1.2005. Ei enää rantaa, turisteja eikä kauppiaita. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004280771.html>. Luettu: 4.4.2021.

Vatvani, C. 7.8.2019. Indonesia's Lombok island determined to boost tourism after earthquakes. Katsottavissa: <https://www.channelnewsasia.com/news/asia/indonesia-s-lombok-island-determined-to-boost-tourism-after-11787490>. Katsottu: 10.4.2021.

WHO s.a.a. Volcanic eruptions. Luettavissa: https://www.who.int/health-topics/volcanic-eruptions#tab=tab_1. Luettu: 11.12.2020.

WHO s.a.b. Wildfires. Luettavissa: https://www.who.int/health-topics/wildfires#tab=tab_1. Luettu: 10.12.2020.

WHO s.a.c. Tropical cyclones. Luettavissa: https://www.who.int/health-topics/tropical-cyclones#tab=tab_1. Luettu: 10.12.2020.

Wickramasinghe, V. & Takano, S. 2007. Revival of Tourism in Sri Lanka following the December 2004 Indian Ocean Tsunami. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/238449347_Revival_of_Tourism_in_Sri_Lanka_following_the_December_2004_Indian_Ocean_Tsunami. Luettu: 21.1.2021.

Wilks, X. 2021. Most read of 2020: Bushfires have shaken Australia's Tourism Industry From Head to Foot. Australian Institute of International Affairs. Luettavissa: <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/bushfires-have-shaken-australias-tourism-industry-from-head-to-foot/>. Luettu: 31.1.2021.

Willitts-King, B. 2009. The role of the affected state in humanitarian action: a case study on Indonesia. Humanitarian Policy Group. Yhdistyneet kuningaskunnat. Luettavissa: <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/4006.pdf>. Luettu: 9.1.2021.

Witten, S. 28.8.2015. New Orleans' tourism booms 10 years after Hurricane Katrina. CNBN. Luettavissa: <https://www.cnn.com/2015/08/28/new-orleans-tourism-booms-10-years-after-hurricane-katrina.html>. Luettu: 31.1.2021.

Wolters, C. 2019. Climate 101: Wildfires. National Geographic. Luettavissa: <https://www.nationalgeographic.com/environment/natural-disasters/wildfires/>. Luettu: 10.12.2020.

Wood, A. 10.5.2012. Quake cost to Canty tourism 230 m. dollars NZ. Stuff. Luettavissa: <https://www.stuff.co.nz/the-press/6892054/Quake-cost-to-Canty-tourism-230m>. Luettu: 25.3.2021.

YLE 14.4.2010. Islannissa evakuoitiin satoja tulivuorenpurkauksen alta. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5545875>. Luettu: 21.3.2021.

YLE 22.2.2011. Pelastustyöt jatkuvat Uuden-Seelannin järistysalueella. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5085100>. Luettu: 3.4.2021.

YLE 24.2.2011. Uuden-Seelannin järistyksessä kuollut yli sata – yli 200 yhä kateissa. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5086646>. Luettu: 3.4.2021.

YLE 26.2.2011. Uuden-Seelannin maanjäristyksen uhriluku kasvaa. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5087486>. Luettu: 3.4.2021.

YLE 28.2.2011. Uuden-Seelannin järistyksestä jopa 11 miljardin vahingot. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5088163>. Luettu: 3.4.2021.

YLE 14.6.2011. Tuhansien jätettävä kotinsa Uuden-Seelannin maanjäristyksen takia. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-5376101>. Luettu: 3.4.2021.

Liitteet

Liite 1. Havainnointirunko

Luonnonkatastrofi	Tsunami 2004	Tuhkapilvi 2010	Maanjäristys 2011	Lombokin maanjäristys 2018
Kohde	Sri Lanka	Islanti	Uusi-Seelanti	Indonesia (Gili Trawangan)
Fyysiset vahingot	Mittavat, 250k USD	Ei tietoa	Laajat vahingot. Christchurchin keskusta vaurioitui pahoin	Runsaasti sortuneita ja vaurioituneita rakennuksia
Henkilövahingot	35 000 ihmistä kuoli	Ei	185 ihmistä kuoli	7 ihmistä kuoli
Vaikutus matkailijamääriin	3 %:n lasku	Matkailijamäärät nousivat huomattavasti	Matkailijamäärät laskivat useiksi vuosiksi	Matkailijamäärät laskivat
Taloudelliset vaikutukset	Yhteensä 150 milj. USD vuosina 2005 ja 2006	Lisääntyneiden matkailutulojen ansiosta talous kasvoi	230 milj. NZD tappio	Maanlaajuiset tappiot matkailutulon menetyksinä 100 milj. dollaria
Vaikutukset luonnonympäristöön	Rannikko Metsien ja korallien tuhoutuminen	Vahinkoja maataloudelle ja maaperälle.	Maaperän vettyminen muun muassa. Suurin muutos urbaanissa ympäristössä	Muutoksia koralliriutoilla
Mediahuomio	Katastrofin huomio laaja, Sri Lanka si-vuosassa	Laaja, vauhditti matkailun kasvua	Suomessa esillä lähinnä tapahtumavii-kolla	Suomessa esillä tapahtunutta seuranneiden kolmen viikon aikana
Kohdemieliokuva	Matkailijoiden keskuudessa tsunamin jälkeen negatiivinen, mutta matkailijamäärät palautuivat nopeasti	Tuhkapilven vaikutus lähinnä positiivinen lisäten kohteen kiinnostusta.	Maine turvallisena kohteena kärsi	Matkailijoiden määrä alhaisempi kuin ennen maanjäristystä
Toipuminen ja siihen vaikuttaneet tekijät	Hallituksen ja matkailualan yhteistyö, Bounce Back Sri Lanka-hanke	Maailmaanlaajuisen huomio, Inspired by Iceland-hanke ja matkailijoiden kiinnostus	Hidas ja pitkä, vei useita vuosia ennen kuin matkailu oli palannut maanjäristystä edeltäneelle tasolle	Paikallisen yhteisön vaivan näkö toipumisen eteen tärkeä tekijä. Saari avautui matkailijoille vain kuukausi tapahtuman jälkeen
Muuta/erityistä katastrofista	Tsunami kosketti maailmanlaajuisesti. Yksi nykyajan tuhoisimmista luonnonkatastrofeista.	Aiheutti valtavat tappiot lentoyhtiöille ja ilmailualalle maailmanlaajuisesti	Maanjäristys oli toiseksi eniten uhreja vaatinut luonnonkatastrofi maan historiassa	Gili Trawangan on saari ja se sijaitsee Indonesiassa, luonnonkatastrofeille alttiilla alueella.

Liite 2. Kyselylomake

Luonnonkatastrofin vaikutus matkailijan mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta

 Pakolliset kentät on merkitty (*) ja ne pitää täyttää lomakkeen päättämiseksi.

Hei!

Olen Haaga-Helia ammattikorkeakoulun matkailun liikkeenjohdon opiskelija ja teen opinnäytetyötäni luonnonkatastrofin vaikutuksista matkakohteeseen ja sen matkailuun. Osana opinnäytetyötäni selvitän kyselytutkimuksen avulla luonnonkatastrofin vaikutuksia matkailijan mielikuvaan matkakohteesta ja sen turvallisuudesta.

Pyydän teitä ystävällisesti osallistumaan kyselytutkimukseen. Vastaaminen tapahtuu nimettömänä ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyyn vastaaminen vie noin 10 minuuttia. Kiitos vastauksestasi etukäteen!

Ystävällisin terveisin

Noora Salmi

Taustatiedot

1. Ikä (vuotta) *

- 18-24
- 25-30
- 31-35
- 36-40
- 41-45
- 46-50
- 50 +

2. Kuinka usein keskimäärin matkustatte ulkomaille (pandemia-ajan ulkopuolella)? *

- harvemmin kuin kerran vuodessa
- 1-2 kertaa vuodessa
- 3-4 kertaa vuodessa
- useammin kuin 4 kertaa vuodessa

3. Matkustatteko yleensä? *

- yksin
- puolison kanssa
- perheenjäsenen tai perheen kanssa
- ystävän tai ystävien kanssa
- osana isompaa ryhmää (esimerkiksi ryhmämatka)

Luonnonkatastrofit ja matkustaminen

4. Ovatko seuraavat luonnonkatastrofit tai niiden aiheuttamat tapahtumat sinulle tuttuja? *

	Hyvin tuttu	Melko tuttu	Melko tuntematon	Täysin tuntematon
Kaakkois-Aasian tsunami 2004	☐	☐	☐	☐
Uuden-Seelannin maanjäristys 2011	☐	☐	☐	☐
Islannin tuhkakilvi 2010	☐	☐	☐	☐
Lombokin maanjäristykset Indonesiassa 2018	☐	☐	☐	☐

5. Oletko matkustanut kohteeseen, jossa tiedät joskus luonnonkatastrofin tapahtuneen? *

- en
- kyllä, minne ja minä vuonna?

6. Kerro ystävällisesti mielipiteesi seuraavista väittämistä. *

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En osaa sanoa	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Otan selvää matkakohteessani tapahtuneista luonnonkatastrofeista ennen matkaani	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle on tärkeää tietää, mikäli matkakohteessa on tapahtunut luonnonkatastrofi	☐	☐	☐	☐	☐
Juuri tapahtunut luonnonkatastrofi matkakohteessa vaikuttaa kohdevalintaani	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnonkatastrofin riski vaikuttaa kohdevalintaani	☐	☐	☐	☐	☐

Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan matkakohteesta

7. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? *

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En osaa sanoa	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Uskon, että luonnonkatastrofilla on vaikutuksia matkakohteessa	☐	☐	☐	☐	☐
Mietin luonnonkatastrofin vaikutuksia kohteelle ja sen väestölle	☐	☐	☐	☐	☐
Seuraan median uutisointia luonnonkatastrofeista	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnonkatastrofeista uutisointi vaikuttaa mielikuvaani matkakohteesta	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnonkatastrofeista uutisointi vaikuttaa matkakohteeni valintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Media välittää yleensä negatiivista kuvaa luonnonkatastrofin kokeneesta kohteesta	☐	☐	☐	☐	☐
Median uutisointi luonnonkatastrofeista on mielestäni sensaatiohakuista	☐	☐	☐	☐	☐
Uskon, että median uutisointi luonnonkatastrofeista on totuudenmukaista	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnonkatastrofit lisäävät kiinnostustani matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen matkakohteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Median uutisointi luonnonkatastrofeista lisää kiinnostustani matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen	☐	☐	☐	☐	☐

Matkakohteen toipuminen luonnonkatastrofista kestää pitkään	☐	☐	☐	☐	☐
Mielikuvani luonnonkatastrofin kokeneesta matkakohteesta on negatiivinen	☐	☐	☐	☐	☐

8. Kuinka paljon uskot luonnonkatastrofin vaikuttavan seuraaviin asioihin matkakohteessa? *

	Hyvin paljon	Paljon	Melko paljon	Melko vähän	Vähän	Ei ollenkaan
Matkakohteen infrastruktuuri (esim. rakennukset, tiet, puhelin- ja nettiyhteydet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Matkailijoiden määrä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Paikalliset ihmiset ja heidän toimeentulonsa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen talous (matkailutulo)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Luonto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Matkakohteen tunnettavuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mielikuva matkakohteesta	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Mikä vaikuttaa eniten mielikuvaasi matkakohteesta? *

- Media
- Muiden ihmisten kokemukset
- Omat kokemukset kohteesta tai samankaltaisesta kohteesta
- Muu, mikä?

10. Jos olet matkustanut kohteeseen, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi, millainen mielikuvasi kohteesta oli ja miten se vastasi todellisuutta?

Luonnonkatastrofin vaikutus mielikuvaan kohteen turvallisuudesta

11. Mitä tekisit, jos matkakohteessa, jonne aikoisit matkustaa, tapahtuisi luonnonkatastrofi ennen matkaasi? Matkustaminen kohteeseen olisi edelleen mahdollista. *

- Peruuttaisin matkan
- Muuttaisin matkan ajankohtaa
- Muuttaisin matkakohdetta johonkin toiseen kohteeseen kyseisessä maassa
- Muuttaisin matkakohdetta johonkin toiseen maahan
- Matkustaisin matkakohteeseen luonnonkatastrofista huolimatta

12. Jos vastasit edelliseen kysymykseen matkustavasi kohteeseen luonnonkatastrofista huolimatta, miksi? Voit halutessasi valita useamman vaihtoehdon.

- En usko uuden luonnonkatastrofin tapahtuvan oleskeluni aikana
- Matkakohteessa on varmasti rauhallisempaa
- Haluan tukea matkakohdetta matkustamalla sinne
- Olen käynyt matkakohteessa aikaisemmin ja tunnen oloni turvalliseksi
- Kohteessa asuu läheisiä ihmisiä
- Jokin muu syy, mikä?

13. Jos et matkustaisi luonnonkatastrofin kokeneeseen matkakohteeseen, mikä olisi ensisijainen syy?

- Rajallinen matkailutarjonta (esimerkiksi retket ja palvelut)
- Turvallisuus
- Eettiset syyt
- Jokin muu syy, mikä?

14. Aiheuttaako matkustaminen luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen sinussa seuraavia tunteita? *

	Hyvin paljon	Paljon	Hieman	Ei ollenkaan
Pelko	☐	☐	☐	☐
Ahdistus	☐	☐	☐	☐
Suru	☐	☐	☐	☐
Huoli	☐	☐	☐	☐

15. Aiheuttaako matkustaminen luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen sinussa jotain muita tunteita? *

Ei

Kyllä, mitä?

16. Arvioi asteikolla 1-5, kuinka todennäköisesti peruuttaisit matkasi, mikäli kohteessa tapahtuisi ennen matkaasi jokin seuraavista (1= hyvin epätodennäköisesti 5=hyvin todennäköisesti) *

	1	2	3	4	5
Tsunami	☐	☐	☐	☐	☐
Maanjäristys	☐	☐	☐	☐	☐
Maastopalo	☐	☐	☐	☐	☐
Tulivuoren purkaus	☐	☐	☐	☐	☐
Trooppinen hirmumyrsky	☐	☐	☐	☐	☐

17. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä koskien luonnonkatastrofeja? *

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En osaa sanoa	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Matkakohteen ilmasto-olosuhteet vaikuttavat turvallisuudentunteeseeni	☐	☐	☐	☐	☐
Turvallisuus on tärkein kriteeri valitessani matkakohdetta	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnonkatastrofin kokenut matkakohde on mielestäni turvaton	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedon puute katastrofikohteesta vaikuttaa mielikuvaani kohteen turvallisuudesta	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin matkustaa matkakohteeseen, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi, mikäli kuulisin joltain tutulta kokemuksia kohteesta	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin matkustaa matkakohteeseen, jossa on tapahtunut luonnonkatastrofi, mikäli saisin tietoa tapahtuneesta mediasta	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin matkustaa luonnonkatastrofin kokeneeseen kohteeseen, mikäli olisin käynyt siellä aiemmin	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan, että kohde on täysin toipunut ennen kuin matkustan sinne	☐	☐	☐	☐	☐